

Peilbesluit De Zegge

Oriëntatienota

Sweco bv/srl	Ondernemingsnummer BE0405647664
Project	Opmaak peilbesluiten - De Zegge
Projectnummer	6206470180
Klant	VMM (Vlaamse Milieumaatschappij)
Auteur	Naomi Geeraert
Datum	Januari 2026
Document Reference	06470180-IWM-RP-001-orientatienota PB De Zegge-r4

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Proces opmaak peilbesluit	7
1.2	Leeswijzer	7
1.3	Begrippenlijst.....	8
2	Beleidsmatige context	9
3	Ruimtelijke informatie over het gebied	11
3.1	Afbakening van het gebied	11
3.2	Relevante wetgeving in het gebied (ruimtelijke bestemmingen)	12
3.3	Hemelwater- en droogteplan.....	16
3.4	Waterlopen.....	17
3.5	Overstromingskaarten.....	19
3.6	Topografie en bodem	21
3.7	Erfgoed.....	24
3.8	Rioleringstoestand	26
3.9	Grondwaterwinningen	28
4	Lopende (beleids)processen	29
4.1	Gebiedswerking De Kleine Nete	29
4.2	Hydrologisch herstel vallei van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge en het Olens Broek	30
4.3	Handhavingstraject	36
5	Stakeholders en betrokken coalities.....	37
6	Peilregeling bestaande toestand	38
6.1	Aanwezige regelbare constructies en vaste constructies	40
6.2	Aanwezige dijken	42
6.3	Actuele peilregeling.....	43
6.4	Aanwezige meetpunten.....	46
7	De geïdentificeerde behoeften	49
7.1	Natuur.....	50
7.2	Landbouw.....	54
7.3	Waterveiligheid.....	55
7.4	Milieu	56
7.5	Gefaseerde uitvoering.....	57
8	Toetsing aan de plan-m.e.r.-plicht.....	58
8.1	Algemeen	58
8.2	Toetsing m.e.r.-plicht peilbesluit De Zegge.....	58
8.3	Verloop procedure.....	60
8.3.1	Aanmelding en scoping	60
8.3.2	Milieubeoordeling en raadpleging.....	60
8.4	Overige effectbeoordelingen	61
9	Plan MER: aanmelding en scoping	62
9.1	Beschrijving en context	62
9.2	Reikwijdte en detailleringsniveau	62
9.3	Te verwachten milieueffecten	63
9.4	Methodologie en wetenschappelijke onderbouwing	64
9.4.1	Afbakening studiegebied	64

9.4.2	Beschrijving van de referentiesituatie	64
9.4.3	Beschrijving en beoordeling milieueffecten	64
9.4.4	Milderende maatregelen en aanbevelingen	64
9.4.5	Synthese	65
9.4.6	Leemten in de kennis.....	65
9.4.7	Voorstellen voor postmonitoring	65
9.5	Redelijke alternatieven.....	65
9.6	Integratie andere plannen en projecten	65
9.7	Grensoverschrijdende effecten	66
9.8	Voorgestelde erkende MER-coördinator.....	66
10	Bijlagen.....	67
10.1	Instandhoudingsdoelstellingen Rivierlandschap en laagveenmoerassen en moerasvogels in SBZ-H Kleine Nete en SBZ-V De Zegge.....	68

1 Inleiding

Door klimaatverandering is waterbeschikbaarheid ook in Vlaanderen niet meer overall gegarandeerd. Enerzijds is er een toename in de frequentie en lengte van droogteperiodes. Anderzijds zorgen verhoogde piekneerslagen op een verhoogd risico op wateroverlast. Om het beschikbare water langer te kunnen vasthouden volgens de lokale waterbehoeften, zijn concrete en juridisch verankerde afspraken nodig rond het waterbeheer.

Op 5 mei 2023 keurde de Vlaamse Regering een uitvoeringsbesluit goed over het instrument peilbeheer. Via de opmaak van een peilbesluit worden peilafspraken uitgewerkt en juridisch vastgelegd. Op 27 oktober 2023 werden 26 prioritaire gebieden aangeduid waarvoor binnen de twee jaar een ontwerppeilbesluit moet worden voorgelegd aan de minister. De Zegge is één van deze gebieden waarvoor een peilbesluit moet opgemaakt worden.

In het peilbesluit worden grond- en oppervlaktewaterpeilen afgesproken waar de waterloopbeheerders hun beheer op zullen afstemmen. Ze streven ernaar om het afgesproken peil te realiseren. Een peilbesluit zal niet alle uitdagingen rond droogte en wateroverlast van het peilgebied kunnen oplossen, maar focust op de impact die de peilregeling heeft op de droogte en piekdebieten. Via andere processen wordt voor dit gebied complementair gewerkt aan het systeemherstel van de Kleine Nete, onder meer via het verbeteren van de waterkwaliteit, ontharden en infiltreren in de brongebieden voor grondwater, hydrologische herstelmaatregelen, wegwerken van piekdebieten, aangepast landgebruik, ... Deze omkaderende processen die noodzakelijk zijn voor een duurzaam watersysteem worden mee benoemd in het actieplan van het peilbesluit.

Het peilgebied van De Zegge werd aangeduid omwille van het verschil in peilbehoeften tussen landbouw en natuur en omwille van de aanwezigheid van twee pompstations die op dit ogenblik voor een niet-vergunde situatie zorgen. Het halen van de natuurdoelstellingen in het gebied hangt af van de grondwaterpeilen (ook in de omliggende gebieden), waarvoor ook doelpeilen zullen worden vastgelegd in het peilbesluit. Deze grondwaterpeilen worden vervolgens vertaald naar oppervlaktepeilen waar het beheer van het oppervlaktewater kan op afgestemd worden. Er wordt ook monitoring van oppervlakte- en grondwater voorzien zodat er kan bijgestuurd worden in functie van het halen van de doelstellingen.

1.1 Proces opmaak peilbesluit

Het procesverloop voor de opmaak van het peilbesluit werd vastgelegd in het Besluit van de Vlaamse Regering (5 mei 2023):

*De waterbeheerders krijgen de bevoegdheid om het peilbesluit voor te bereiden. De waterbeheerder doet dit op participatieve wijze samen met de betrokken actoren en gebruikers in het gebied. Hierbij moet in eerste instantie een **oriëntatienota** opgemaakt worden waarin informatie over het gevoerde peilbeheer, de actueel ingestelde peilregeling en peilzones, de peilinstellingen van de regelbare constructies op waterlopen en grachten, de inrichtingen in functie van peilbeheer, de relevante wetgeving en de geïdentificeerde behoeften gebundeld wordt. Over deze oriëntatienota wordt advies gevraagd aan onder meer gemeentebesturen en de betrokken administraties.*

*Rekening houdende met de ontvangen adviezen wordt dan **het ontwerp van peilbesluit** opgemaakt. Dit peilbesluit omvat:*

- (1) de peilregeling voor de peilzones in het gebied die gevat worden door het peilbesluit rekening houdende met de behoeften,*
- (2) een peilkaart met daarop de begrenzing van het gebied waarop het peilbesluit betrekking heeft en met de peilzones waarin de verschillende peilregelingen gelden die met het besluit ingesteld worden en*
- (3) een toelichting bij het besluit.*

*Als dat nodig is, moet een **passende beoordeling** en **VEN-toets** opgemaakt worden en moet een **m.e.r.-procedure** gevoerd worden. Over het ontwerp van peilbesluit wordt een openbaar onderzoek gevoerd en wordt advies gevraagd aan onder meer gemeentebesturen en de betrokken administraties.*

Na de verwerking hiervan moet de waterbeheerder het ontwerp van peilbesluit aan de minister overmaken die het besluit goedkeurt. Een periodieke evaluatie van het peilbesluit is voorzien. Wanneer een bijstelling van het peilbesluit nodig blijkt wordt dezelfde procedure als voor de opmaak van het ontwerp van peilbesluit doorlopen.

Naast de bepaling van de procedure voor de opmaak, de goedkeuring en de evaluatie van het peilbesluit voorziet het uitvoeringsbesluit ook de uitbreiding van de handhavende instanties bevoegd voor de handhaving van het peilbeheer op de onbevaarbare waterlopen en publieke grachten.

Het peilbesluit van De Zegge wordt opgemaakt in nauwe samenwerking met de Task Force Zegge en de Begeleidingsgroep Zegge binnen de gebiedsgerichte werking van de Kleine Nete (www.kleinenete.be). Daarbij verloopt de opmaak parallel en complementair aan de inrichtingsnota binnen het project 'Hydrologisch herstel vallei van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge en het Olens Broek'. De Begeleidingsgroep Zegge fungeert als stuurgroep voor het peilbesluit.

1.2 Leeswijzer

Voorliggend document is de oriëntatienota voor het peilbesluit van De Zegge.

Hoofdstukken 2 en 3 schetsen de juridische, beleidsmatige en fysische context van het peilgebied. Deze zijn het resultaat van een desktop analyse waarbij een aantal overzichten en kaarten werden gemaakt die nuttig zijn om het gebied te leren kennen.

In **hoofdstuk 4** worden de processen die reeds lopende zijn in het gebied van de Kleine Nete en De Zegge toegelicht. Voor het peilbesluit is het project 'Hydrologisch herstel vallei van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge en het Olens Broek' uiterst relevant.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de betrokken partners voor dit peilbesluit en hun organisatie in een Task Force en een begeleidingsgroep.

Hoofdstuk 6 focust op de huidige peilregeling en de aanwezige constructies en meetpunten.

In **hoofdstuk 7** worden de behoeften van de verschillende landgebruiken en actoren in het gebied beschreven.

Hoofdstuk 8 toetst het plan aan de m.e.r.-plicht en beschrijft de stappen die zullen moeten ondernomen worden in het kader van de verschillende effectbeoordelingen.

Hoofdstuk 9 bevat de aanmelding en de scoping van het plan-MER.

1.3 Begrippenlijst

Onderstaande begrippenlijst geeft aan hoe we een aantal vaak voorkomende begrippen gebruiken in de context van deze oriëntatienota.

Behoefte	Datgene wat nodig is om een doelstelling te realiseren. Hier wordt gefocust op de behoefte in waterpeilen (zowel grond- als oppervlaktewater).
Doelstelling	Het resultaat waar een persoon, organisatie of systeem naar streeft
Peilbehoefte	Peil (oppervlaktewater of grondwater) dat nodig is om een landgebruik of ecosysteemdienst op een duurzame manier mogelijk te maken.
Peilgebied	Het volledige gebied waarvoor het peilbesluit opgemaakt wordt.
Peilregeling	De bandbreedtes in een onbevaarbare waterloop of gracht en de periodes waarin de voormelde bandbreedtes door de waterbeheerder ingesteld en bewaakt worden
Peilzone	Een gebied waarin een uniforme peilregeling ingesteld wordt.
Randvoorwaarde	De voorwaarden die geen waterpeil zijn, en waaraan voldaan moet zijn (of rekening mee moet gehouden worden) om een bepaalde doelstelling te kunnen bereiken

2 Beleidsmatige context

Bij de opmaak van het peilbesluit is volgende wetgeving relevant:

de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, met in het bijzonder Artikel 21 dat werd ingevoegd in 2019 dat bepaalt dat het instrument peilbeheer een onderdeel is van het algemeen reglement op de onbevaarbare waterlopen;

het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2023 betreffende het Peilbeheer op onbevaarbare waterlopen en grachten; met in het bijzonder rekening houdende met de volgende criteria:

- de aanwezigheid van regelbare constructies;
- het belang van het peilbeheer om de doelstellingen te halen van het integraal waterbeleid, vermeld in artikel 1.2.2 van het gecoördineerd decreet van 15 juni 2018, te realiseren;
- het belang van het peilbeheer om de doelstellingen te halen van het natuurbeleid, vermeld in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
- het belang van peilbeheer voor milieu, natuur, landschap, economie, landbouw en waterveiligheid in het gebied;
- de vaststelling van verdroging en het risico op waterschaarste;

de Europese Richtlijn 79/409/EEG, beter gekend als de Vogelrichtlijn, evenals het op die Richtlijn gebaseerde Met Redenen Omklede Advies van 8 augustus 1991;

het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 1988 tot vaststelling van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand;

het besluit van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone 'BE2100026 valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszones 'BE2100424 De Zegge' en 'BE2101639 De Ronde Put' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten.

het besluit van de Vlaamse Regering van 23 oktober 2020 waarbij het actieplan werd goedgekeurd m.b.t. de verdrogingsproblematiek in habitatrichtlijngebied 'De Zegge', dat door de Opvolgingscommissie Kleine Nete werd goedgekeurd.

het besluit van de Vlaamse Regering van 10 januari 2024 houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk' en houdende de gedeeltelijke wijziging van het beschermd cultuurhistorisch landschap "Snepkensvijver met omgeving (Grote Heide, Schoutenheide)"

de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) werd door de Vlaamse Regering op 10 maart 2023 goedgekeurd en voorziet binnen het luik stikstofsanering. Een hydrologisch herstel op landschapsniveau is noodzakelijk om grondwaterafhankelijke habitats in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Dergelijk herstel vereist structurele ingrepen die het niveau van het perceel met het habitatype binnen de speciale beschermingszone overstijgen.

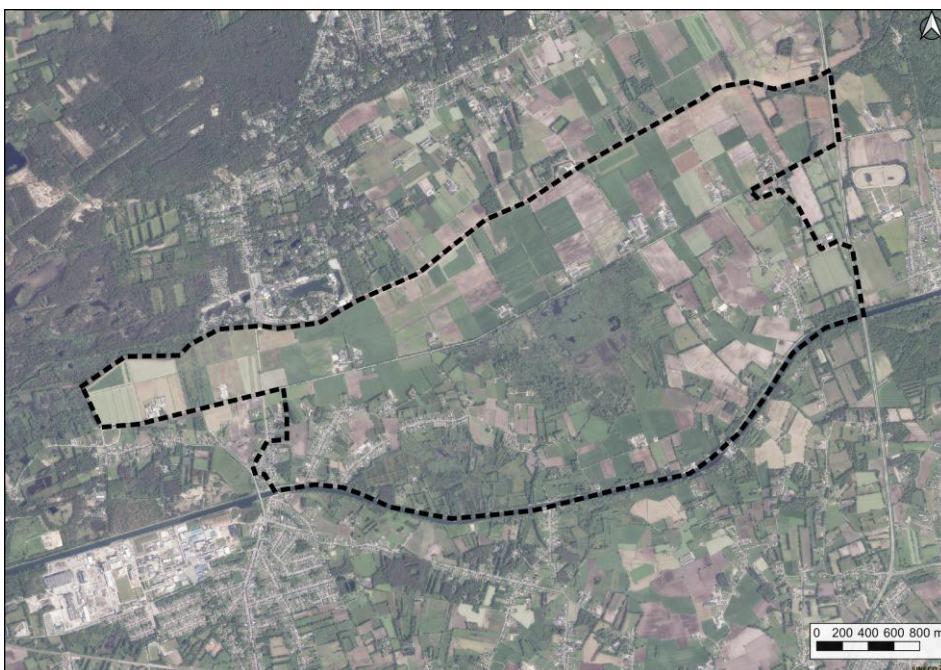
Verordening (EU) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening (EU) 2022/869. De lidstaten nemen de herstelmaatregelen die nodig zijn om de niet in goede toestand verkerende oppervlaktes van de in bijlage I opgenomen habitattypen te verbeteren om ze in een goede toestand te brengen. Tegen 18 augustus 2026 moet elke lidstaat een natuurherstelplan opmaken.

3 Ruimtelijke informatie over het gebied

3.1 Afbakening van het gebied

Voor de afbakening van het peilgebied wordt vertrokken vanuit het natuurgebied van De Zegge, aangezien dit als prioritaire zone is aangeduid voor de opmaak van een peilbesluit. Vervolgens werd de hydrologische invloedssfeer beschouwd, waarbij voornamelijk werd gekeken naar de gebieden waar het waterpeil beheerd wordt door peilconstructies. Tenslotte werd deze contour afgestemd op deze van andere lopende processen in het gebied, waaronder het LER. Het Kanaal van Bocholt naar Herentals wordt als grens voor het peilgebied genomen omdat er ten zuiden van het kanaal geen maatregelen met betrekking tot het peilbeheer worden verwacht.

Het peilgebied bakent de zone af waarvoor er peilafspraken gemaakt worden binnen het peilbesluit. Flankerende maatregelen of inrichtingsmaatregelen voor het systeemherstel van de Kleine Nete vallen niet onder het peilbesluit en kunnen wel buiten deze afbakening vallen.

Figuur 1: Afbakening van het peilgebied.

3.2 Relevante wetgeving in het gebied (ruimtelijke bestemmingen)

Binnen het peilgebied zijn meerdere plannen actief die de (ruimtelijke) randvoorwaarden vastleggen voor de inrichting en het beheer van het gebied. In de onderstaande tabel worden deze plannen opgelijst.

Tabel 1: Overzicht van de huidige ruimtelijke bestemmingsplannen in het peilgebied.

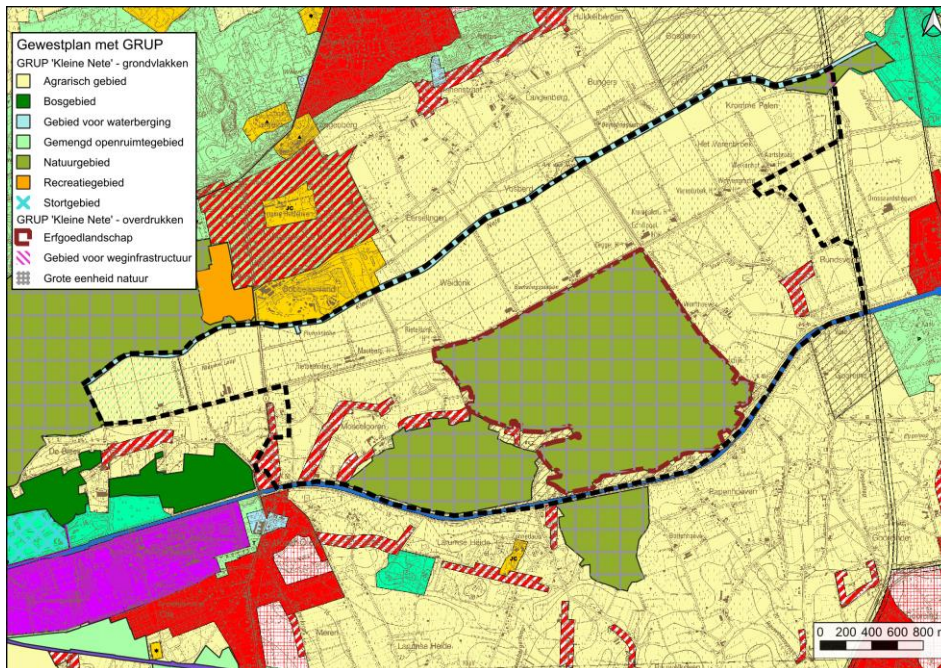
Plan	Details
Gewestplan	Origineel gewestplan Herentals – Mol (GWP_02000_222_00017_00001; 28/07/1978)
Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan	Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk (RUP_02000_212_00345_00001; 10/01/2024)
Habitatrichtlijngebieden (SBZ-H)	Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden (BE2100026)
Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V)	De Zegge (BE2100424)
Erkend natuurreservaat	De Zegge (E-014)
Vlaams natuurreservaat	Mosselgoren (V-0.23)
VEN-gebieden	Gen-gebieden van 'Het Geels Gebroekt'

Ruimtelijke bestemmingsplannen

Het gewestplan geeft aan welke bestemming aan de terreinen kan gegeven worden en blijft geldig tot er via de opmaak van een RUP (ruimtelijk uitvoeringsplan) een nieuwe bestemming aan toegekend wordt. Voor de vallei van de Kleine Nete en Aa werd recent het RUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk' opgemaakt dat op 10 januari 2024 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

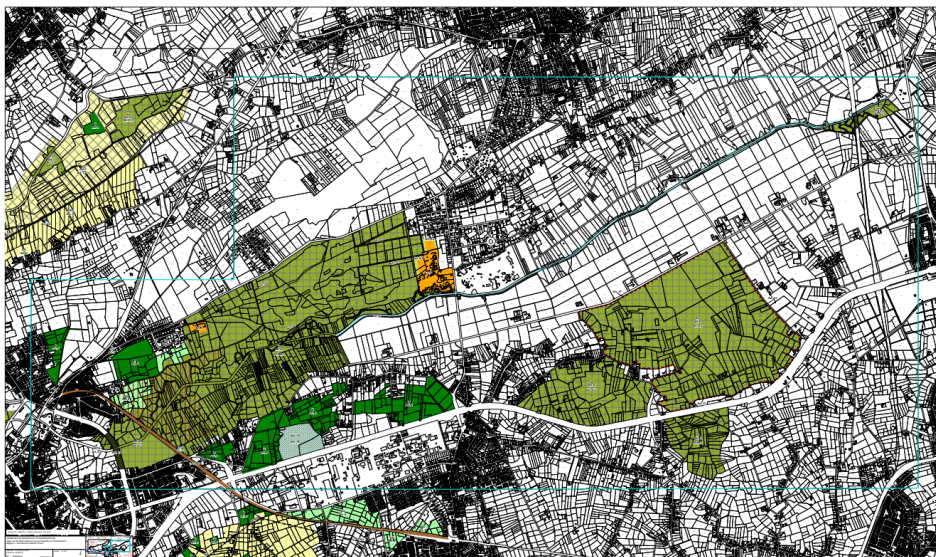
In Figuur 2 wordt het gewestplan met het RUP samen weergegeven. De huidige bestemmingen in het peilgebied zijn:

- **Landbouw:** ter hoogte van de landbouwpolder en oost- en west van de natuurgebieden
- **Natuurgebied:** de oorspronkelijke natuurgebieden uit het gewestplan rond De Zegge en Mosselgoren worden uitgebreid via het RUP. Er is ook een stukje natuurgebied toegevoegd langs de Kleine Nete ter hoogte met de kruising met de Noord-Zuidlaan.
 - o Alle natuurgebieden binnen het peilbesluit hebben als overdruk 'Grote eenheid natuur'.
 - o Het gebied rond De Zegge heeft bijkomend als overdruk 'Erfgoedlandschap'
 - o De Noord-Zuidlaan ter hoogte van de bestemming natuurgebied heeft als overdruk 'Gebied voor weginfrastructuur'
- **Woongebieden met landelijk karakter:** deze indeling komt uit het oorspronkelijk gewestplan en omvat de aanwezige straten met woningen.
- **Gebied voor waterberging:** rond de Kleine Nete wordt een zone afgebakend voor water

Figuur 2: Gewestplan met daarover de gewijzigde bestemmingen via het GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk' ter hoogte van het peilgebied.

De wijzigingen aan het gewestplan ter hoogte van het peilgebied als gevolg van het GRUP worden weergegeven in Figuur 3. De wijzigingen zijn de uitbreiding van de natuurgebieden met overdruk GEN, voornamelijk naar de zones die volgens het gewestplan 'agrarische gebieden met ecologisch belang' of 'landschappelijk waardevolle agrarische gebieden waren'.

Figuur 3: Verordenend grafisch plan van het RUP Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk ter hoogte van het peilgebied.

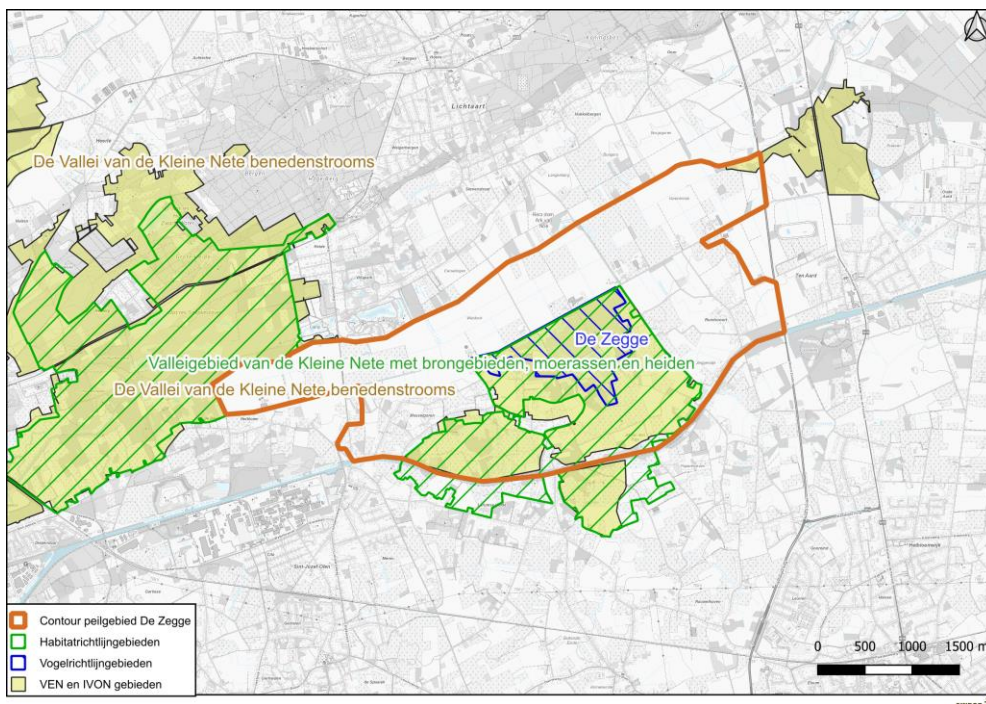
Afbakeningen natuurbeleid

Het Vlaamse Natura 2000 beleid is een vertaling van de Europese verplichting om de Europese natuurdoelen te realiseren. Om dat te bereiken werden Speciale Beschermingszones (SBZ) afgebakend die opgedeeld zijn in Habitatrichtlijngebieden (SBZ-H) en Vogelrichtlijngebieden (SBZ-V).

Dankzij de maatregelen voor de SBZ's werd reeds vooruitgang geboekt op vlak van soortenbescherming. Daarnaast voorziet het Soortenbesluit van 15 mei 2009 de mogelijkheid om een soortenbeschermingsprogramma (SBP) op te stellen. De maatregelen in zo'n programma zorgen ervoor dat een of meerdere specifieke soorten in Vlaanderen het goed stellen.

Het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) vormt met zijn grote aaneengesloten gebieden de ruggengraat van de natuurlijke structuur in Vlaanderen. Het is het geheel van de mooiste groene plekken in Vlaanderen waar de natuur extra beschermd wordt en gebruikers en eigenaars bijkomende middelen en mogelijkheden krijgen om mee te bouwen aan een natuur- en mensvriendelijke omgeving. Op die manier wil het VEN de belangrijke natuurkernen veilig stellen in de toekomst. Het VEN bestaat uit Grote Eenheden Natuur (GEN) en Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling (GENO).

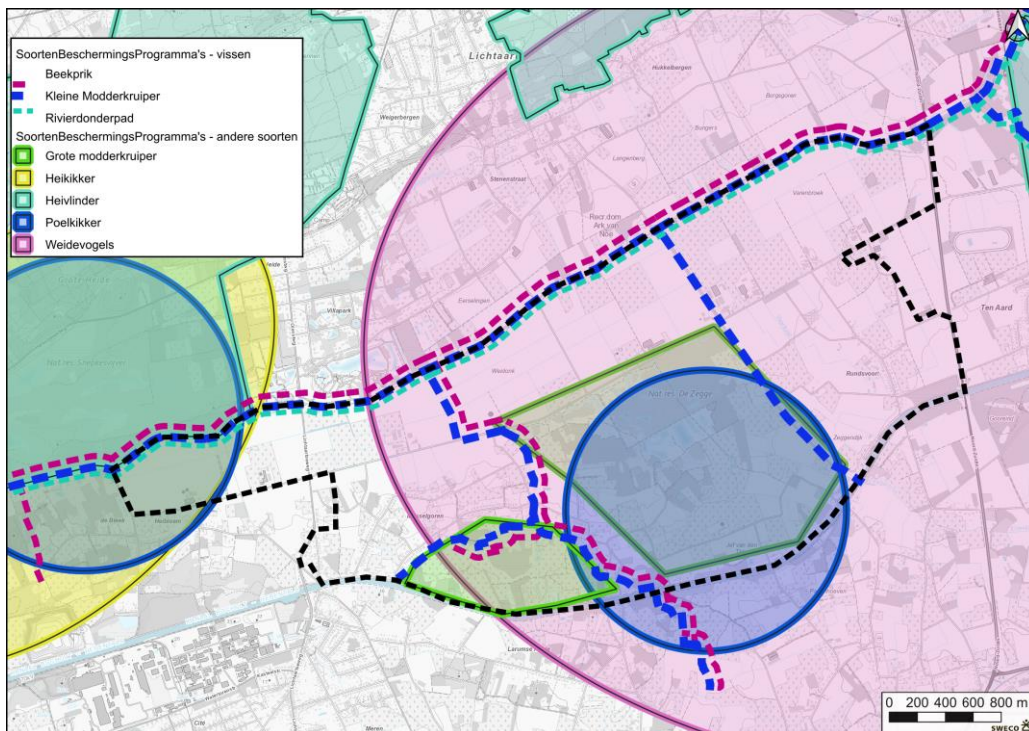
Ter hoogte van het peilgebied liggen het Habitatrichtlijngebied 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' (BE2100026) en het Vogelrichtlijngebied 'De Zegge' (BE2100424). Via de overdruk in het GRUP zijn de gebieden van De Zegge en Mosselgoren aangeduid als VEN-gebied van 'Het Geels Geboekt (GEN)'. In het noord-oosten is er langs de Kleine Nete nog een klein stukje VEN-gebied dat deel uitmaakt van de eenheid 'De Vallei van de Kleine Nete benedenstrooms (GEN)'.

Figuur 4: Overzicht van de Natura 2000-gebieden en VEN-IVON gebieden ter hoogte van het peilgebied.

Er zijn ook een aantal soorten aanwezig waarvoor een SoortenBeschermingsProgramma is opgesteld (Figuur 5). In de Kleine Nete moet rekening gehouden worden met de Beekprik, de Kleine Modderkruiper en de Rivierdonderpad. In de Larumse Loop zijn de Beekprik en de Kleine Modderkruiper aanwezig en in de Zeggeloop kan de Kleine Modderkruiper voorkomen.

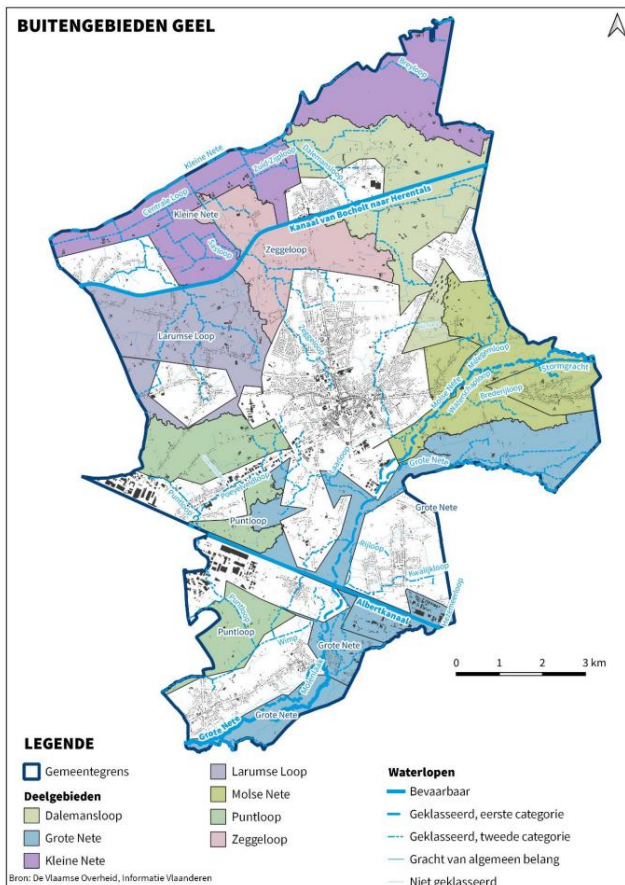
Ter hoogte van De Zegge en Mosselgoren moet aandacht besteed worden aan de Grote modderkruiper en de Poelkikker. Daarnaast overlapt het soortenbeschermingsprogramma van 'weidevogels' met het oostelijk deel van het peilgebied. In het uiterste westen in de landbouwpolder is een programma voor de Heikikker en de Poelkikker.

Figuur 5: Soortenbeschermingsprogramma's ter hoogte van het peilgebied.

3.3 Hemelwater- en droogteplan

In het Hemelwater- en droogteplan van Geel valt het peilgebied onder de buitengebieden met als deelgebieden 'Kleine Nete' en 'Zeggeloop'.

Figuur 6: Buitengebieden zoals afgebakend in het Hemelwater- en droogteplan van Geel (2021)

Het deelgebied Kleine Nete wordt gekarakteriseerd als een weinig infiltrerend gebied volgens de watersysteemkaart en de infiltratiekaart, dat wel gevoelig is aan droogte. Er moet voornamelijk ingezet worden op het verminderen van drainage.

In het deelgebied Zeggeloop is er een afwisseling van tijdelijk natte gebieden en gebieden waar infiltratie nuttig is volgens de topografie. De bodem heeft echter een lage infiltratiecapaciteit, waardoor infiltratie moeilijk gaat. Dit gebied is ook gevoelig voor droogte. Net zoals bij het deelgebied van de Kleine Nete is het tegengaan van drainage de belangrijkste maatregel.

Beide deelgebieden hebben een prioriteit 2 voor maatregelen die beschreven werden voor de niet-wateroverlastgevoelige gebieden (met focus op het voorkomen van verdroging) en een prioriteit 3 voor maatregelen in wateroverlastgevoelige gebieden (met focus op het vertraagd lozen of infiltreren).

Binnen het peilbesluit zal veel concreter ingegaan worden op de maatregelen om een goed evenwicht te vinden tussen afvoer verzekeren en verdroging tegengaan, waardoor het peilbesluit niet in conflict komt met de visie uit het hemelwater- en droogteplan.

3.4 Waterlopen

Het Kanaal van Bocholt naar Herentals (VL22_212) is een bevaarbare waterloop en vormt de zuidelijke grens van het peilgebied. Dit kanaal wordt niet mee opgenomen in het peilbesluit omdat het besluit focust op de onbevaarbare waterlopen en grachten. Het kanaal ligt ongeveer 1 à 2 meter in ophoging ten opzichte van het peilgebied en zal dus zeker niet drainerend werken.

In het noorden stroomt de Kleine Nete (VL11_127) die een geklasseerde waterloop van eerste categorie is.

In het poldergebied zijn de aanwezige waterlopen aangelegde afwateringskanalen die allemaal geklasseerd zijn als 2de categorie en dus in beheer van de Provincie Antwerpen. Het gaat om volgende waterlopen:

- Geruim Loop
- Meirenloop (ook gedeelte opwaarts van de polder)
- Centrale Loop
- Larumse Loop (ook gedeelte opwaarts van de polder)
- Weidonkloop
- Desselmannenloop
- Vijzelloopje (ook gedeelte opwaarts van de polder)
- Zeggeloop (ook gedeelte opwaarts van de polder)
- Hellemansloop
- Nieuwe Loop (ook gedeelte opwaarts van de polder)

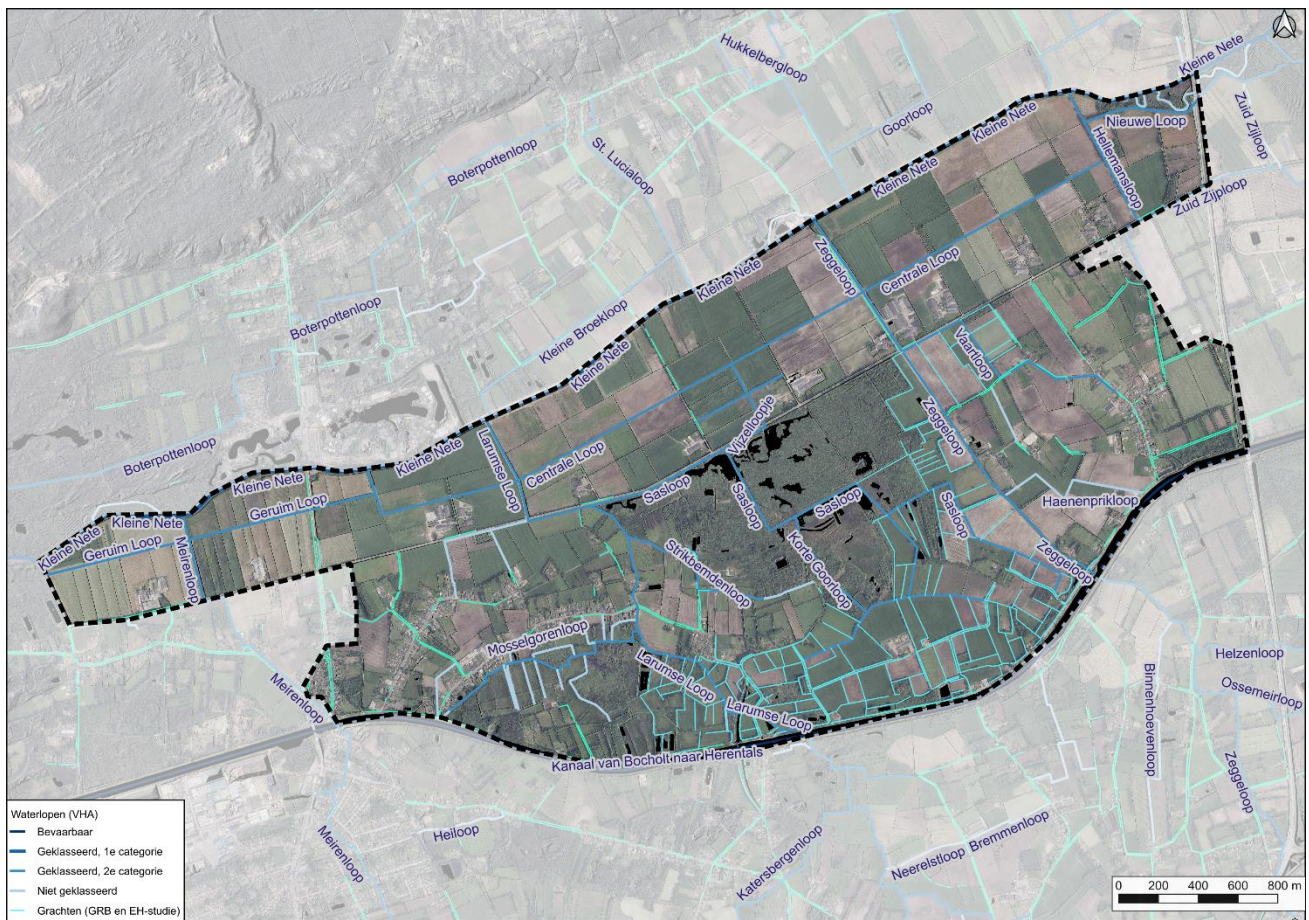
Tussen deze lopen zijn ook nog heel wat verbindende perceel- of baangrachten waardoor er een rechtlijnig afwateringsnetwerk met een hoge dichtheid aan watervlakken aanwezig is.

In het zuidelijk gedeelte zijn volgende waterlopen van 2de categorie aanwezig:

- De Larumse Loop waar de Mosselgorenloop en de Strikbemdenloop op aansluiten
- De Sasloop met als zijlopen de Korte Goorloop, de Ramenloop en de Korte Zeggeloop
- De Zeggeloop
- De Vaartloop

De Zeggeloop en de Larumse Loop hebben nog een afstroomgebied aan de andere kant van het Kanaal van Bocholt naar Herentals. Deze waterlopen komen het peilgebied binnen via een sifon onder het kanaal.

Tenslotte zijn er nog enkele niet-geklasseerde waterloopjes waarvan sommige een naam hebben en andere niet.

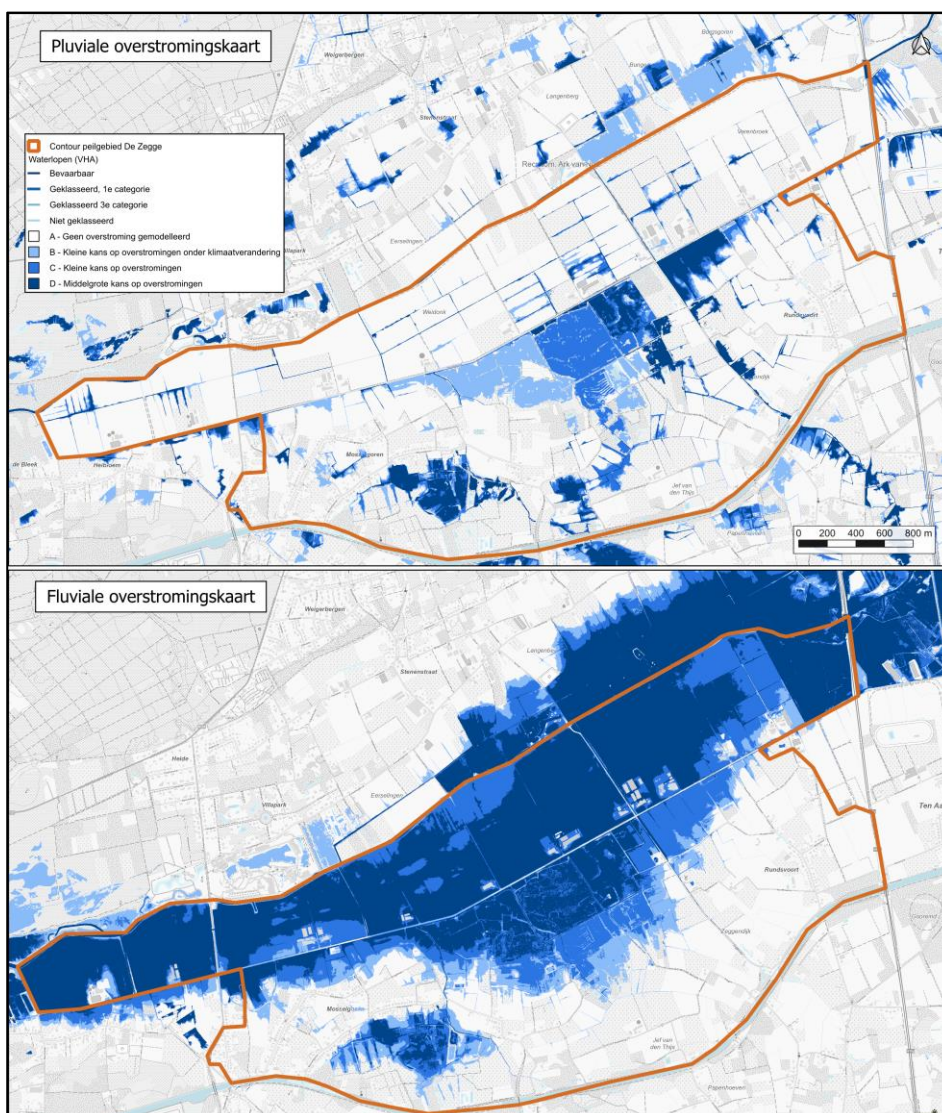

Figuur 7: Waterlopen ter hoogte van het peilgebied volgens hun categorie (VHA-atlas) met aanvulling van de grachten uit het GRB en de ecohydrologische studie. De achtergrondkaart is een luchtfoto gecombineerd met de multidirectionele hillshade van het digitaal hoogtemodel (DHM II) waardoor ook de afwateringsstructuren binnen en tussen de perceelsgrenzen zichtbaar worden.

3.5 Overstromingskaarten

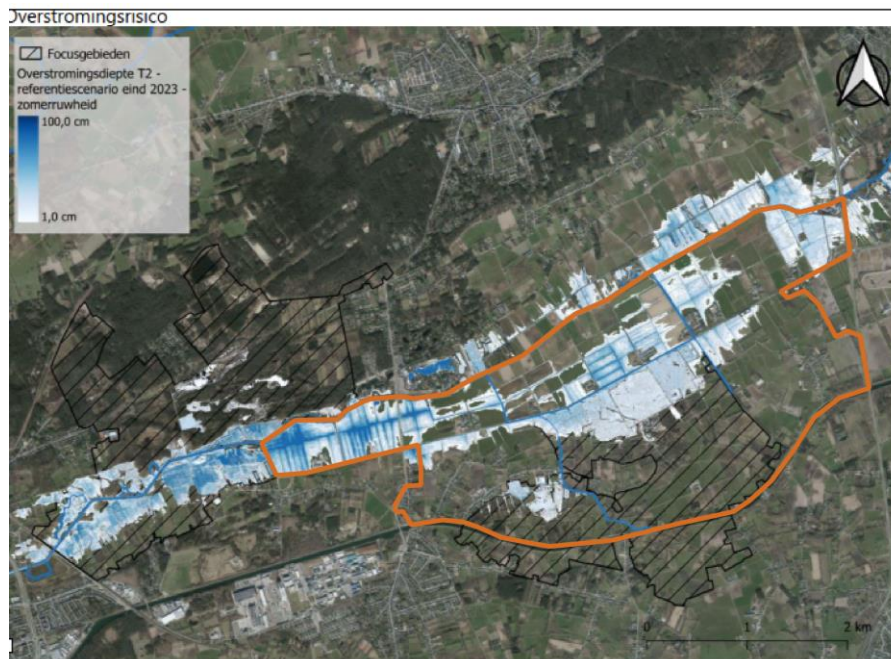
De overstromingskaarten uit de Watertoets geven aan dat de gebieden van De Zegge en Mosselgoren gevoelig zijn voor pluviale overstromingen doordat het relatieve laagtes zijn in het landschap. Volgens deze kaart is de Roerdompstraat een barrière die het wegstromen van hemelwater verhindert. Dit komt doordat de Larumse Loop opstuwt wanneer de afwatering naar de Kleine Nete met hoog waterpeil niet meer mogelijk is. De aanwezigheid van het vizeelgemaal versterkt deze concentratie van water.

De Kleine Nete en de Larumse Loop zijn de voornaamste bronnen van water bij de fluviale overstromingen. Daarbij komt de aanpalende polder onder huidig klimaat en bij een middelgrote kans op overstromingen (=T100) grotendeels onder water te staan. De invloed reikt ook tot in De Zegge en Mosselgoren.

Figuur 8: Pluviale (boven) en fluviale (onder) overstromingskaarten volgens de Watertoets (2023) ter hoogte van het peilgebied.

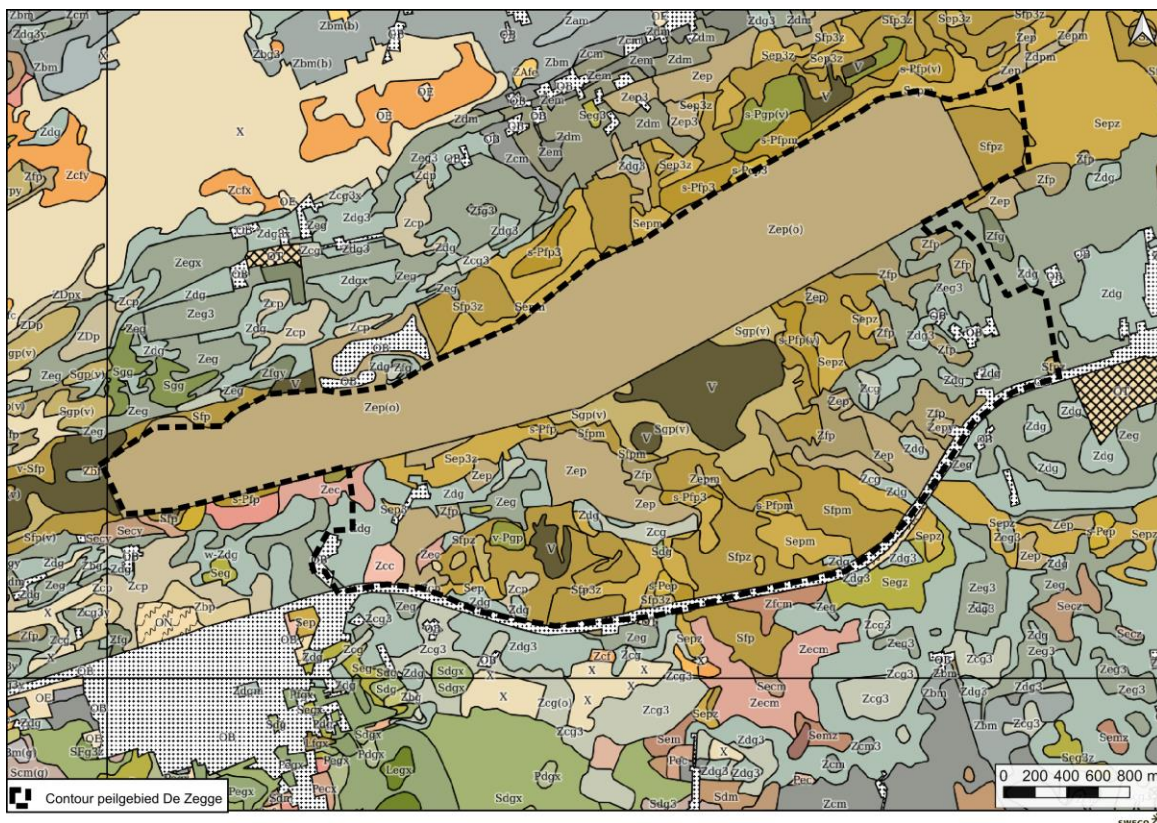
In het kader van de ecohydrologische studie van De Zegge-Mosselgoren en Olens Broek werd het oppervlaktewatermodel van de Kleine Nete geüpdatet. Hierdoor kon een gedetailleerde overstromingskaart van beide gebieden worden opgemaakt. Op de kaart met de overstromingsdieptes bij T2 komen de hydrologische barrières duidelijk naar voor. Het westelijke deel van de landbouwpolder zal de grootste waterdieptes kennen, maar ook rond het vijnzlgemaal zullen regelmatig overstromingen plaats vinden. Ook rond De Zegge en Mosselgoren zal er bij een T2 reeds overstroming plaats vinden.

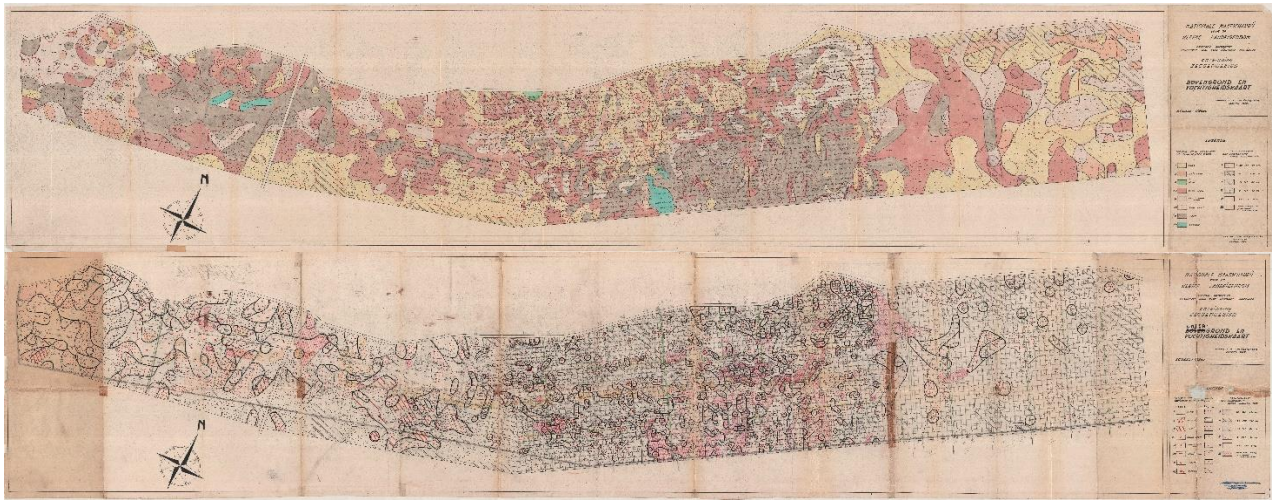
Figuur 9: Overstromingsdiepte bij T2 voor het referentiescenario eind 2023 bij zomerruwheid volgens de oppervlaktewatermodellering in de ecohydrologische studie (W+B, 2023) met een overlay van de contour van het peilgebied van De Zegge.

3.6 Topografie en bodem

De bodem in het plangebied bestaat uit zand (Z) en lemig zand (S). Deze bodemtypes hebben een relatief goede doorlatendheid, waardoor de peilen in de waterlopen een significante invloed zullen hebben op de grondwaterpeilen. De uniforme inkleuring van het poldergebied kan verklaard worden doordat de bodemkaart werd opgemaakt na de aanleg van de polder. Voordien was het namelijk ook een mozaïek van veen, nat zand en zandleem geweest, met enkele drogere koppen ertussen, zoals blijkt uit de kaarten van de bodem en diepere ondergrond die opgemaakt zijn naar aanleiding van de inpoldering (Figuur 11). Op die kaarten staat ook een indicatie van de grondwaterstand.

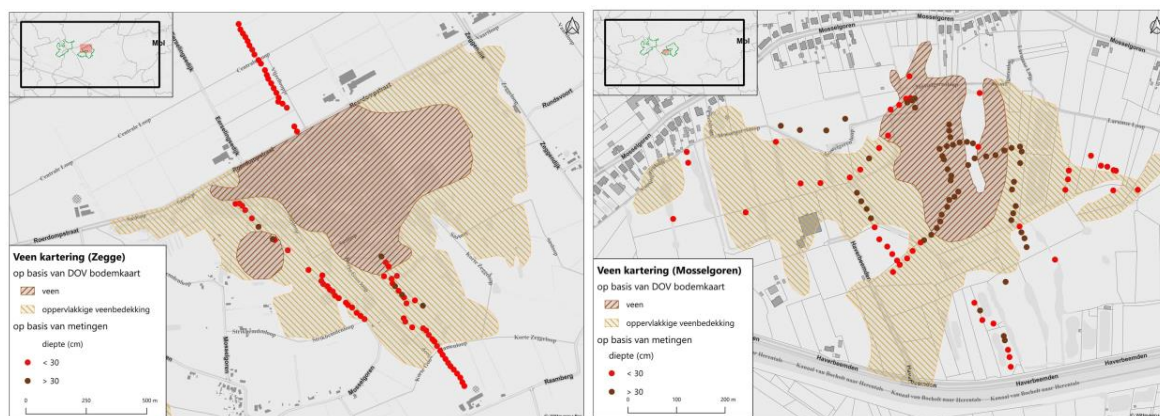

Figuur 10: Bodemkaart ter hoogte van het peilgebied (Databank Ondergrond Vlaanderen).

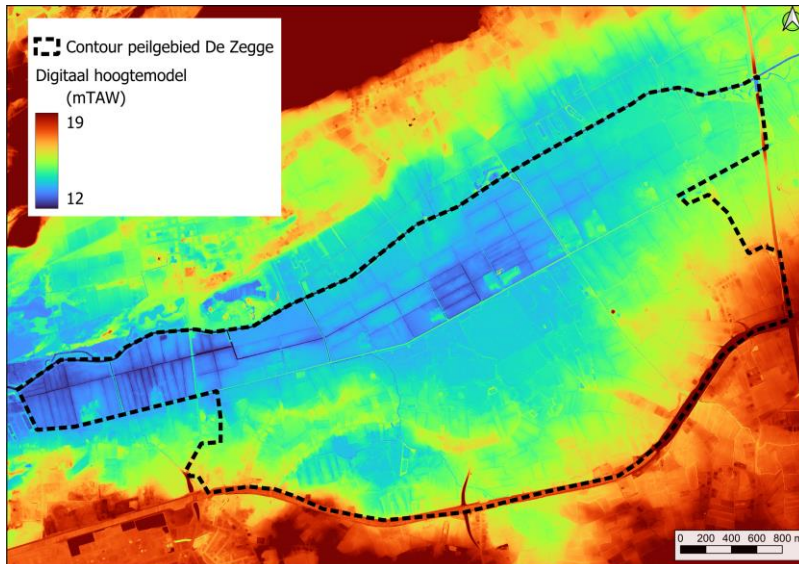
Figuur 11: Bodemkaart en vochtigheidskaart voor de bovengrond (tot 30 cm diepte; bovenste kaart) en ondergrond (dieper dan 30 cm; onderste kaart) die werd opgemaakt in 1958 naar aanleiding van de ontginning van het Zeggegebied. Aan de oppervlakte wordt veen aangeduid met een bruine kleur en komt het zowel ter hoogte van De Zegge als meer westelijk in de polder voor. In de diepere ondergrond komt het veen op dezelfde locaties voor (aangeduid met rode 'w') maar niet duidelijk zichtbaar op deze schaal.

Ter hoogte van De Zegge en Mosselgoren komt veen voor. Dit werd ook bevestigd in de ecohydrologische studie waarin veenkartering werd uitgevoerd. In de zones aangeduid met een 'v' op de bodemkaart (Figuur 10) werden diktes van meer dan 30 cm veen waargenomen. In de zones rondom werd oppervlakkige veenbedekking (<30cm) vastgesteld. In de landbouwpolder werd geen veen aangetroffen.

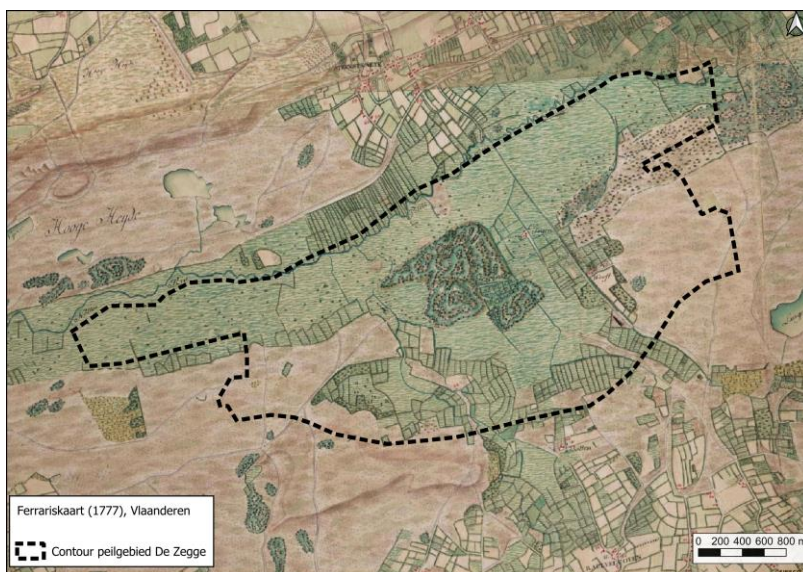
Figuur 12: Veenkartering in De Zegge en Mosselgoren uit de ecohydrologische studie (W+B, 2023)

De hoogte van het peilgebied varieert van ca. 12 mTAW in de laagste, westelijke delen van de landbouwpolder tot ca. 19 mTAW aan de dijken van het kanaal Bocholt-Herentals. In de landbouwpolder vallen de afwateringskanalen op doordat ze diep ingesneden zijn ten opzichte van de landbouwpercelen.

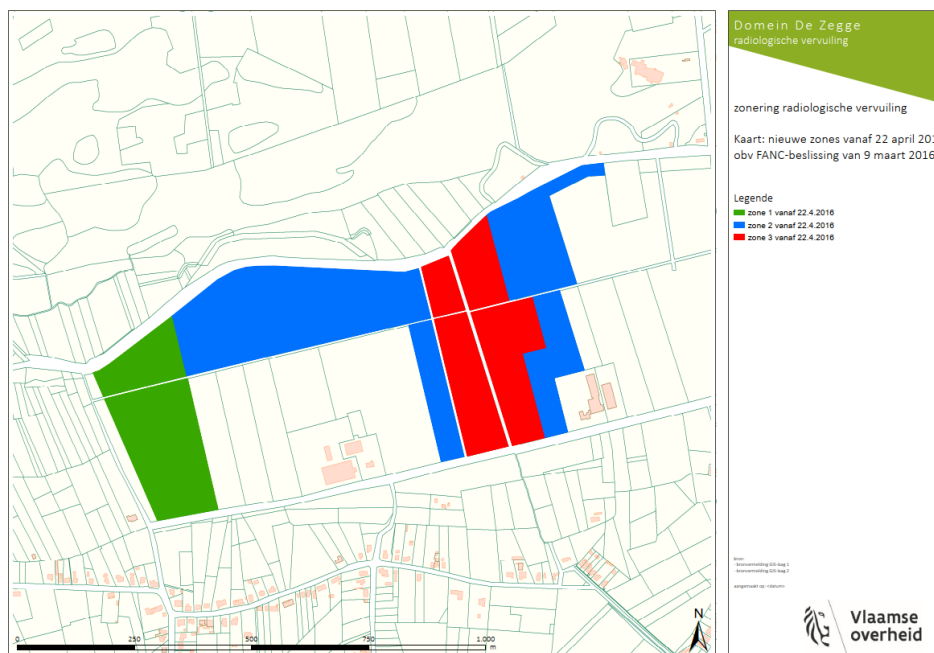
Figuur 13: Digitaal hoogtemodel (DHM Vlaanderen II, 2015) ter hoogte van het peilgebied.

Er is een groot hoogteverschil tussen de landbouwpolder en het gebied opwaarts van de Roerdompstraat. Dit hoogteverschil kan verklaard, en met kaartmateriaal onderbouwd, worden door het inklinken van het veen dat daar aanwezig was voor de ontginning van de polder (Vancampenhout, 2020). Op de Ferrariskaart (1770 tot 1778) is de aanwezigheid van moeras-veen aangeduid aan beide zijden van waar nu de Roerdompstraat ligt (Figuur 14). Ook volgens de bodemkaart uit 1958 door Decaestecker (Figuur 11) werden heel vochtige bodems met een hoog veengehalte aangegeven tussen de Kleine Nete en de Roerdompstraat. De bodems met de meeste veen komen overeen met de laagste delen in de polder, omdat daar het meest inklinking heeft plaats gevonden.

Figuur 14: Ferrariskaart (1770-1778) waarbij het veen-moeras duidelijk naar voor komt.

In de westelijke Polder is een historische radiologische vervuiling aanwezig als gevolg van de radiumproductie bij Umicore in Olen (Figuur 15). De productie startte in 1922 en werd in de jaren zeventig stopgezet. Door lokale verplaatsingen van grond en uitspoeling via de waterlopen, kwam ook radioactieve bodempartikels in de polder terecht. Het radioactieve radiumhoudende afval in Olen is laagactief en langlevend. De vervuiling wordt gemonitord door de FANC.

Figuur 15: Afbakening van de radioactieve percelen in de Polder-West volgens de FANC.

3.7 Erfgoed

Reeds in 1984 werd De Zegge aangeduid als **beschermd cultuurhistorisch landschap**. Het beschermd gebied volgt de afbakening van het natuurreservaat 'De Zegge' en werd aangeduid omwille van de natuurwetenschappelijke waarde.

De ankerplaats De Zegge (code APA021) is **vastgesteld gebied in de landschapssatlas** sinds het vaststellingsbesluit van 1 december 2011. Voor het gebied is een onroerenderfgoedrichtplan opgesteld. De afbakening van het gebied is ruimer dan enkel het natuurreservaat en strekt zich uit tot aan het kanaal.

Het noordelijk deel van het gebied bestaat uit het natuurreservaat van De Zegge, terwijl het zuidelijk deel gekenmerkt wordt door het kleinschalige landbouwkarakter. Het gebied heeft een esthetische waarde omwille van het laagveengebied met een hoge natuurlijke variatie in het noorden en in het zuidelijke deel omwille van de elementen uit het eeuwenoude 'Geels Gebroekt'.

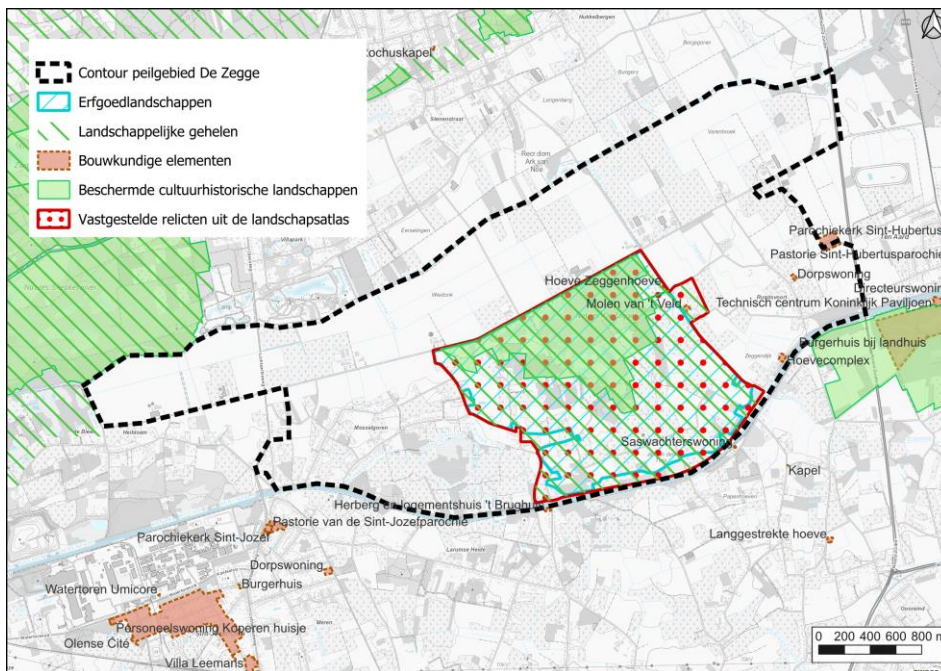
De historische waarde van de ankerplaats blijkt uit het historische landgebruik en het bouwkundig erfgoed. De ankerplaats De Zegge getuigt van de dominerende rol die de mens in de vorige eeuwen in de Kleine Netevallei heeft gespeeld met de ontginning van turf en ijzererts.

Op natuurwetenschappelijk vlak bevat de ankerplaats geologische, bodemkundige, hydrologische, landschapsecologische, faunistische en floristische erfgoedwaarden. De aanwezigheid van een zeer dik veenpakket en de ijzerrijke ondergrond gaven het ontstaan aan het huidige erkende natuureservaat De Zegge. Als enig overblijfsel van het 'Geels Gebroekt' (een moerassig gebied langs de oevers van de Kleine Nete te Geel) is De Zegge vandaag een relict van een typisch Kempisch beekdallandschap met turfkuilen, trilvenen, rietvelden, heidevegetatie, schraalgraslanden en elzenbroekbossen.

De traditionele ontginning van de natuurlijke grondstoffen is ook de basis voor de sociaal-culturele waarde van het gebied, evenals de ruimtelijk structurerende waarde.

Via het gewestelijk RUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk' werd het vastgestelde gebied in de landschapsatlas eveneens aangeduid als '**erfgoedlandschap De Zegge**' sinds 12 februari 2024.

Naast de landschappelijke erfgoedelementen zijn er ook nog een aantal bouwkundige elementen, zoals de Molen van 't Veld, hoeves en woningen.

Figuur 16: Aanduiding van de erfgoedelementen ter hoogte van het peilgebied.

3.8 Rioleringstoestand

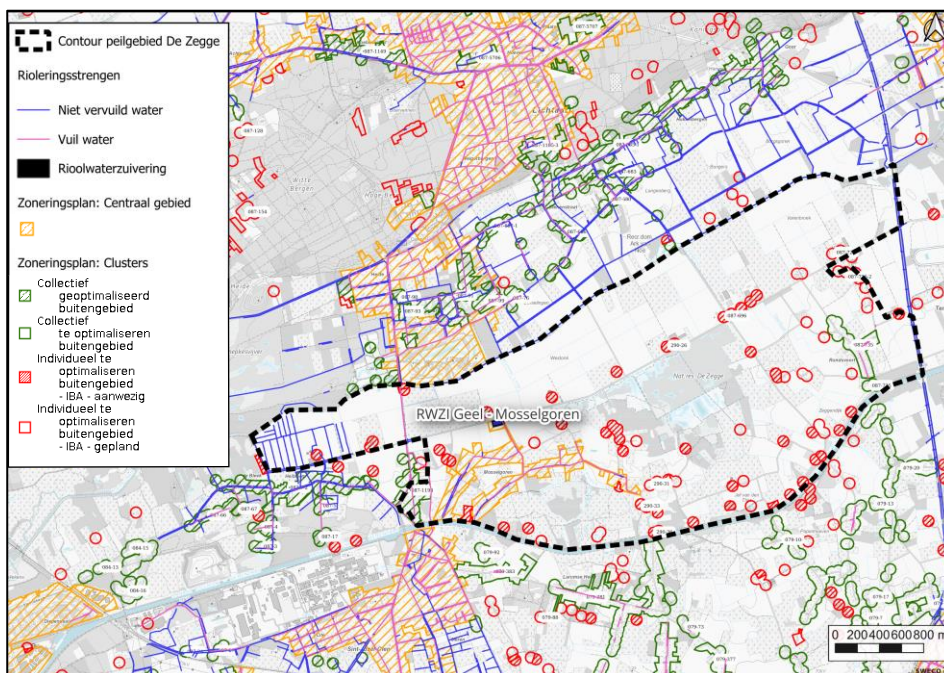
Omwille van de mogelijke interacties tussen het rioleringsstelsel en het oppervlaktewaterstelsel, wordt in Figuur 17 een overzicht gegeven van de rioleringsinfrastructuur ter hoogte van het peilgebied zoals is opgenomen in de rioleringsdatabank (AWIS).

De woningen in Mosselgoren sluiten aan op de KWZI Geel-Mosselgoren. Het gezuiverde water komt op de gracht langs de Roerdompstraat en zal via de Larumse Loop naar de Kleine Nete afwateren. Er zijn ca. 400 IE aangesloten op deze zuivering. Er wordt onderzocht of de vuilvracht die op deze zuivering toekomt kant verpompt worden naar een RWZI waardoor deze KWZI kan worden opgeheven.

Daarnaast werden er binnen het peilgebied heel wat IBA's (individuele behandeling van afvalwater) aangelegd, omdat de bebouwing te ver verspreid ligt om aan te sluiten op een collectieve installatie.

In het oosten is nog een groene cluster die niet aangesloten is en waarvan het afvalwater via de Vaartloop en de Zeggeloop op de Kleine Nete zal terecht komen.

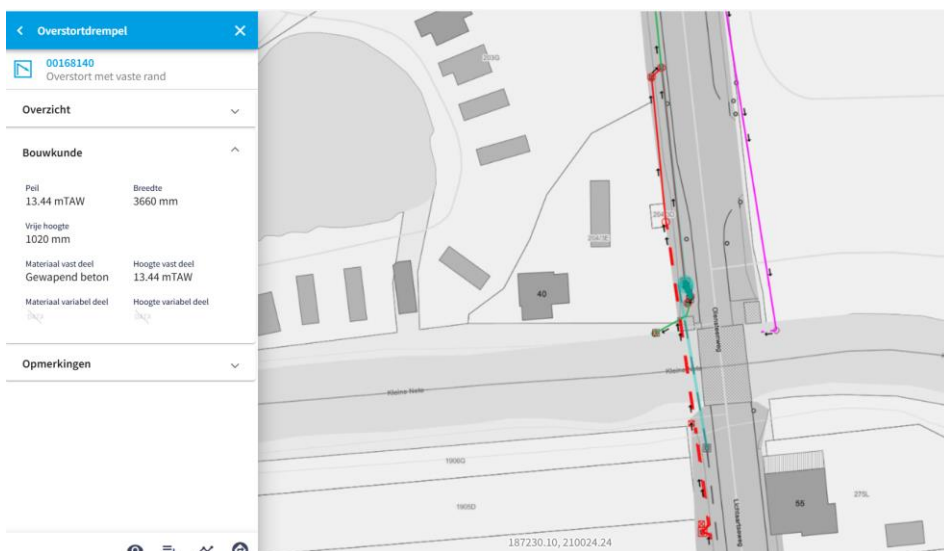
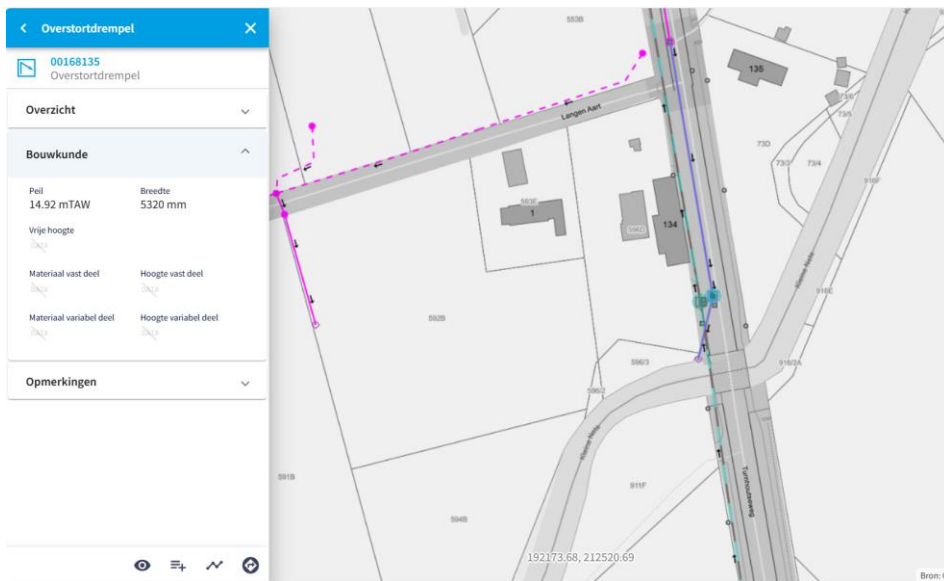
De groene clusters ten zuiden van het peilgebied moeten nog grotendeels aangesloten worden op de RWZI van Geel. De clusters in Scheidijk en Herentalsedijk zullen aangesloten worden op de RWZI van Lichtaart.

Figuur 17: Rioleringsstrengen en RWZI volgens de Rioolinventaris Vlaanderen samen met het zoneringsplan dat aangeeft welke gebieden reeds aangesloten zijn op een RWZI.

In functie van toekomstige peilverhogingen van de Kleine Nete is het belangrijk om rekening te houden met de drempelpeilen en BOK-peilen van de overstorten op de Kleine Nete. Hieronder worden deze peilen weergegeven voor de 2 belangrijk(st)e overstorten op de Kleine Nete in of nabij het peilgebied:

- Geelsebaan Kasterlee:
 - Drempelpeil: +14,92 m TAW
 - Uitstroompeil: +13,26 m TAW (BOK)
- Olensteenweg Kasterlee:
 - Drempelpeil: +13,44 m TAW
 - Uitstroompeil: +12,48 m TAW (BOK)

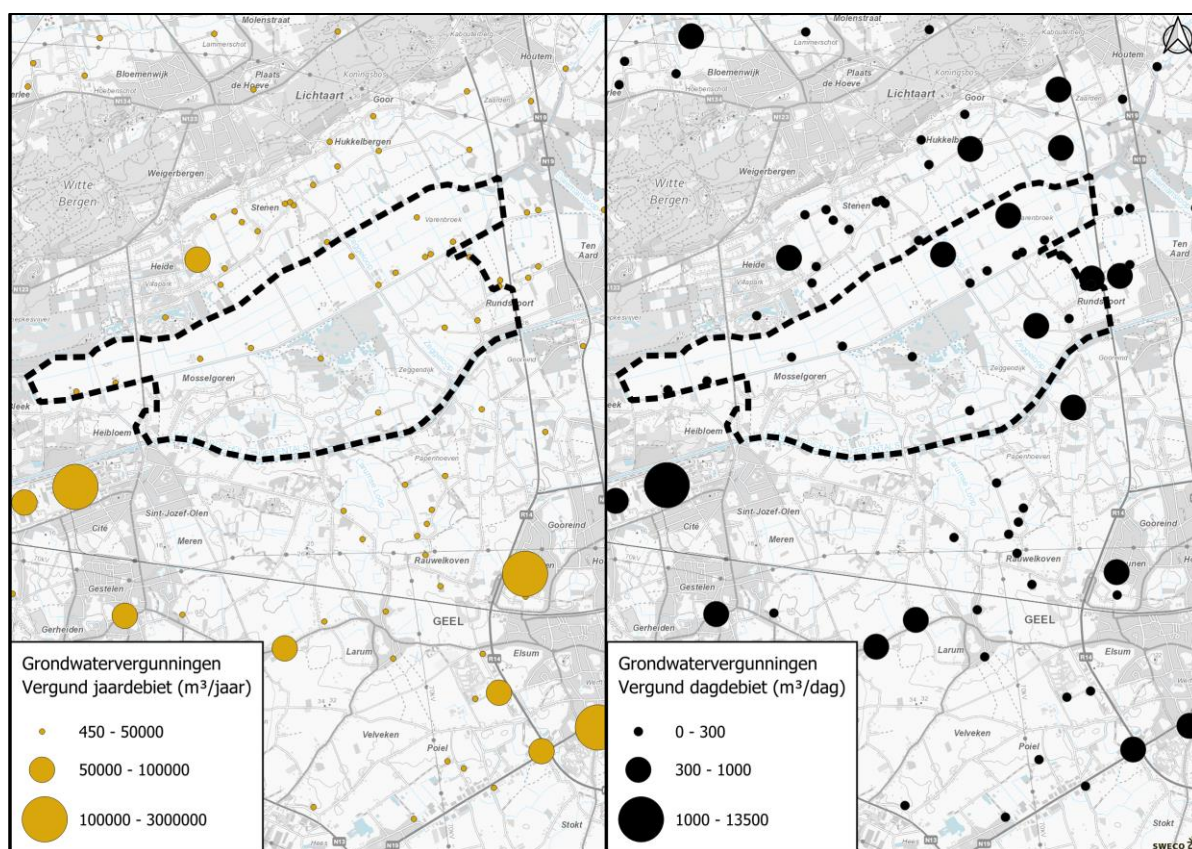

3.9 Grondwaterwinningen

Omwille van de volledigheid en om te kunnen vergelijken met de debieten van de drainagepompen (zie §6.1 bij beschrijving pompen), worden hier de voornaamste kenmerken van de actieve vergunningen (dd. 27/08/2025) weergegeven. Dit vergunde debiet komt niet noodzakelijk overeen met het werkelijk opgepompte debiet, maar geeft de bovengrens van de waterwinning aan. De grondwaterwinningen onder Vlarem-rubriek 53.2 ('bemaling die technisch gezien noodzakelijk is voor de verwezenlijking van werken of de aanleg van nutsvoorzieningen') werden niet meegenomen in de figuur omdat dit om tijdelijke winningen gaat.

Binnen het peilgebied zelf zijn alle langlopende vergunningen voor dieptes van meer dan 60 m. In de ruimere omgeving van het peilgebied heeft Umicore het grootste vergunde jaardebiet en dagdebiet, van respectievelijk 3 miljoen m³ per jaar en 13 500 m³ per dag. Daarnaast zijn er nog 2 andere vergunningen met een vergund jaardebiet tussen 100 000 en 300 000 m³ per jaar.

Volgens de ecohydrologische studie hebben de grondwaterwinningen binnen het focusgebied een bijdrage van ca. 1% op de totale waterbalans.

Figuur 18: Overzicht van de grondwaterwinningen in de omgeving van het peilgebied volgens vergund jaardebiet (links) en vergund dagdebiet (rechts) volgens de situatie op 27 augustus 2025 (DOV-verkenner). Soms zijn putten niet op beide kaarten zichtbaar wanneer er enkel een dag- of jaar-debiet werd vergund.

4 Lopende (beleids)processen

4.1 Gebiedswerking De Kleine Nete

Het peilgebied ligt binnen het bekken van de Kleine Nete waar heel wat gebiedsgerichte projecten lopen. Om de voortgang en onderlinge afstemming van de verschillende plannen en processen te bewaken, werd Cathy Berx, de gouverneur van de provincie Antwerpen, door de Vlaamse Regering belast met een coördinatieopdracht (zie www.kleinenete.be). De volgende projecten zijn lopende binnen de gebiedswerking van de Kleine Nete:

- **Blue Deal:** de Kleine Nete werd aangeduid als één van de prioritaire strategische gebied in de Blue Deal 2025-2029. Hierbij wordt werk gemaakt van de realisatie van de vastgestelde Natura 2000-doelen via de inzet van natuurinrichting, gebiedsgerichte handhavingstrajecten en rivier- en valleierherstelprojecten zoals het hydrologisch herstel in de vallei van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge en het Olens Broek.
- **Stroomgebiedbeheerplan:** relevant voor het gebied van De Zegge is de inrichting van AOG De Zegge (actief overstromingsgebied) waarbij de doelstelling is om de dijklichamen van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge duurzaam te verbeteren. Daarbij zouden de dijken meer landinwaarts geplaatst worden om overstroombare ruimte te creëren. Hiervoor werd op 20/6/2017 een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd. De uitvoering van de werken van de hermeandering van de Kleine Nete ter hoogte van de N19g werden gestart in juli 2018. Ook de hermeandering ter hoogte van Olens Broek – Langendonk (gestart begin 2023) en de herinrichting van het voormalig zandstort aan de Hellekens (afgerond in 2021) zijn acties die onderdeel uitmaken van het stroomgebiedbeheerplan.
- **Erfgoed-Landschap:** Landschappen kunnen omwille van hun natuurwetenschappelijke, historische, esthetische, ruimtelijk-structurerende en socio-culturele waarden als ankerplaats aangeduid worden. Twee bijkomende gebieden afwaarts langs de Kleine Nete werden binnen de context van de gebiedswerking Kleine Nete als ankerplaats aangeduid.
- **Sigmaplan:** via dit plan wil Vlaanderen zich beschermen tegen de overstromingen vanuit de Schelde en haar zijrivieren en tegelijk kansen bieden aan ecologisch waardevolle biotopen. Langs de Nete en Kleine Nete wordt ingezet op gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG's), ontpoldering en wetlandherstel. Deze projecten hebben geen rechtstreekse invloed op De Zegge.

- **Europese natuurdoelen:** Het 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' (kortweg SBZ Kleine Nete) is aangeduid als Speciale Beschermingszone.
- **Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen:** Voor de vallei van de Kleine Nete zijn een aantal gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen in opmaak. Deze RUP's zullen op termijn het gewestplan vervangen en nieuwe bestemmingen vastleggen waarbinnen de verschillende waterbergings- en natuurontwikkelingsprojecten in de vallei gepland worden. Het GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk' werd goedgekeurd op 10 januari 2024 en wordt verder toegelicht in § 3.2.
- **Hydrologisch herstel vallei van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge en het Olens Broek:** dit wordt uitgebreid toegelicht in § 4.2, waarbij de laatste updates kunnen geraadpleegd worden via <https://dezegge.dekleinenete.be/>.

4.2 Hydrologisch herstel vallei van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge en het Olens Broek

Het project 'Hydrologisch herstel vallei van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge en het Olens Broek' valt ook onder de gebiedswerking De Kleine Nete. Het project wordt hier meer in detail besproken omwille van de relevantie voor het peilbesluit.

Het hydrologisch herstel van de vallei van de Kleine Nete rond De Zegge kadert in essentie binnen de uitvoering van Europese habitatrichtlijn uit 1992 die elke EU-lidstaat verplicht om de nodige maatregelen om bepaalde natuurlijke habitats in stand te houden binnen een coherent Europees ecologisch netwerk van speciale beschermingszones. Voor de speciale beschermingszones (SBZ) in de vallei van de Kleine Nete legde de Vlaamse Regering in 2014 deze doelen definitief vast. Dit besluit bepaalt onder meer dat er in het SBZ-deelgebied Zegge-Mosselgoren een laagveenmoeras van >300 ha hersteld moet worden en dat er in het SBZ-deelgebied Olens Broek een natte natuurkern van >150 ha hersteld moet worden.

De Vlaamse Regering keurde op 23 oktober 2020 een [actieplan](#) m.b.t. de verdrogingsproblematiek in habitatrichtlijngebied 'De Zegge' goed ([VR 2020 2310 DOC.1156/1BIS](#)) (zie ook bijlage). De Vlaamse Regering gelaste de bevoegde ministers om hun administraties opdracht te geven het actieplan uit te voeren en gelaste gouverneur Cathy Berx om in te staan voor de opvolging en coördinatie van dit actieplan en daarover te rapporteren.

In uitvoering van deze beslissing:

- werd door ANB een ecohydrologische studie opgestart voor het deel van de vallei van de Kleine Nete dat relevant is voor de SBZ-gebieden Zegge-Mosselgoren en Olens Broek-Langendonk,
- werden door de OMG bijkomende planalternatieven voor het RUP Kleine Nete en Aa uitgewerkt,
- zetten ANB, VLM en VMM een bewarend grondbeleid op en werd ingegaan op een reeks aankoopopportuniteiten.
- Werd een LER opgemaakt

- Engageerden de verschillende, betrokken overheden zich tot een terughoudend vergunningenbeleid in het gebied.

Op 10 januari 2024 stelde de Vlaamse Regering het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk definitief vast. Via dit ruimtelijk uitvoeringsplan legde de Vlaamse Regering de voor de realisatie van de Natura 2000-doelen noodzakelijke bijkomende natuurgebieden (met overdruk grote eenheid natuur) vast waarbinnen de realisatie van een natte natuurkern van >300 ha in SBZ-H Zegge-Mosselgoren en van >150 ha in SBZ-H Olens Broek-Langendonk mogelijk is. Over de omliggende landbouwgebieden deed de Vlaamse Regering nog géén uitspraak. Een uitspraak over deze gebieden is doorgeschoven naar een tweede fase waarin op basis van de resultaten van de ecohydrologische studie bepaald moet worden welke de meest aangewezen bestemming en inrichting voor deze gebieden kan zijn gezien het noodzakelijk hydrologisch herstel implicaties heeft op de grondwaterstanden en overstromingsfrequentie in een aantal agrarische gebieden rond de SBZ-H's.

Voor de aanwezige Europees beschermde natuur geldt het standstill-beginsel. De kwaliteit ervan mag dus niet achteruitgaan. Tegen 2050 moeten de Natura 2000-gebieden in een gunstige staat van instandhouding zijn en dus alle instandhoudingsdoelen cfr. de besluiten van de Vlaamse Regering van 23 april 2014 gerealiseerd zijn. De door de Vlaamse Regering op 10 maart 2023 goedgekeurde Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) voorziet in deze context een luik 'stikstofsanering'. De Vlaamse Regering besliste dat om grondwaterafhankelijke habitats in een gunstige staat van instandhouding te brengen, een hydrologisch herstel op landschapsniveau noodzakelijk is. En dat voormeld herstel structurele ingrepen vereist die het niveau van het perceel met het habitatype binnen de speciale beschermingszone overstijgen. Een belangrijk gegeven daarbij is dat deze maatregelen ook repercussies voor het ruimtegebruik buiten SBZ-H kunnen hebben. Zo zullen peilverhogingen voelbaar zijn tot buiten de SBZ-gebieden en is het mogelijk dat maatregelen buiten SBZ-H nodig zijn voor het herstel van de habitatypes erbinnen. Met name voor het herstel van de waterkwaliteit en de waterkwantiteit kan dit noodzakelijk zijn. Dat is dus in het bijzonder het geval voor de SBZ-H-deelgebieden Zegge-Mosselgoren en Olens Broek-Langendonk.

Eind april 2024 werd de ecohydrologische studie afgewerkt. Om de Natura 2000-doelen en het daarvoor noodzakelijk hydrologisch herstel tegen 2050 te kunnen realiseren, stellen de onderzoekers een aanpak in drie fases voor. De sets van maatregelen per fase zijn door de onderzoekers samengevat in de nota "Integrale toekomstvisie wetlandherstel"¹.

De studie onderscheidt drie noodzakelijke fases om tot het vereiste hydrologisch herstel te komen:

- *Op korte termijn zijn een aantal dringende maatregelen nodig om onomkeerbare schade aan de natuur door overstromingen met vervuild water in De Zegge en het Olens Broek te vermijden. Dat vraagt vooral aanpassingen aan een aantal dijken en stuwen.*

¹ Deze samenvattende nota werd op 2 mei 2024 gepubliceerd op de website [www.kleinenete.be](https://agnas.ruimteinfo.be/kleinenete/Onderzoek/Ecohydro_Zegge_samenvatting_20240419.pdf) > https://agnas.ruimteinfo.be/kleinenete/Onderzoek/Ecohydro_Zegge_samenvatting_20240419.pdf

- *In een tussentijds technisch scenario is het noodzakelijk om de drainage af te bouwen en de waterpeilen in de waterlopen te verhogen zodat de grondwaterstanden weer voldoende hoog komen en de grondwaterafhankelijke natuur en de veengebieden niet verder verdrogen. Daarbij zullen ook de grondwaterpeilen in de landbouwpolder stijgen. Om te vermijden dat de Natura 2000-gebieden overstroomd met vervuild water zal er meer en frequenter overstromingswater opgevangen worden in deze vernatte delen van de landbouwpolder die daardoor (wellicht) niet meer ingezet kunnen worden voor de teelt van voedergewassen zoals vandaag het geval is.*
- *Op lange termijn – als de waterkwaliteit voldoende verbeterd is – zal finaal toegewerkt worden naar een volledig hydrologisch herstel waarbij het volledige natuurlijk overstromingsgebied van de vallei opnieuw ingezet kan worden voor waterberging en als waterbuffergebied kan functioneren. Dat leidt opnieuw tot een grotere spreiding van de overstromingen over de volledige vallei.*

Dat impliceert ook een transitie van de landbouw in het gebied: bepaalde zones van de landbouwpolder en in de omgeving van De Zegge-Mosselgoren zullen niet langer bruikbaar zijn voor conventionele landbouw omdat de grondwaterstanden opnieuw zullen stijgen en de laagstgelegen valleiden vaker zullen overstroomd. En dus komt er een begeleidingsplan en een flankerend beleid om per bedrijf tot een oplossing op maat te komen.

Op 13 mei 2024 rapporteerde gouverneur Berx aan minister Demir over de voortgang van de uitvoering van het actieplan en maakte ook het voorstel voor de verdere aanpak over dat door het procesbeheercomité Kleine Nete werd uitgewerkt over.

Op 7 juni 2024 bevestigde het kabinet Demir aan de gouverneur dat er nood is aan een grootschalig hydrologisch herstel op landschapsschaal om de gunstige staat van instandhouding te bekomen in de desbetreffende speciale beschermingszone(s). Er wordt gevraagd om binnen de context van de resultaten van de ecohydrologische studie, en samen met de relevante partners, te werken aan een inrichtingsnota in de zin van art. 4.2.1 van het decreet Landinrichting met het oog op een geïntegreerde en gebiedsgerichte aanpak en het bepalen en uitwerken van de doelstellingen, maatregelen en de daarvoor in te zetten instrumenten. Deze inrichtingsnota moet het noodzakelijke kader bieden voor de verdere besluitvorming en financiering in functie van de uitvoering van de voorgestelde maatregelen in de ecohydrologische studie en dient verder onderbouwd te worden door o.a. een landbouweffectenrapport (LER) om het effect op de aanwezige landbouw in kaart te brengen. Het LER heeft objectieve informatie om af te wegen bij de verdere uitwerking van het project en kan voorstellen doen voor eventuele flankerende maatregelen op maat.

De minister vroeg om overeenkomstig de aanpak voor de maatwerkgebieden binnen het Stikstofsaneringsprogramma van het PAS-decreet, voor de opmaak van deze inrichtingsnota te werken met een EntiteitsOverschrijdend Programma- en Projectteam (EOP). De minister gaf de opdracht aan de betrokken Vlaamse administraties van het beleidsdomein Omgeving (i.c. Departement Omgeving, Agentschap voor Natuur en Bos, Vlaamse Landmaatschappij, Vlaamse

Milieumaatschappij en Instituut voor Natuur en Bosonderzoek) om daarvoor het nodige te doen.

De minister vroeg aan de gouverneur om de minister van omgeving binnen een termijn van twee jaar na opstart een ontwerp inrichtingsnota te bezorgen zodat deze voor goedkeuring voorgelegd kan worden aan de Vlaamse Regering (overeenkomstig art. 4.2.1.5 en art. 4.2.1.6 van het uitvoeringsbesluit landinrichting).

Het Managementcomité Beleidsdomein Omgeving besliste op 5 juli 2024 om:

- akkoord te gaan met voorstel tot oprichting van een EOP Kleine Nete en de nodige personeelscapaciteit binnen elk van de entiteiten daarvoor vrij te maken;
- het ANB aan te duiden als ‘initiatiefnemer’ voor de opmaak van de inrichtingsnota;
- het EOP opdracht te geven om een ontwerp van inrichtingsnota onder begeleiding van VLM op te stellen tegen uiterlijk 1 juni 2026;
- de gebiedswerking Kleine Nete als vlaggenschipproject binnen het beleidsdomein Omgeving te bestendigen.

Overwegende dat:

- het hydrologisch herstel voor de SBZ-gebieden Zegge-Mosselgoren en Olens Broek-Langendonk urgent en noodzakelijk is in functie van de realisatie van de Natura 2000-doelen én het gegeven dat een aantal acute ingrepen op korte termijn nodig zijn om onomkeerbare schade aan de natte natuur en veengebieden van De Zegge te vermijden;
- gelet op het lopende handhavingstraject ten aanzien van de permanente bemaling van de Zegge-polder i.f.v. landbouw o.w.v. de impact ervan op de SBZ's er enerzijds een groot risico op juridische procedures tegen het Vlaams Gewest bestaat en anderzijds het aanzienlijk aantal landbouwbedrijven dat op korte termijn duidelijkheid dient te krijgen over de toekomstmogelijkheden in het gebied en de oplossingen die het huidige flankerend beleid kan bieden (ruilgronden, mogelijkheid tot vrijwillige verkoop van gronden en bedrijfszetels aan het Vlaams Gewest...);
- het hydrologisch herstel op landschapsniveau voor deze gebieden volledig gekaderd kan worden binnen het programma stikstofsanering van de PAS en via de door de Vlaamse Regering voorziene PAS-provisiemiddelen gerealiseerd kan worden;
- de Kleine Nete binnen de Blue Deal als vlaggenschipproject benoemd is en onder coördinatie van de gouverneur reeds een zeer intense en sterke gebiedsgerichte samenwerking voor de Kleine Nete tussen de betrokken entiteiten binnen het beleidsdomein Omgeving (dOMG, ANB, VLM, VMM, INBO) tot stand werd gebracht en het aangewezen is deze samenwerking verder te bestendigen i.f.v. het noodzakelijk hydrologisch herstel en de stikstofsanering;
- gezien het reeds doorlopen traject en de afgewerkte ecohydrologische studie het hydrologisch herstel voor Zegge-Mosselgoren-Olens Broek-Langendonk een strategisch belangrijk piloot- en voorbeeldproject is binnen het globale stikstofsaneringsprogramma dat in het kader van de PAS uitgerold wordt en het niet aangewezen is de bestaande dynamiek in het gebied te vertragen in afwachting van globale beslissingen over

- het totale stikstofsaneringsprogramma en het daaraan gekoppelde personeelsvragen;
- het managementcomité op 7 mei 2024 besliste om voor de vier maatwerkgebieden van de PAS entiteitsoverschrijdende projectteams (EOP) samen te stellen en te belasten met de opmaak van inrichtingsnota's voor deze maatwerkgebieden en het (gelet op de vraag van de minister) aangewezen is de bestaande administratieoverschrijdende samenwerking voor de Kleine Nete ook als EOP te benoemen en de werking ervan verder te verzekeren binnen het beleidsdomein Omgeving;

Voor de uitwerking van de inrichtingsnota en het realiseren van hydrologisch herstel op landschapsniveau werd reeds een Task Force Hydrologisch Herstel opgericht onder voorzitterschap van de gouverneur. Deze task force bestaat uit:

- Het entiteitsoverschrijdend projectteam (EOP – zie bijlage) van het beleidsdomein Omgeving, bestaande uit:
 - Agentschap voor Natuur en Bos
 - Departement Omgeving
 - Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
 - Vlaamse Landmaatschappij
 - Vlaamse Milieumaatschappij
- Vertegenwoordiger van de diensten van de gouverneur
- Vertegenwoordiger van de dienst Integraal Waterbeleid (DIW) van de provincie Antwerpen.

De bestaande en brede stuurgroep, die de opmaak van de ecohydrologische studie heeft begeleid, werd omgedoopt tot stuurgroep voor het hydrologisch herstel (Begeleidingsgroep Zegge). Deze begeleidingsgroep vormt tevens de begeleidende stuurgroep voor dit peilbesluit.

Meer info: dezegge.dekleinenete.be.

	2020	Goedkeuring actieplan	Het actieplan heeft als doelstelling om de verdrogingsproblematiek in het habitatrichtlijngebied 'De Zegge' aan te pakken. Het plan bevat de volgende acties: Actie 1: Herevalueren van de huidige pompactiviteiten. Actie 2: Opmaak ecohydrologische studie Actie 3: Uitwerken planalternatieven i.f.v. plan-MER RUP Kleine Nete en Aa Actie 4: Opmaak van een landbouwstudie en een maatschappelijke kosten-batenstudie Actie 5: Terughoudend vergunningenbeleid Actie 6: Aanmelding LEADER
	2021-2024	Opmaak ecohydrologische studie	In de studie wordt het grond- en oppervlaktewatersysteem van De Zegge-Mosselgoren en het Olens Broek in kaart gebracht om van daaruit oplossingsrichtingen te formuleren voor een duurzaam herstel van de grondwaterafhankelijke beschermde natuur. De resultaten worden als uitgangspunt gebruikt voor het bepalen van de behoeften (§ 7) en de maatregelen in het peilbesluit.
	2024-2025	Opmaak landbouw-effectenrapport	Het landbouweffectenrapport brengt de huidige landbouwactiviteit in kaart en gaat na wat de impact is op de bedrijfsvoering bij het uitvoeren van de ecologische herstelmaatregelen. Daarbij wordt ook onderzocht wat mogelijke flankerende maatregelen zijn.
	2026	Opmaak inrichtingsnota	In de inrichtingsnota wordt aangegeven welke ingrepen nodig zijn op middellange en lange termijn en welke instrumenten ingezet kunnen worden om die te realiseren.
	2027	Beslissing Vlaamse Regering inrichtingsnota	De inrichtingsnota moet door de Vlaamse Regering bekrachtigd worden
	Vanaf 2027	Start uitvoering herstelmaatregelen	Na de goedkeuring van de inrichtingsnota kan gestart worden met de uitvoering.

4.3 Handhavingstraject

De landbouwpolder wordt vandaag ontwaterd door twee pompgemalen in eigendom van de provincie Antwerpen en beheerd door de dienst Integraal Waterbeheer. Waterbeheersings-projecten voor landbouwdoeleinden van 15 ha of meer die een aanzienlijke verlaging van de freatische grondwatertafel in een bijzonder beschermd gebied tot gevolg kunnen hebben, zijn in de eerste klasse ingedeeld zijn onder de rubriek 53.10.3°. Deze rubriek werd in juni 2024 geschrapt, waarbij dergelijke projecten nu worden ondergebracht onder de rubriek 53.3.1° en rubriek 65.1°. Het droogleggingsproject is MER-plichtig en onderworpen aan een passende beoordeling omwille van het nabijgelegen natuurgebied De Zegge.

Ingevolge een klacht van VALK vzw bezorgde de afdeling Handhaving van het departement Omgeving op 15 april 2021 een aanmaning met betrekking tot de twee provinciale pompstations gelegen op het grondgebied van Geel in de buurt van het natuurreservaat de Zegge aan het provinciebestuur.

De aanmaning omvat drie zaken:

- Tegen uiterlijk **1 augustus 2021** diende de provincie een actieplan met een voorstel van maatregelen om het beheer van de pompgemalen in het landbouwgebied rond het natuurreservaat De Zegge en de exploitatie van de transformator te regulariseren.
- Tegen uiterlijk **31 december 2021** diende gerapporteerd over de stand van zaken en de verdere stappen die worden genomen inzake het waterbeheersingsproject met betrekking tot de volgende aspecten:
 - o De uitvoering van de ecohydrologische studie;
 - o De opmaak van een MER;
 - o Het uitvoeren van een passende beoordeling;
 - o De aanvraag van een omgevingsvergunning voor de rubriek 53.10.3° of een ander initiatief in het kader van een toekomstige wijziging van de milieuwetgeving met betrekking tot peilbeheer.
- Vervolgens moet tegen uiterlijk **30 juni** en **31 december** van elk jaar zesmaandelijks bij de afdeling Handhaving gerapporteerd worden over de verdere evolutie van het dossier tot op het moment dat het waterbeheersingsproject geregulariseerd is.

Aan de eerste twee verzoeken kon door de provincie gevolg gegeven worden binnen de opgelegde termijn. Verder wordt halfjaarlijks gerapporteerd aan de afdeling Handhaving van het departement Omgeving over de acties gericht op het hydrologisch herstel van het gebied van de Zegge.

VALK vzw heeft in juni 2024 opnieuw een klacht ingediend bij afdeling Handhaving van het departement Omgeving en Natuurinspectie. In deze klacht wordt het uitschakelen van de pompgemalen gevraagd. Deze klacht heeft intussen geleid tot een tweede aanmaning van de Natuurinspectie met als herstelmaatregel het halfjaarlijks rapporteren van de voortgang van de realisatie van de aanbevelingen uit de ecohydrologische studie. Natuurinspectie kon akkoord gaan met het voorstel van de provincie om beide rapportageverplichtingen te integreren.

5 Stakeholders en betrokken coalities

Voor de opmaak van het peilbesluit gebeurt de afstemming in eerste instantie met de **Task Force van de Zegge** die maandelijks samenkomt. De Task Force is samengesteld door vertegenwoordigers van de diensten van de gouverneur, de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen en het entiteit-overschrijdend projectteam van het beleidsdomein Omgeving van de Vlaamse Overheid (bestaande uit Departement Omgeving, Agentschap voor Natuur en Bos, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Vlaamse Milieumaatschappij en Vlaamse Landmaatschappij).

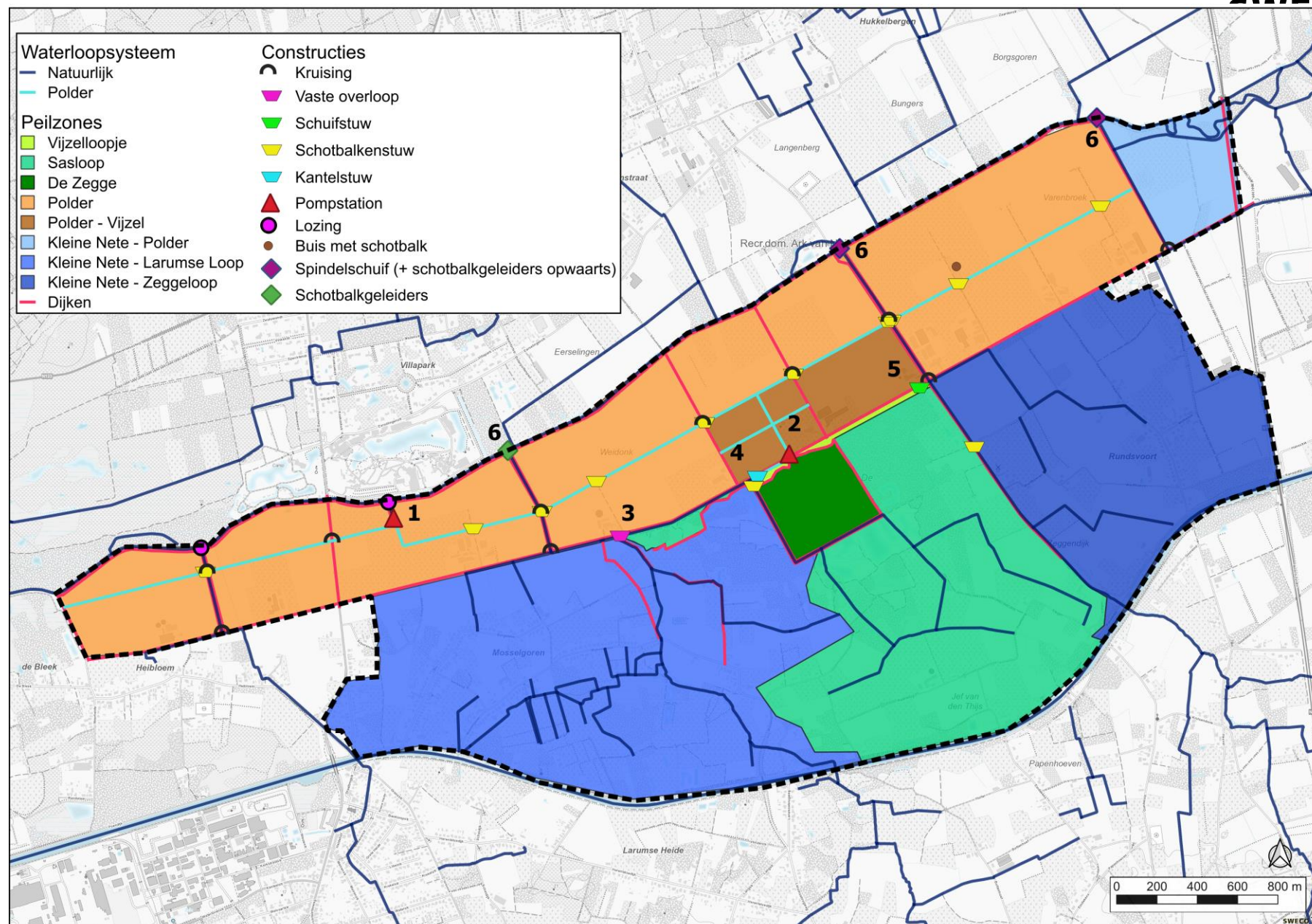
Tussentijdse resultaten worden voorgesteld aan en besproken met de **begeleidingsgroep**. De begeleidingsgroep wordt voorgezeten door de gouverneur. In de begeleidingsgroep zitten onder andere de gemeenten Geel, Kasterlee en Olen, een vertegenwoordiger van de Antwerpse deputatie, vertegenwoordigers van Boerenbond, Natuurpunt en KMDA, een vertegenwoordiging van de landbouwers uit de polder, dienst Integraal Waterbeleid provincie Antwerpen, Vlaamse Milieumaatschappij, Vlaamse Landmaatschappij, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Agentschap voor Landbouw en Zeevisserij, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed en Departement Omgeving. De begeleidingsgroep fungeert als stuurgroep voor dit peilbesluit.

6 Peilregeling bestaande toestand

In het peilgebied van De Zegge liggen twee watersystemen naast en deels over elkaar. Enerzijds is er het ingedijkte poldersysteem, dat via de Centrale Loop, de Geruimloop en heel wat perceelsgrachten zorgt voor de afwatering van de landbouwpolder. Doordat het systeem lager gelegen is dan de natuurlijke afwatering, wordt het water via een pompstation overgepompt naar de Kleine Nete.

Anderzijds is er het natuurlijke(re) systeem van de Kleine Nete met als zijlopen de Meirenloop, de Larumse Loop, de Zeggeloop en de Nieuwe Loop ter hoogte van het peilgebied. Deze waterlopen kruisen de polder tussen twee dijkjes, waardoor er geen directe interactie is met de polder. Enkel ter hoogte van het Vijzelloopje wordt er water vanuit de polder opgepompt naar het Vijzelloopje, die uitmondt in de Larumse Loop.

De waterpeilen kunnen geregeld worden via vaste en regelbare constructies. Daarnaast spelen de aanwezige dijken een bepalende rol voor wat nu mogelijk is in peilbeheer. Via de dijken en de constructies kunnen de peilzones afgebakend worden. Binnen deze zones wordt het peil door één of meerdere constructies gecontroleerd. De elementen die relevant zijn voor het peilbeheer worden in Figuur 19 samen weergegeven.

Figuur 19: Overzicht van de elementen die relevant zijn voor het peilbeheer: de twee watersystemen, de constructies, de dijken en de huidige peilzones. De nummering van de constructies verwijst naar de nummers in de bespreking van de constructies.

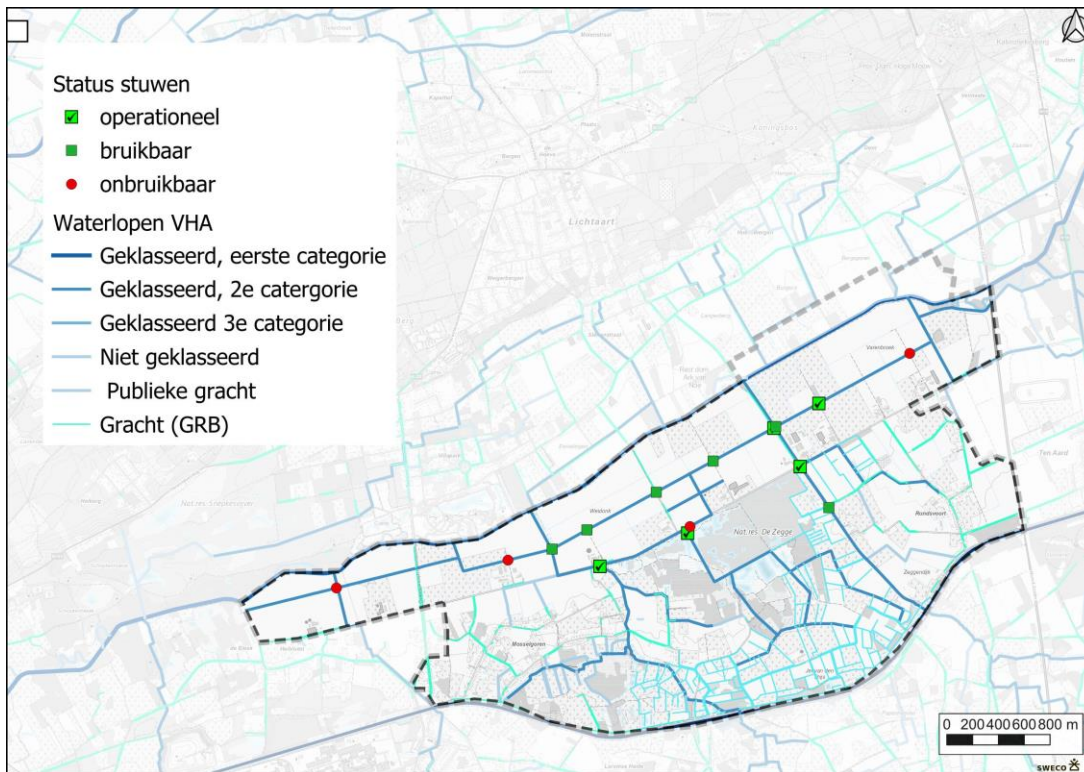
6.1 Aanwezige regelbare constructies en vaste constructies

Om de waterpeilen te regelen zijn een aantal constructies aanwezig in het peilgebied.

1. Pompstation De Zegge op de Centrale Loop naar de Kleine Nete:
 - Geen gravitaire afwatering aanwezig.
 - Pompcapaciteit: 3 pompen van 340 l/s elk.
 - Aanslagpeil 1e pomp: 11.80 m TAW.
 - Aanslagpeil 2e pomp: 11.90 m TAW.
 - Aanslagpeil 3e pomp: 12.00 m TAW.
 - Afslagpeil alle pompen: 11.70 m TAW.
 - Hoogwaterpeil: 12.20 m TAW.
 - Gemiddeld jaardebiet: 2.55 miljoen m³/jaar
2. Pompstation Vijzelloopje: op het Vijzelloopje in de polder en verpompt water naar het Vijzelloopje aan de andere kant van de Roerdompstraat:
 - 1 pomp van 75 l/s
 - Het Vijzelloopje heeft een verbinding (buis, diameter 500mm, instroom 12.22 mTAW) naar de Centrale Loop die uitgerust is met een terugslagklep. Indien het peil in het Vijzelloopje heel hoog staat en in de Centrale Loop heel laag, is er gravitaire afwatering mogelijk.
 - Aanslagpeil pomp: 12.25 m TAW
 - Afslagpeil pomp: 12.05 m TAW
 - Gemiddeld jaardebiet: 0.88 miljoen m³/jaar
3. Stuw op de Sasloop (thv de aansluiting met de Larumse Loop):
 - Drempelpeil: 13.5 m TAW
4. Stuw op de Sasloop net afwaarts van de aansluiting van het Vijzelloopje:
 - Drempelpeil: 13.6 m TAW
5. Schuif op de verbinding tussen de baangracht naar het Vijzelloopje en de Zeggeloop
 - Drempelpeil: 13.43 m TAW
6. Schuifconstructies aanwezig ter hoogte van lozingen op de Kleine Nete
Aan de linkeroever:
 - Nieuwe Loop: manuele schuif
 - Zeggeloop: manuele schuif
7. Schotbalkstuwen in de landbouwpolder (cijfer niet op kaart)
 - Manueel te bedienen stuwen volgens de noden van de aanpalende percelen.
 - Niet alle stuwen zijn nog bruikbaar of operationeel. Op Figuur 20 wordt deze status ruimtelijk weergegeven.

De stuwen en schuif ter hoogte van de Roerdompstraat hebben een dubbele functie. Enerzijds dienen ze om het water rond het natuurgebied langer vast te houden en als buffer naar het lagere grondwaterpeil van de polder. Anderzijds zorgen deze drempels dat bij peilstijgingen in de waterlopen, het

oppervlaktewater (met hoge nutriëntenlading) niet meteen in het natuurgebied stroomt.

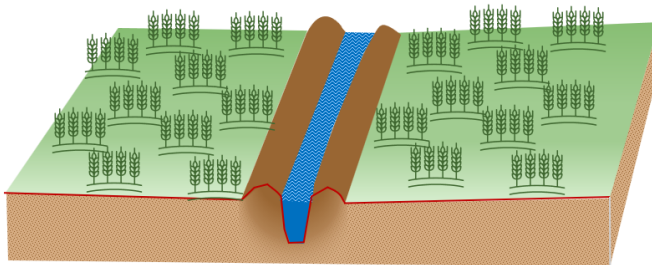
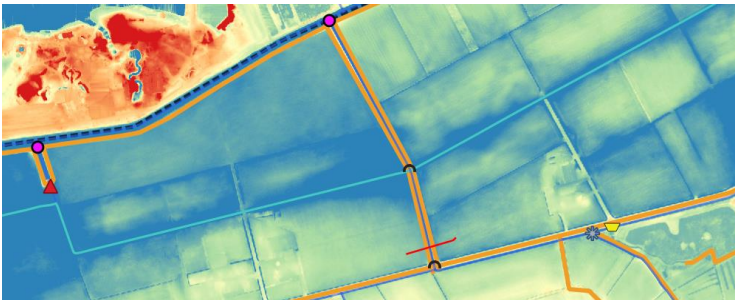
Figuur 20: Status van de stuwen binnen het peilgebied.

6.2 Aanwezige dijken

In het gebied zijn een aantal dijken aanwezig die een barrière vormen voor het water. Deze zijn met een oranje lijn weergegeven in Figuur 19. Wanneer de waterlopen kruisen met een dijk, wordt dit weergegeven met een boogsymbool (benoemd als 'kruising' in de legende). Hoewel deze constructies het water heel beperkt kunnen vertragen, worden deze niet als peilconstructie beschouwd.

Vaak worden deze dijken ook gebruikt voor de locatie van de wegen, met als duidelijkste voorbeeld de Roerdompstraat die de scheiding vormt tussen de polder en de natuurgebieden.

In de polder zijn er een aantal dubbele dijken zodat de opwaartse waterlopen naar de Kleine Nete kunnen stromen zonder de polder onder water te zetten bij hogere debieten. Op de overzichtskaart hebben die ook een lozingspunt op de Kleine Nete. In Figuur 21 wordt dit geïllustreerd met een detailkaart en een dwarsdoorsnede van de Larumse Loop tussen de twee dijkjes.

Figuur 21: Doorsnede van het digitaal hoogtemodel dwars op de Larumse Loop ter hoogte van de polder (rode lijn op de kaart).

6.3 Actuele peilregeling

Op basis van de dijken en de constructies voor het peilbeheer kunnen de peilzones afgebakend worden. De peilzones zijn reeds aangeduid op de overzichtskaart in Figuur 19. Voor het gebied rond het Vijzelloopje met de twee kleinste peilzones is in Figuur 23 nog een detailkaart opgemaakt.

De peilzones van de landbouwpolder worden geregeld met pompen en hebben een oranje-bruine kleur op de overzichtskaart:

1. **De peilzone Polder** omvat de volledige ingedijkte landbouwpolder tussen de Kleine Nete en de Roerdompstraat. Pompstation De Zegge op de Centrale Loop naar de Kleine Nete dient om de landbouwpolder voldoende droog te houden. De pompwerking is gebaseerd op de waterpeilen ter hoogte van de pomp (details pompwerking zie §6.1).
2. **De peilzone Polder-vijzel** ligt opwaarts van het pompstation op het Vijzelloopje. Het vijzelgemaal was oorspronkelijk geïnstalleerd om het laagste deel van de polder bijkomend te ontwateren aangezien dit te laag lag om door de pompen op de Centrale Loop te worden gedraineerd. Dit had als positief neveneffect dat het afwaarts Vijzelloopje, parallel aan de Roerdompstraat werkt als buffer tussen de lager gelegen landbouwpolder en De Zegge waardoor er minder grondwater wordt gedraineerd uit het natuurgebied. De vijzel slaat aan op basis van het waterpeil in de polder. Er is een bijkomend actieplan (zie verder) om de pomp uit te schakelen wanneer het waterpeil in de Larumse Loop te hoog is waardoor Vijzelloopje niet meer kan afwateren en overstroomt in De Zegge.

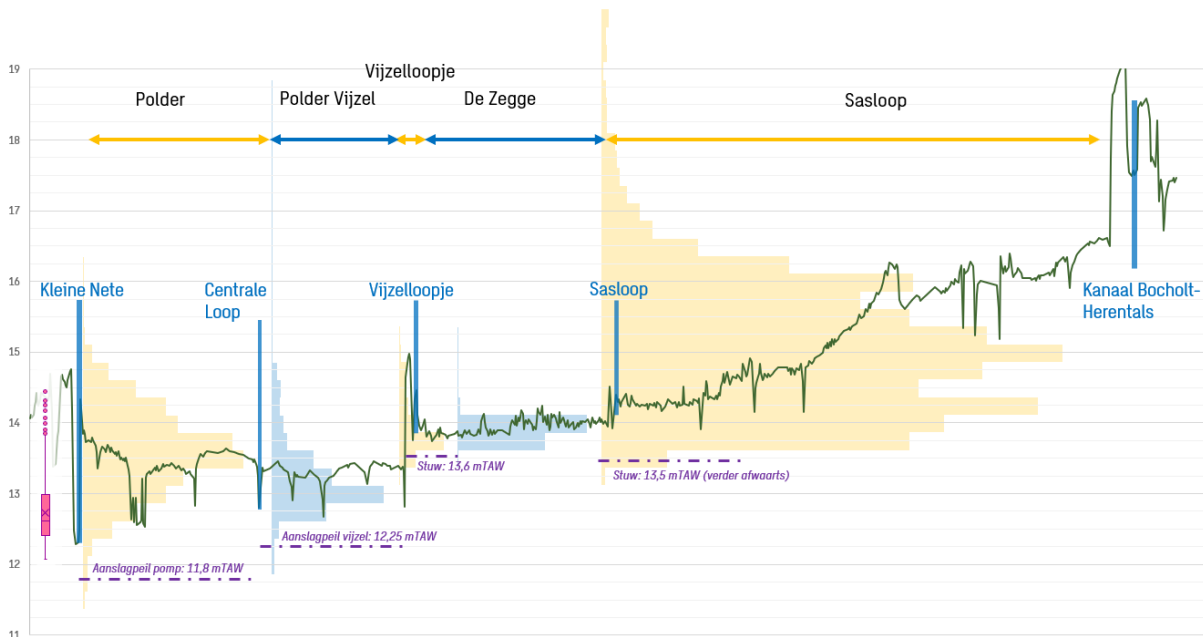
De peilzones die bepaald worden door de aanwezigheid van stuwconstructies hebben een groene kleur op de overzichtskaart:

3. **De peilzone Vijzelloopje** is het gedeelte van het Vijzelloopje dat het water van het vijzelgemaal ontvangt. De peilzone wordt afgebakend aan de ene kant door de stuw op het Vijzelloopje (nr. 4 in Figuur 19) en de schuif aan de andere kant (nr. 5 in Figuur 19 en Figuur 23). De schuif dient voornamelijk om instroom vanuit de Zeggeloop naar het Vijzelloopje en het natuurgebied te verhinderen wanneer de waterpeilen in de Zeggeloop stijgen.
4. **De peilzone Sasloop** wordt afwaarts begrensd door de stuw op de Sasloop (nr. 3 in Figuur 19 en Figuur 23). Deze omvat de Sasloop die langs de Roerdompstraat loopt en naar het zuiden toe ook begrensd is door een dijkje. De Sasloop stroomt rondom het vierkante gebied van De Zegge tussen twee dijkjes en heeft verder opwaarts de natuurlijke afbakening van het afstroomgebied van de Sasloop en de zijlopen tot aan het kanaal.
5. **De peilzone De Zegge** heeft een opvallende vierkante vorm. In het noorden wordt het begrensd door de dijken van het Vijzelloopje en aan de andere zijden liggen er dijken van de Sasloop. Er is dus geen waterloop aanwezig binnen deze zone. Het inkomende water komt van rechtstreekse neerslag en van de grondwatervoeding via de waterloopjes waar wel peilsturing op is aan de andere kant van de dijkjes.

De peilzones van de Kleine Nete hebben geen peilconstructies op de waterlopen waardoor hun peil voornamelijk bepaald wordt door het peil van de Kleine Nete en het natuurlijk verhang. Deze zones hebben een blauwe kleur op de overzichtskaart:

6. **De peilzone Kleine Nete - Polder** omvat de meest oostelijke delen van de landbouwpolder op de zuidelijke oever en het gedeelte van het peilgebied op de noordelijke oever. De afwaterende grachten lozen rechtstreeks in de Kleine Nete.
7. **De peilzone Kleine Nete – Larumse Loop** is het gedeelte van het peilgebied dat via de Larumse Loop afwatert naar de Kleine Nete. Op de Larumse Loop staan geen stuwconstructies. De Larumse Loop 'steekt de polder over' tussen twee dijken waardoor er geen interactie is met de polder.
8. **De peilzone Kleine Nete – Zeggeloop** ligt aan de oostelijke kant van de Zegge. Ook hier zijn er geen stuwconstructies aanwezig die de afwatering naar de Kleine Nete beïnvloeden.

Onderstaande figuur toont de relatieve verhoudingen tussen de maaiveldhoogtes van de verschillende peilzones en de constructies die de peilen regelen. De peilzones van de Kleine Nete zijn hier niet mee opgenomen.

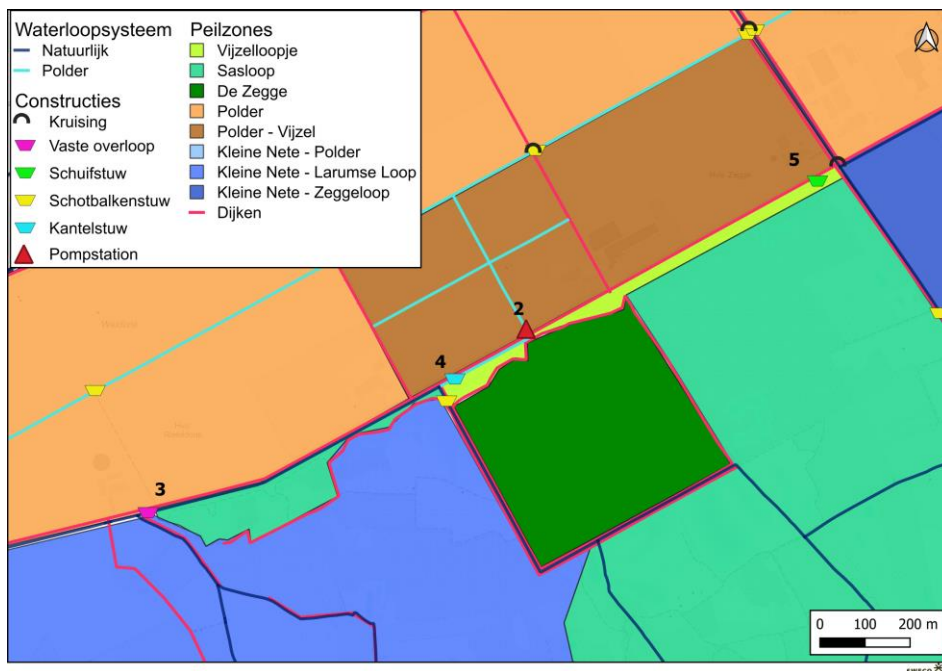
Figuur 22: Schematische dwarsdoorsnede van het hoogteprofiel doorheen de peilzones ter hoogte van De Zegge. De peilzones worden aangeduid met de zwarte tekst, de paarse horizontale lijnen geven het peilniveau aan van de peilzone (zonder rekening te houden met het hydraulisch verval van de polder en de Sasloop), de histogrammen op de achtergrond geven de hoogteverdeling binnen de peilzones aan en de roze boxplot langs de Kleine Nete geeft de waterpeilen in de Kleine Nete (station Kasterlee/Kleine Nete - MO10_22) van januari 2021 tot mei 2025.

Aan- en afschakelplan PS Vijzelloopje

Bij hoge waterstanden op de Larumse Loop kunnen de Sasloop en het Vijzelloopje niet meer afwateren naar de Larumse Loop. Hierdoor stuwt het water op en stroomt het oppervlaktewater in het natuurgebied van De Zegge. Daarom werd een actieplan opgesteld om het PS op het Vijzelloopje tijdelijk uit te schakelen en geen extra water naar het reeds overbelaste systeem te verpompen. Het waterpeil op de Larumse Loop wordt real-time opgevolgd (zie §6.4). Wanneer het drempelpeil van 13.45 mTAW wordt bereikt, wordt de vijzel vanop afstand tijdelijk uitgeschakeld. Dit peil is 5 cm lager dan de overstordrempel tussen de Larumse Loop en de Sasloop. Wanneer het waterpeil zakt tot onder die drempel wordt het vijzelgemaal terug ingeschakeld.

Via het schema in Figuur 22 worden de relatieve verschillen in maaiveld, oppervlaktewaterpeilen (via de constructies) en grondwaterpeil ter hoogte van De Zegge tussen de Kleine Nete en het kanaal duidelijk gemaakt. Ter hoogte van het vijzelgemaal is de polder meer dan 1 meter lager dan De Zegge, wat zorgt voor een grote hydrostatische waterdruk vanuit De Zegge naar de Polder. De afscherming van De Zegge met dijkjes zorgt dat er niet snel uitwisseling zal zijn van oppervlaktewater met de waterlopen. Het opgelegde waterpeil in de waterlopen (via de stuwen) is ca. een halve meter onder het maaiveld van De Zegge.

In het najaar van 2025 is een bever actief op de Sasloop waardoor de peilmeting op de Larumse Loop niet meer bruikbaar is als referentie voor het aan- en afschakelen van PS Vijzelloopje. Met de betrokken partijen wordt een nieuw plan opgesteld dat regelmatig zal geëvalueerd worden.

Figuur 23: Detail van de constructies en peilzones ter hoogte van het Vijzelloopje

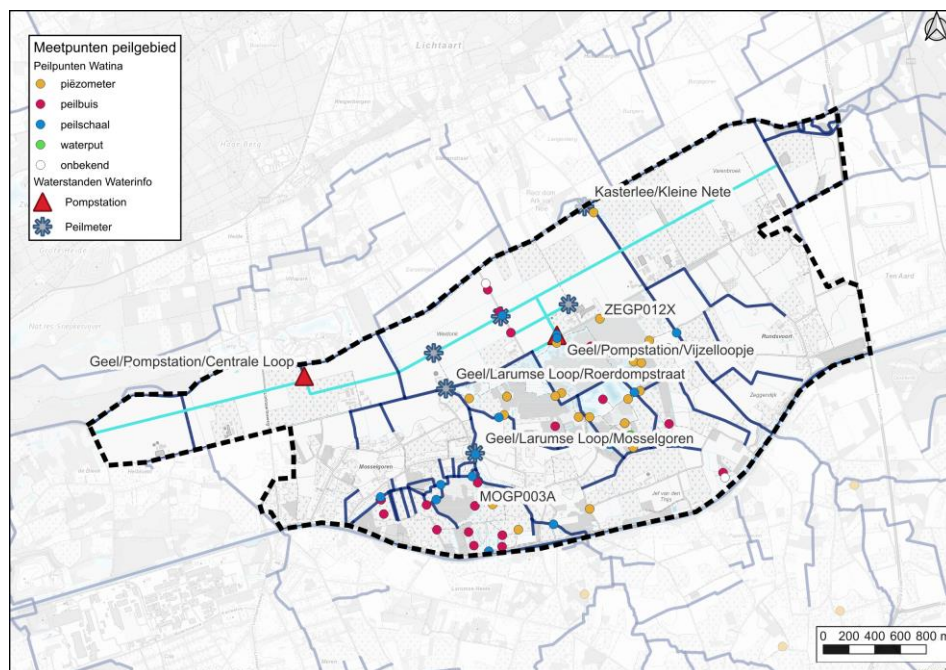
6.4 Aanwezige meetpunten

In het peilgebied zijn 5 meetpunten van het peil van het oppervlaktewater die in real-time te raadplegen zijn via waterinfo.be (Figuur 24 en Figuur 25). Twee stations zijn gelegen aan de pompstations. De peilvariaties als gevolg van de pompwerking zijn af te lezen uit de grafieken. Aan die stations zijn naast de variaties van de pompwerking ook pieken zichtbaar in het waterpeil die optreden in periodes met neerslag.

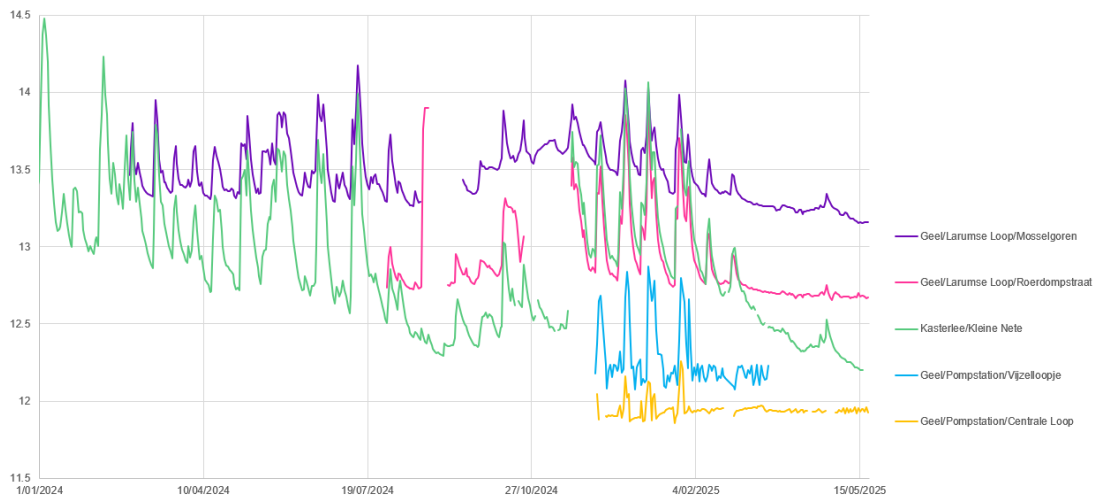
Het waterpeil op de Kleine Nete wordt weergegeven sinds januari 2021. Het waterpeil varieerde binnen deze periode van 12,2 mTAW tot 14,6 mTAW.

De twee stations op de Larumse Loop ondervinden pieken tot ca. 1 meter in het waterpeil die veroorzaakt worden door de neerslag. In het station van de Roerdompstraat kunnen kleine variaties van ca. 2 cm waargenomen worden die gelinkt zijn aan het aanslaan van de vijzelpomp op het Vijzelloopje.

Daarnaast zijn er in september 2020 dataloggers zonder real-time verbinding geïnstalleerd door de Dienst Integraal Waterbeheer van de Provincie Antwerpen: 2 op de Centrale Loop (maar meest afwaartse is najaar 2024 afgemaaid), 1 op de Desselmannenloop en 1 op het Vijzelloopje die ondertussen vervangen is door een real-time logger in de pompinstallatie. De locaties van deze peilmeters (uitgezonderd die op het Vijzelloopje) staan met het symbool van peilmeter weergegeven op onderstaande figuur.

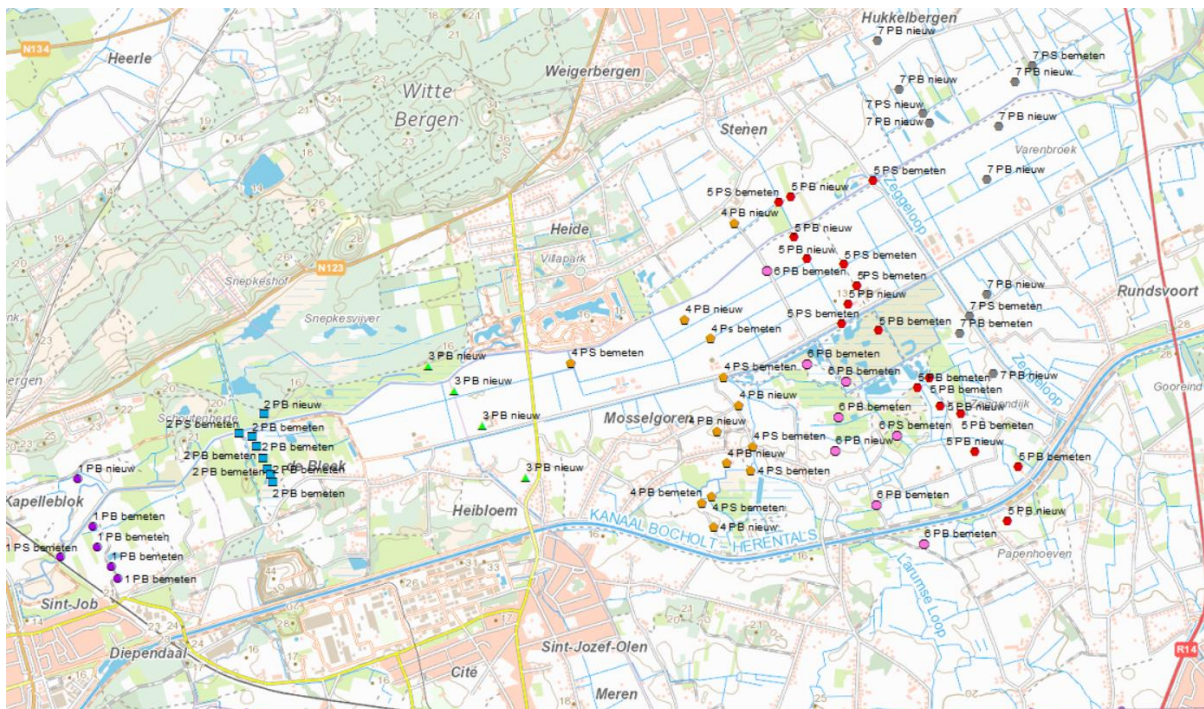

Figuur 24: Overzicht van de meetpunten van het waterpeil binnen het peilgebied. Voor de meetpunten met een label worden de meetreeksen weergegeven in de volgende figuren.

Figuur 25: Gemeten oppervlaktepeilen ter hoogte van de meetpunten die op waterinfo.be beschikbaar zijn (waterinfo.be, geraadpleegd op 21/05/2025)

Binnen de Task Force van De Zegge is een plan opgesteld voor de uitbreiding van het meetnet dat ook zal kunnen gebruikt worden voor de monitoring van de peilafspraken en de effecten op het grondwater. In Figuur 26 wordt een overzicht gegeven van de meetpunten die momenteel (december 2025) worden voorzien. Hierin is ook monitoring op de rechteroever van de Kleine Nete en tot aan woongebieden opgenomen.

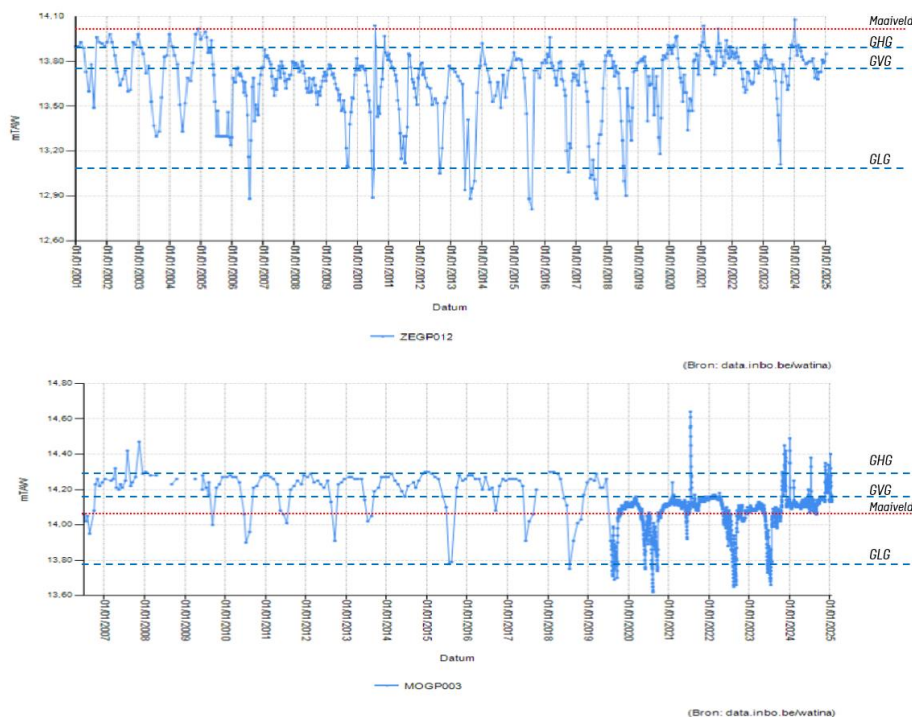

Figuur 26: Voorstel voor de uitbreiding van met meet- en monitoringsplan (versie december 2025)

In de gebieden van De Zegge en Mosselgoren zijn ook heel wat meetpunten, voornamelijk van grondwater, die opgenomen zijn in het Watina-netwerk (Figuur 24). Hieronder zijn twee grondwatermeetreeksen weergegeven voor De Zegge (ZEGP012) en Mosselgoren (MOGP003) die ook weergegeven worden in de hydro-ecologische studie. Het meetpunt van Mosselgoren heeft een nieuwe logger gekregen waardoor er een verschuiving lijkt te zijn in het waterpeil. In de grafieken worden ook referentiepeilen toegevoegd van het maaiveld en een indicatie van de gemiddelde grondwaterstanden:

De gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) en gemiddelde laagste grondwaterstand (GLG) wordt gedefinieerd als het gemiddelde van de drie hoogste peilen per jaar van minimaal acht jaren, waarbij de grondwaterstand tweemaal per maand gemeten wordt (op of omstreeks de 14de en 28ste dag). Voor de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand (GVG) worden jaarlijks de grondwaterstanden van 14 maart, 28 maart en 14 april gemiddeld. Het gemiddelde van deze jaarlijkse waarden over een periode van tenminste 8 jaar, waarin geen ingrepen hebben plaatsgevonden, wordt gebruikt als GVG.

De GLG is een indicator die aangeeft tot op welke diepte de bodem het hele jaar door waterverzadigd is. Voor de vorming en het in stand houden van veen en voor heel wat vegetaties is dit een belangrijke parameter. De GVG is de ecohydrologische variabele die het dichtst in de buurt komt van de agrarische parameter "hoogst toelaatbare voorjaarsgrondwaterstand (HTV). De HTV wordt gerekend vanaf 15 februari, dus een maand vroeger dan GVG, omdat de landbouwers vanaf dan op hun percelen willen voor de bemesting. Indien het grondwater hoger staat dan de HTV, heeft de bodem niet voldoende draagkracht voor zware landbouwmachines. De GHG is net zoals de GLG voor vegetaties belangrijk voor de standplaatscondities waarbinnen een soort kan voorkomen.

Figuur 27: Meetreeksen van grondwaterstanden die representatief zijn voor De Zegge (boven) en Mosselgoren (onder). (Watina-databank, geraadpleegd op 21 mei 2025).

7 De geïdentificeerde behoeften

Binnen het peilgebied zijn een aantal functies aanwezig die bepaalde vereisten hebben naar waterpeilen toe. De waterbeheerder houdt bij het peilbeheer rekening met onder andere de behoeften inzake milieu, natuur, landschap, economie, landbouw en waterveiligheid die er bestaan in de peilzones. Deze behoeften zijn voornamelijk gerelateerd aan de grondwaterpeilen die in deze gebieden beïnvloed worden door de oppervlaktewaterpeilen. Binnen het peilgebied van De Zegge spelen de belangen van natuur, landbouw, waterveiligheid en milieu.

Aan de verschillende behoeften wordt ook een prioriteit toegekend die bij de opmaak van het ontwerp-peilbesluit zelf zal dienen voor de afweging van de gewenste waterpeilen wanneer deze niet verenigbaar zijn.

Voor de analyse van de belangen, die aanwezig zijn binnen het peilgebied, worden per thema volgende aspecten (met volgende definities) besproken:

- **Aanleiding:** welke juridische, planologische of historische instrumenten bepalen de doelstellingen binnen het thema
- **Doelstelling:** het resultaat waar een persoon, organisatie of systeem naar streeft
- **Behoeft:** datgene wat je nodig hebt om je doelstelling te realiseren. Hier wordt gefocust op de behoefte in waterpeilen (zowel grond- als oppervlaktewater).
- **Randvoorwaarden:** hieronder beschouwen we de voorwaarden die geen waterpeil zijn, en waaraan voldaan moet zijn (of rekening mee moet gehouden worden) om een bepaalde doelstelling te kunnen bereiken.
- **Peilzones:** bespreking van de peilzones waar dit thema relevant is en aanzet tot peildoelstellingen.

De aanwezigheid van de bever is een aandachtspunt binnen dit gebied. De beverdammen zijn echter niet regelbaar waardoor ze buiten de scope van het peilbesluit vallen. In het peilbesluit worden peilen vastgelegd en de bever kan het realiseren van die peilen beïnvloeden (bemoeilijken / vergemakkelijken).

7.1 Natuur

Aanleiding

Voor het thema natuur moeten de wettelijke vastgelegde natuurdoelstellingen in de natuurgebieden van De Zegge en Mosselgoren gerealiseerd en duurzaam in stand gehouden worden (S-IHD Besluit 34 - Kleine Nete; Vlaamse Regering 2015). Inspanningen zijn nodig om de gedegradeerde habitats en beschermde soorten te herstellen.

De aanwezigheid van veenpakketten en potentieel veenvormende vegetatie in de Natura 2000 gebieden.

Niet-vergunde pompwerking van het PS De Zegge en PS Het Vijzelloopje draineert de natuurkernen.

Naast deze juridisch bindende aanleidingen is er ook de niet-bindende motivatie voor het garanderen van de natuurkwaliteit van de natuurkernen. Deze kernen zijn namelijk hotspots voor biodiversiteit, wetenschappelijk onderzoek en natuureducatie en zijn aantrekkingspunten voor eco-toerisme en recreatie.

Doelstelling

Voor De Zegge en Mosselgoren werd in het IHD-besluit vastgelegd om een laagveen-moerassysteem van meer dan 300 ha te realiseren met aanwezigheid van een mozaïek aan biotopen zoals laagveen (>30 ha), elzenbroekbossen (ca. 50%), rietmoeras, kleine zeggevegetaties, schraalgraslanden, open water, ruigtes, ... als leefgebied voor Roerdomp, Bruine kiekendief, Porseleinhoen, Blauwborst, Drijvende waterweegbree en Ringslang.

Behoud van de bestaande koolstofvoorraad (bestaande millenia-oud veen) én herstel van hernieuwde C-captatie en actieve veenvorming in de N2000 gebieden

Behoud en herstel van bij wet beschermde habitats en behoud van bij wet beschermde soorten.

Herstel natuurlijke (grond)waterdynamiek op landschaps- en systeemniveau in Kleine Netebekken. Dit draagt bij aan een duurzame oplossing voor de toenemende droogteproblematiek en de overstromingsproblematiek.

Garanderen dat de natuurkwaliteit gewaarborgd wordt, incl. behoud van habitats en soorten, zodat deze ecosysteemfunctie behouden blijft voor toekomstige generaties

Behoeftte grondwaterstand

Veeenvormende vegetaties zijn gebonden aan jaarrond hoge grondwaterstanden in de buurt van het maaiveld. In de ecohydrologische studie van De Zegge-Mosselgoren en Olens Broek (W+B, 2023) worden de ecologische doelen vertaald naar hydrologische doelen. Deze doelen worden geformuleerd vanuit de Gemiddelde Laagste Grondwaterstand (GLG, ten opzichte van het maaiveld) omdat dit de meest kritische variabele is voor het voorkomen en in stand houden van de vegetaties.

Er worden 4 types ecohydrologische standplaatsvereisten afgebakend (Figuur 28):

1. type 1 veenvormende vegetaties: GLG -0,30 m-mv en Actieve veenvorming: GLG -0,10 m-mv;
2. type 2 overgangsvegetaties: GLG -0,50 m-mv;
3. type 3 veldrusgraslanden: GLG -0,70 m-mv;
4. type 4 schrale graslanden: GLG -0,90 m-mv.

De GLG mag hoger komen dan deze grenzen maar niet lager.

De inspanning die moet geleverd worden om deze grondwaterstanden te halen werd in de studie weergegeven met de GLG-doelafstandskarten. Deze kaarten vergelijken de actuele grondwaterpeilen met de gewenste peilen. De rode kleuren geven weer waar het grondwater nog (veel) te laag staat.

Om dit mogelijk te maken, heeft de ecohydrologische studie aangetoond dat een verhoging van de drainagebasis in de volledige vallei noodzakelijk is. Dit betekent o.a. dat het waterpeil in de Kleine Nete omhoog moet, waardoor ook de grondwaterpeilen in de landbouwpolder mee zullen stijgen. Het onnatuurlijke systeem van drainage door een uitgebreid grachtenstelsel en pompgemalen dient hiervoor opgeheven te worden. Het optrekken van dit waterpeil zorgt ervoor dat het verschil tussen de peilen aan weerszijden van de Roerdompstraat (zie Figuur 21) zoveel mogelijk weggewerkt wordt. In een natuurlijke situatie zouden deze peilen immers quasi gelijk zijn en zou de watertafel licht afhellen richting Kleine Nete.

Figuur 28: Randvoorwaarde voor de vegetatietypes in de verschillende zones op basis van de GLG voor De Zegge-Mosselgoren en Olens Broek. De GLG mag niet lager liggen dan de weergegeven waarde om de doelstellingen te kunnen behalen. (W+B, 2023).

Figuur 29: De GLG-doelafstandskaat voor het Olens Broek en De Zegge-Mosselgoren geeft aan dat onder de actuele toestand de grondwaterpeilen tijdens droge periodes in de natuurgebieden tot meer dan 1m te ver wegzakken onder het maaiveld om de beoogde natuurdoelen te realiseren (W+B,2023).

Behoeftte en randvoorwaarden overstromingsregime

Naast grondwaterstand moet ook het overstromingsregime in beschouwing worden genomen. De aanwezige habitattypen en bijhorende soorten zijn volledig afhankelijk van de aanvoer van voedselarm water: in de Zegge betreft dit van nature veelal een combinatie van regen- en grondwater. Frequente overstroming met voedselrijk oppervlaktewater is nefast voor de beschermde oligotrofe en mesotrofe habitattypen in de Zegge, en is daarom volledig onverenigbaar met het halen van de Natura2000 doelstellingen die zijn opgelegd. Overstromingen moeten zo kort, zo laag frequent en zo ondiep mogelijk zijn. De negatieve impact van overstromingen kan alleen beperkt worden door een zo maximaal mogelijke oppervlakte te laten overstromen waarbij de volledige vallei en niet enkel de natuurgebieden wordt aangesproken.

Te frequente overstroming met voedselrijk water leidt niet alleen tot een onmiddellijk verlies aan biodiversiteit. Het veenpakket van de Zegge (dat lokaal nog enkele meters diep is) wordt ook aangetast door de influx van voedselrijk oppervlaktewater. De influx van electronenacceptoren zoals nitraat (NO_3^-) en sulfaat (SO_4^{2-}), die beiden in te hoge concentraties aanwezig zijn in het overstromingswater, leidt direct tot de anaerobe afbraak van het onderliggende veenpakket door biogeochemische reductieprocessen die gekoppeld zijn aan de afbraak van organisch materiaal (veen). Het veenpakket klinkt hierdoor verder in, en CO_2 wordt uitgestoten naar de atmosfeer. Dit verlies is onomkeerbaar in betrekkelijk korte termijn (enkele eeuwen).

Maatregelen

De ecohydrologische studie stelt een aanpak voor in drie stappen voorop (<https://dezegge.dekleinenete.be/topics/3802/entries/63348>):

1. Acute maatregelen op korte termijn om verdere schade aan de natuur door overstromingen te vermijden.
2. Technische ingrepen die de grondwaterpeilen herstellen én de overstromingen vermijden. In deze stap zal er vaker en meer water geborgen moeten worden in de landbouwpolder tussen de Kleine Nete en de Zegge.
3. Hydrologisch herstel op landschapsniveau waarbij de grondwaterpeilen hoog genoeg blijven én de overstroombare delen opnieuw kunnen overstromen. Deze stap kan pas wanneer de waterkwaliteit voldoende verbeterd is. In deze stap wordt het natuurlijke valleisysteem hersteld. De Kleine Nete wordt minder diep en krijgt de ruimte om te overstromen in de vallei.

Peilzones

Deze behoeften komen voor in de peilzones van De Zegge, Vijzelloopje, Sasloop en een gedeelte van Kleine Nete – Larumse Loop. Om aan de behoeften te voldoen, zal het basiswaterpeil in de betrokken waterlopen verhoogd moeten worden. Voor de beperking van de overstromingen zullen oplossingen grotendeels buiten de natuurkernen moeten liggen waarbij het hemelwater zo veel mogelijk opwaarts wordt vertraagd en geïnfiltreerd en waarbij de waterbergingscapaciteit van de valleigebieden hersteld wordt.

Conclusie

Aangezien de huidige situatie het standstil-beginsel schendt en de Europese natuurdoelstellingen, die tegen 2050 moeten behaald zijn, juridisch bindend zijn, krijgen deze behoeften van voldoende hoge en stabiele grondwaterstand in De Zegge en maximale spreiding van overstromingen in de vallei de hoogste prioriteit.

Voor de maatregelen om de vernatting te realiseren worden de resultaten uit de ecohydrologische studie als uitgangspunt genomen.

Het peilbesluit vormt een kader voor de implementatie van de maatregelen die in de ecohydrologische studie werden voorgesteld.

7.2 Landbouw

Aanleiding

De landbouwfunctie is gelokaliseerd in de vallei van de Kleine Nete en op percelen rond de natuurgebieden. In de vallei van de Kleine Nete werd begin jaren '50 een landbouwpolder aangelegd door de grondwatertafel actief te verlagen door middel van een drainagenetwerk met pompen.

De gronden met een landbouwfunctie binnen het peilgebied werden vastgelegd via het Gewestplan (in de landbouwpolder) en het GRUP 'Vallei van de Kleine Nete en Aa van Kasterlee tot Grobbendonk' (voornamelijk percelen buiten de landbouwpolder). Een uitspraak over de gewenste bestemming van de landbouwpolder is doorgeschoven naar een volgend GRUP. Op basis van de resultaten van de ecohydrologische studie moet bepaald worden welke de meest aangewezen bestemming en inrichting voor deze gebieden kan zijn gezien het noodzakelijk hydrologisch herstel implicaties heeft op de grondwaterstanden en overstromingsfrequentie in een aantal agrarische gebieden rond de SBZ's.

Omwille van het lopende proces, heeft de Vlaamse Regering beslist om een flankerend grondbeleid te voeren waarbij een bewarend aankoopbeleid werd opgestart. (zie § 4.2)

Doelstelling

Een duurzame landbouwuithaling met oog voor economische, sociale en ecologische doelstellingen wordt beoogd. Hierbij is het belangrijk dat de landbouw een duidelijk lange termijnperspectief heeft.

Behoeft

De inrichting van de landbouwpolder was erop gericht om in hoofdzaak aan akkerbouw (voedergewassen en aardappelen) te kunnen doen. Dit is enkel mogelijk door de grondwaterstand kunstmatig laag te houden door een netwerk van afwateringsgrachten die aansluiten op 2 pompstations.

Dergelijke landbouw is niet compatibel met de noodzakelijke vernatting vanuit de IHD-doelstellingen (zie §7.1). Daarom werd een bewarend aankoopbeleid opgestart. De afspraken die gemaakt werden met de betrokken landbouwers moeten logischerwijze ten volle gerespecteerd worden. De timing van de maatregelen is hierbij cruciaal. In het kader van het strategisch project moet verder onderzocht worden wat het gewenste landgebruik wordt van de landbouwpolder na de beëindiging van intensieve landbouwuithaling. Dit gebruik kan ook wijzigen naarmate het gebied verder vernat. Het eventuele landbouwgebruik zal alvast compatibel moeten zijn met het beoogde peilbeheer.

Peilzones

De landbouwfunctie komt voor in de peilzones Polder, Polder-Vijzel, de 3 zones van de Kleine Nete en de Sasloop. In de Polder, Polder-Vijzel en Kleine Nete – Larumse Loop zal een stijging van het peilniveau in de waterlopen noodzakelijk zijn om het grondwaterpeilverschil met het natuurgebied te verlagen.

In de peilzones van de Kleine Nete wordt op dit ogenblik geen actief peilbeheer gedaan. In de visie van het systeemherstel van de Kleine Nete wordt er op termijn een peilverhoging van de Kleine Nete zelf noodzakelijk geacht. Dit zal zorgen voor een beperkte peilstijging in de peilimpactzone langs de waterlopen in de peilzones van de Larumse Loop en Zeggeloop. Gezien het aanwezige verhang zal de peilstijging niet overal even sterk door werken. In de voldoende hoog gelegen zones zal de peilstijging geen impact hebben op de landbouwuitbating en positief zijn in periodes van droogte. Voor de peilzone Kleine Nete – Polder zal de peilstijging afhangen van de maatregelen aan de Kleine Nete.

In de peilzone Sasloop is nog landbouw aanwezig, maar omwille van de inkleuring als habitatrichtlijngebied en de bestemming natuurgebied in het GRUP, zal het peilbeheer ingesteld worden op de behoeften van natuur en niet deze van landbouw.

Conclusie

De voorbije jaren werd een bewarend aankoopbeleid gevoerd in het gebied. De komende jaren zal bepaald moeten worden welk landgebruik compatibel is met het beoogde waterbeheer.

7.3 Waterveiligheid

Onder de functie waterveiligheid valt de bescherming tegen wateroverlast en overstromingen.

Aanleiding

Door de dijken rondom de landbouwpolder is de natuurlijke overstromingsvlakte van de Kleine Nete verdwenen. Hierdoor wordt het water van de Kleine Nete verder in het bekken opgestuwd en komen zones die vroeger weinig overstromingen hadden, steeds vaker onder water te staan. De verwachting is dat piekdebieten ten gevolge van de klimaatverandering zullen toenemen.

Doelstelling

Er wordt gestreefd naar het vermijden van overstromingsschade die financiële, economische en ecologische schade veroorzaakt. Dit kan gerealiseerd worden door een grote spreiding van het overstromingsvolume, waardoor de diepte en de duur van de overstroming beperkt is.

Behoefte

Binnen het peilgebied liggen een aantal woongebieden met landelijk karakter. Deze percelen liggen vaak op historische donken die van nature hoger liggen dan het omliggende landschap. De behoefte van deze woningen met betrekking tot waterveiligheid is dat de waterhoogtes niet tot aan de woningen komen.

Overstromingen op akkerland leiden tot economische verliezen wanneer de oogst hierdoor beschadigd wordt. Graslanden zijn minder kwetsbaar, zeker wanneer de frequentie, duur en diepte van de overstroming beperkt is.

In de landbouwpolder liggen de landbouwbedrijven doorgaans op verhoogde percelen. Daar is nog vee aanwezig in de stallingen. Ook deze infrastructuur moet gevrijwaard blijven van wateroverlast.

In de natuurgebieden bedreigen te intensieve overstromingen de aanwezige habitats, zoals werd toegelicht in §7.1.

Randvoorwaarden

Overstromingen kunnen zorgen voor de verspreiding van sedimenten, nutriënten en vervuiling. De waterkwaliteit kan voor ontvangende systemen nadeliger zijn dan de aanwezigheid van het water zelf. Er zal daarom ook moeten ingezet worden op het verbeteren van de waterkwaliteit.

Peilzones

De waterveiligheid en het overstromingsrisico speelt mee in alle peilzones.

De bescherming van woningen is vooral relevant in de peilzone Kleine Nete – Larumse Loop en in beperkte mate in de Kleine Nete – Zeggeloop.

De peilzones Polder en Polder-Vijzel zijn afhankelijk van de invulling van het landgebruik in meer of mindere mate gevoelig voor overstromingen. Kortstondige en ondiepe overstromingen kunnen hier aanvaardbaar zijn.

De bescherming van natuurgebieden tegen te intensieve overstroming is van belang voor de peilgebieden De Zegge, Sasloop, Vijzelloopje en Kleine Nete – Larumse Loop. Kortstondig en ondiepe overstromingen kunnen op een aantal locaties getolereerd worden indien de waterkwaliteit voldoende hoog is.

De afstroomgebieden van de Meirenloop en Bouwensloop liggen voornamelijk buiten het peilgebied, maar de Meirenloop kruist de peilzone van Polder voordat ze aantakt op de Kleine Nete. De Meirenloop en Bouwensloop zijn belangrijk voor de waterhuishouding van Sint-Jozefs-Olen. In het peilbesluit moet daarom ook de impact op de afvoercapaciteit van deze waterlopen worden beschouwd.

Conclusie

Het herstel van de waterbergingsfunctie van de natuurlijke valleigebieden is samen met brongerichte maatregelen waarbij het hemelwater zo veel mogelijk opwaarts wordt vertraagd en geïnfiltreerd cruciaal. Dit zorgt er voor dat woningen en infrastructuur beschermd worden. Hierbij moet gestreefd worden naar een maximale spreiding van de overstromingen zodat de impact op natuur en landbouw minimaal is.

7.4 Milieu

Aanleiding

In de westelijke zone van de landbouwpolder is radioactieve vervuiling en vervuiling met zware metalen aanwezig (zie ook §3.6).

Veenherstel is in uitvoering van de natuurherstelwet een belangrijke doelstelling.

Doelstelling

Binnen het peilbesluit moet ervoor gewaakt worden dat de vervuiling zich niet kan verspreiden als gevolg van de voorgestelde peilwijzigingen.

De beoogde peilen moeten een veenherstel in het gebied mogelijk maken.

Behoefte

Voor deze gronden is een permanente vernatting positief omdat de radioactieve partikels zo het best gestabiliseerd en ter plaatse blijven. Regelmatige overstromingen, bijvoorbeeld door het inrichten van een GOG zijn echter nadelig omdat dan de vervuiling mobieler zal worden en de vervuiling zich kan verspreiden.

Om veenherstel te realiseren is een sterke vernatting noodzakelijk, samen met het voorkomen van te frequente overstromingen met voedselrijk oppervlaktewater.

Deelzones

De radiologische vervuiling is gesitueerd in het meest westelijke deel van de peilzone Polder.

Het veenherstel, dat hoge grondwaterstanden vereist, is relevant voor de peilzones van De Zegge, Kleine Nete – Larumse Loop en Sasloop.

Conclusie

Een belangrijk doelstelling is om de verspreiding van verontreiniging met zware metalen in de westelijke zone te voorkomen en veenherstel te realiseren. Vernatting is voor beide doelstellingen aangewezen.

7.5 Gefaseerde uitvoering

Het peilgebied van de Zegge is een gebied in transitie. De peildoelstellingen die nodig zijn om te voldoen aan de behoeften van de landgebruiken, kunnen omwille van praktische, economische en ecologische omstandigheden niet allemaal op korte termijn uitgevoerd worden. Voor de invoering van de hogere waterpeilen moet namelijk rekening gehouden worden met het grondbeleid en met de nutriëntenbelasting van de landbouwbodems.

Verwerving gronden

In het peilgebied wordt reeds een bewarend grondbeleid gevoerd, waardoor een aantal landbouwgronden reeds in eigendom zijn van een overheid. De status van de grondverwerving en lopende pachtovereenkomsten zijn een bepalende factor voor de timing van ingrepen, onder andere peilverhogingen, die een effect hebben op de landbouwactiviteiten.

De peilzone van de landbouwpolder zou tijdelijk bijkomende peilinfrastructuur kunnen krijgen (bv. een stuw aan een sifon onder een dijk) zodat nieuwe peilzones gecreëerd worden. Zo kan in de ene zone voldaan worden aan de behoeften van de aanwezige landbouwactiviteiten en kan in een andere zone al reeds begonnen worden met de peilverhoging.

Nutriëntenbelasting

De nutriëntenbelasting van de bodem is een aandachtspunt bij de vernatting en bij overstroming omwille van de potentiële risico's op verspreiding van de nutriënten en eutrofiëring van de waterlichamen.

8 Toetsing aan de plan-m.e.r.-plicht

8.1 Algemeen

Overeenkomstig het Besluit van de Vlaamse Regering over het peilbeheer op onbevaarbare waterlopen en grachten van 5/5/2023 (BS 3/10/2023) omvat een peilbesluit een plan-MER, passende beoordeling of een andere effectbeoordeling indien deze vereist zijn (bv. verscherpte natuurtoets).

8.2 Toetsing m.e.r.-plicht peilbesluit De Zegge

Stap 1: Valt het plan of programma onder **de definitie** van het DABM? (art. 4.1.1 §1 4° DABM)

plan of programma : plan of programma, met inbegrip van die welke door de Europese Unie worden medegefinancierd, alsook de wijzigingen ervan, dat

- a) door een instantie op regionaal, provinciaal of gemeentelijk niveau wordt opgesteld en/of vastgesteld of dat door een instantie wordt opgesteld om middels een wetgevingsprocedure door het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering te worden vastgesteld; en*
- b) op grond van decretale of van bestuursrechtelijke bepalingen is voorgeschreven.*

Het ontwerppeilbesluit moet geschikt zijn om na afronding van de opdracht door de waterbeheerders ingediend te worden bij de minister voor goedkeuring. Aan de eerste voorwaarde (a) is daarom voldaan.

De opmaak van peilbesluiten komt voort uit en is juridisch verankerd in het BVR Peilbeheer van 5 mei 2023. Het doel van peilbesluiten is om via een onderbouwd en juridisch verankerd peilbeheer verdroging aan te pakken, het water zoveel als mogelijk vast te houden en wateroverlast tegen te gaan. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de behoeften vanuit het landgebruik in het betreffende gebied (milieu, natuur, landschap, economie, landbouw en waterveiligheid). Het peilbeheer kadert binnen de doelstellingen van het integraal waterbeleid zoals bepaald in het Waterwetboek. Aan de tweede voorwaarde (b) is bijgevolg ook voldaan.

Er kan besloten worden dat het peilbesluit onder de definitie van het DABM valt.

Stap 2: Valt het plan of programma onder het **toepassingsgebied** van het decreet? (art. 4.2.1 en 4.2.2 DABM)

Ter hoogte van het peilgebied liggen het Habitatrichtlijngebied (SBZ-H) Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden (BE2100026) en het Vogelrichtlijngebied (SBZ-V) De Zegge (BE2100424),, waardoor een (voortoets) passende beoordeling dient te worden opgesteld, als vermeld in artikel 36ter, §3, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

Een peilbesluit valt niet onder de voorziene drie uitzonderingen die maken dat een plan of programma niet onder de toepassing van het decreet valt.

Er kan besloten worden dat het peilbesluit onder het toepassingsgebied van het decreet valt.

Stap 3: Geldt voor het plan of programma de plicht tot opmaak van een plan-MER?

Peilbesluiten hebben betrekking op waterbeheer en kunnen mee het kader vormen voor de toekenning van een vergunning van projecten die vallen onder rubriek 1c van bijlage III van het MER-besluit: “waterbeheersingsprojecten voor landbouwdoeleinden, met inbegrip van irrigatie- en droogleggingsprojecten (projecten die niet in bijlage II zijn opgenomen)”.

De procedure voor ontheffing van de plan-MER-plicht is van toepassing op die plannen en programma's waarvoor op basis van het stappenplan tot bepaling van de plan-m.e.r.-plicht duidelijk is dat er effectief een plan-MER-plicht geldt (art. 4.2.3 §3bis DABM). Die plannen en programma's kunnen toch ontheven worden van de plan-m.e.r.-plicht indien er:

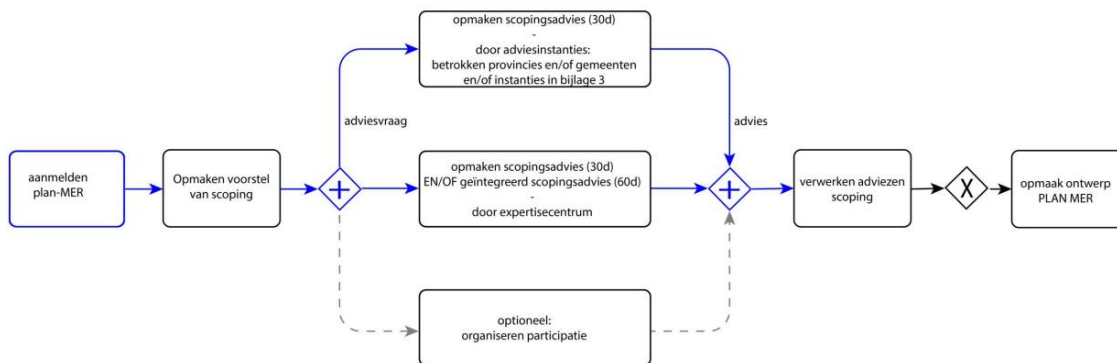
- ofwel een bestaande plan-MER voorhanden is en het voorgenomen plan of programma een uitwerking, wijziging, herziening of voortzetting van dat plan betekent en een nieuwe plan-MER geen extra/nieuwe gegevens zou aanbrengen;
- ofwel in een andere bestaande beoordeling/rapportage al een systematische en wetenschappelijk verantwoorde analyse en evaluatie van de te verwachten gevolgen voor mens en milieu gemaakt werd, die voldoet aan de essentiële kenmerken van een plan-MER (artikel 4.1.4 §2). Deze essentiële kenmerken zijn:
 - Een systematisch en wetenschappelijk verantwoorde analyse en evaluatie van de te verwachten gevolgen voor mens en milieu;
 - Kwaliteitsbeoordeling van de verzamelde informatie;
 - De actieve openbaarheid van de rapportage en van de besluitvorming over het plan

8.3 Verloop procedure

8.3.1 Aanmelding en scoping

De **aanmelding** meldt de intentie om een plan of programma op te maken. De inhoud is minimaal en wordt bepaald door het BVR MER. Deze aanmelding kan gelijktijdig gebeuren met de scoping.

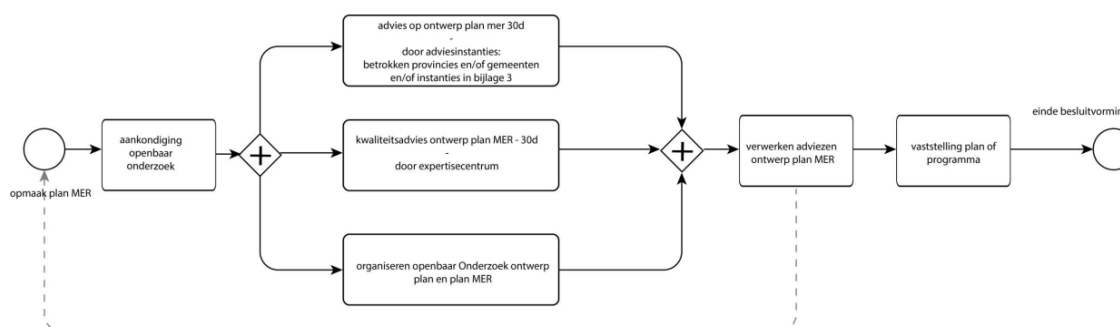
In **het voorstel van scoping** worden volgende onderwerpen beschreven: de reikwijdte en het detailleringsniveau van de informatie die in het MER zal worden opgenomen, de inhoudelijke aanpak, de methodologie en wetenschappelijke onderbouwing, etc. Het voorstel van scoping wordt opgenomen in de oriëntatienota van het peilbesluit. Tijdens de adviesronde van de oriëntatienota wordt hiermee ook advies gevraagd over het voorstel van scoping. Op basis van deze adviezen wordt de oriëntatienota aangevuld.

8.3.2 Milieubeoordeling en raadpleging

Vervolgens wordt de milieubeoordeling opgemaakt in een **ontwerp plan-MER**. De opmaak hiervan gebeurt gelijktijdig met de opmaak van het ontwerp peilbesluit zodat het openbaar onderzoek en de adviesverlening kan gebundeld worden. Het ontwerp plan-MER en het peilbesluit worden aangepast op basis van deze adviezen. Indien het plan-MER voor milieubeoordeling op een relevant punt verschilt t.o.v. het ontwerp worden de stappen in de milieubeoordeling hernomen.

Het plan-MER krijgt een kwaliteitsadvies. Bij de goed- of afkeuring van het ontwerp peilbesluit door de bevoegde minister wordt verklaard op welke wijze milieuoverwegingen zijn geïntegreerd en op welke wijze in de besluitvorming rekening werd gehouden met het plan-MER en de resultaten van de raadplegingen

8.4 Overige effectbeoordelingen

Ter hoogte van het peilgebied situeert zich het Habitatrichtlijngebied (SBZ-H) Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden (BE2100026) en het Vogelrichtlijngebied (SBZ-V) De Zegge (BE2100424), waardoor een (voortoets) passende beoordeling zal worden opgesteld, als vermeld in artikel 36ter, §3, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

In het plangebied ligt een gebied behorend tot het VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk), namelijk Het Geels Gebroek, dat onder de categorie Grote Eenheid Natuur (GEN) valt. Er zal een verscherpte natuurtoets VEN als vermeld in artikel 26bis van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu worden opgesteld.

Omwille van de aanwezigheid van de SoortenBeschermingsProgramma's voor de Grote en Kleine modderkruiper, de Poelkikker, de Weidevogels, de Beekprik en de Rivierdonderpad zal ook een Soortentoets mee opgenomen worden in de impactbeoordeling.

Op basis van deze beoordelingen zullen aanvullende maatregelen voorgesteld worden indien er zich betekenisvolle schade aan de natuurwaarden binnen Natura 2000-gebied kunnen voordoen of indien er zich onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur binnen VEN-gebied kan voordoen.

De passende beoordeling, verscherpte natuurtoets en soortentoets zullen onderdeel uitmaken van het ontwerp peilbesluit.

9 Plan MER: aanmelding en scoping

Met voorliggende oriëntatienota wordt aan het Vlaams Expertisecentrum (VEC) de intentie gemeld om een plan MER op te maken voor het Peilbesluit van De Zegge en wordt een voorstel tot scoping voorgelegd.

9.1 Beschrijving en context

Voor de beschrijvende elementen van de aanmelding en scoping wordt verwezen naar de eerdere hoofdstukken van de oriëntatienota, aangezien die daar reeds uitgebreid beschreven worden.

- De beschrijving en de intenties van het voorgenomen plan worden toegelicht in hoofdstuk 1 Inleiding.
- De afbakening van het gebied waarop het plan betrekking heeft, wordt beschreven in § 3.1 Afbakening van het gebied.
- De toelichting van het proces rond de opmaak van het peilbesluit staat onder §1.1.
- De andere relevante wetgeving wordt samengevat in hoofdstuk 2 Beleidsmatige context.
- De lopende processen in het gebied worden beschreven in hoofdstuk 4 Lopende (beleids)processen.
- De toetsing aan de plan-m.e.r.-plicht en de procedure wordt toegelicht in hoofdstuk 8 Toetsing aan de plan-m.e.r.-plicht.

9.2 Reikwijdte en detailleringsniveau

Er lopen in dit gebied een aantal processen in het kader van het halen van de instandhoudingsdoelstellingen in De Zegge en Mosselgoren (zie §4 Lopende (beleids)processen). Het peilbesluit focust op hoe de grond- en oppervlaktewaterpeilen en het waterpeilbeheer van het oppervlaktewater kan bijdragen om deze doelstellingen te halen.

Binnen het plan-MER zullen enkel **de mogelijke effecten van de peilwijziging** onderzocht worden. De technische ingrepen die nodig zullen zijn om de peilen te realiseren, worden niet opgenomen in deze effectbeoordeling.

De peilregeling omvat concrete waarden (of range van waarden) die heel concreet kunnen beoordeeld worden. Er wordt gestreefd om de effecten zo veel mogelijk kwantitatief in te schatten.

9.3 Te verwachten milieueffecten

De impactbeoordeling zal gebeuren volgens de disciplines die ook in een project-MER aan bod komen. Voor een peilverhoging van het oppervlaktewater verwachten we mogelijke aanzienlijke milieueffecten hebben op volgende disciplines en effectgroepen:

- oppervlaktewater en grondwater:
 - o wijziging oppervlaktewaterkwaliteit
 - o wijziging afvoergedrag oppervlaktewater
 - o wijziging grondwaterkwaliteit
 - o wijziging grondwaterkwantiteit
- de bodem:
 - o effectgroep wijziging bodemgebruik en bodemgeschiktheid
 - o aantasting bodemhygiëne
 - o wijziging bodemvochtregime
- de biodiversiteit:
 - o ecotoop- en biotoopverlies en -winst
 - o wijziging standplaatskenmerken
 - o bodemverstoring
 - o waterloop-structuurverstoring
 - o wijziging van de waterhuishouding
- klimaat:
 - o mitigatie (koolstofopslag in veen)
- het landschap:
 - o structuur- en relatiewijzigingen
 - o wijzigingen erfgoedwaarde
 - o wijziging perceptieve kenmerken

Deze effectgroepen kunnen tijdens de analyse nog uitgebreid of verfijnd worden indien dit tijdens de opmaak van het peilbesluit relevant blijkt.

Er worden geen aanzienlijke effecten verwacht op:

- lucht (geur en luchtverontreiniging): er worden geen emissies verwacht als gevolg van de waterpeilwijziging
- licht, geluid en trillingen: de peilwijzigingen leiden niet tot wijzigingen in de aanwezigheid van licht, geluid en trillingen
- de mobiliteit: er zijn geen wijzigingen aan het wegennet
- gezondheid en veiligheid van de mens: radiologische vervuiling wordt mee opgenomen bij bodemkwaliteit

9.4 Methodologie en wetenschappelijke onderbouwing

De opbouw per discipline gebeurt volgens een vaste indeling, gelijkaardig aan de effectbeoordeling in een project-MER.

9.4.1 Afbakening studiegebied

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het studiegebied.

- Het plangebied is het gebied waarvoor het plan opgesteld wordt
- Het studiegebied is ruimer en omvat het volledige gebied tot waar de milieueffecten van het plan zich (kunnen) voordoen. Het studiegebied is afhankelijk van de beschouwde discipline en wordt voor elke discipline afzonderlijk bepaald.

9.4.2 Beschrijving van de referentiesituatie

De referentietoestand is de huidige toestand in 2025 zoals beschreven wordt in de oriëntatienota. Er wordt verwezen naar de relevante hoofdstukken in, zodat het dupliceren van tekst zo veel mogelijk wordt vermeden.

Deze referentietoestand mag echter niet als nul-alternatief worden beschouwd, aangezien de drainagepompen niet vergund zijn. In het nul-alternatief zouden de pompen moeten uitgeschakeld worden.

9.4.3 Beschrijving en beoordeling milieueffecten

De ecohydrologische studie geeft een beschrijving van de hydrologische situatie na de peilverhoging en wordt als basis gebruikt om de kwantitatieve effectbeoordeling te maken.

De beoordeling van de milieueffecten gebeurt systematisch (aan elk effect wordt een significantieoordeel toegekend), onderbouwd (aan de hand van meer specifieke criteria per discipline/effectgroep) en op een uniforme wijze. Volgende terminologie en codering wordt gebruikt in de significantiebepaling:

- Aanzienlijk negatief (-3);
- Negatief (-2);
- Beperkt negatief (-1);
- Verwaarloosbaar of geen effect (0);
- Beperkt positief (+1);
- Positief (+2);
- Aanzienlijk positief (+3);

Per discipline worden de beoordelingscriteria aangegeven en wordt telkens zo goed mogelijk de significantie gemotiveerd.

9.4.4 Milderende maatregelen en aanbevelingen

De opmaak van de milieubeoordeling gebeurt gelijktijdig met de opmaak van het peilbesluit. Onder deze paragraaf wordt beschreven welke maatregelen en aanbevelingen werden gedaan en hoe deze in het plan werden meegenomen.

9.4.5 Synthese

In de synthese per discipline wordt het besluit van de milieueffectbeoordeling samengevat evenals de impact van mogelijke milderende maatregelen.

9.4.6 Leemten in de kennis

Per discipline wordt aangegeven welke de leemten in de kennis zijn waarmee de deskundigen worden geconfronteerd.

9.4.7 Voorstellen voor postmonitoring

Voor de waterpeilen wordt vanuit het peilbesluit reeds een monitoring opgesteld. Wanneer er vanuit de disciplines nog bijkomende monitoring wenselijk is, wordt dit hieronder toegelicht.

9.5 Redelijke alternatieven

Het onderzoek van alternatieven en varianten is normaal gesproken een vast onderdeel van de m.e.r procedure en wordt voorgeschreven in de regelgeving. Hierbij wordt een “basisplan of project” voorgedragen waarvoor alternatieven worden ontwikkelend en beoordeeld. De handleiding alternatieven definieert een alternatief als “een andere manier om de doelstelling(en) van het basisplan of het -project te bereiken”. Belangrijk hierbij is dat een alternatief eenzelfde doelstelling moet hebben als het basisplan of -project.

In dit MER worden geen alternatieven voor het Peilbesluit afgewogen. Het uiteindelijke peilbesluit zal immers worden uitgewerkt doorheen een uitgebreid iteratief proces, waarbij de uitwerking van de peilafspraken en vervolgacties telkens wordt verfijnd. Op die manier wordt het uiteindelijke peilbesluit een ‘geoptimaliseerd’ antwoord op de uitdagingen die aan de basis liggen van het plan. Wel is het zo dat door de wisselwerking tussen het plan-MER en de opmaak van het peilbesluit tijdens het proces nog vanuit de milieubeoordeling aanbevelingen voor verfijning of voor andere bouwstenen naar voor kunnen komen, die kunnen meegenomen worden bij de afwerking van het peilbesluit. Deze aanbevelingen komen naar voor in de rapportage.

9.6 Integratie andere plannen en projecten

Het peilbesluit moet geïntegreerd worden met de andere acties binnen het project ‘Hydrologisch herstel vallei van de Kleine Nete ter hoogte van De Zegge en het Olens Broek’.

De opmaak van de inrichtingsnota wordt voorzien om in 2026 op te starten. Dit zal een verdere concretisering zijn van de ingrepen die nodig zijn voor het hydrologisch herstel. Dit onderzoek zal voortbouwen op de afspraken van peilbesluit, waardoor het plan-MER ondersteunend zal zijn aan het inrichtingsplan.

De opmaak van het GRUP zal voor een mogelijke bestemmingswijziging zorgen in de landbouwpolder. Dit proces zal opgestart worden in 2026, parallel aan de opmaak van de inrichtingsnota.

9.7 Grensoverschrijdende effecten

De wijzigingen in het peilbeheer zullen enkel effecten hebben op de peilzone en de beperkte omgeving zoals werd berekend in de ecohydrologische studie. Hierdoor zullen er geen grensoverschrijdende effecten zijn naar andere gewesten of landen.

9.8 Voorgestelde erkende MER-coördinator

Guy Geudens (GOP/ERK/MER/2019/00021) wordt voorgesteld als erkende MER-coördinator.

10 Bijlagen

10.1 Instandhoudingsdoelstellingen Rivierlandschap en laagveenmoerassen en moerasvogels in SBZ-H Kleine Nete en SBZ-V De Zegge

Habitats - Rivierlandschap en laagveenmoerassen en moerasvogels in SBZ-H Kleine Nete

Habitat		Oppervlakte doelstelling		Kwaliteitsdoelstelling
	Doel	Omschrijving	Doel	Omschrijving
3150 Van nature eutrofe meren met vegetaties van het type Magnopotamion of Hydrocharition	+	Toename van 21 ha actueel habitat tot een minimumoppervlakte van 25 ha door 4 ha herinrichting van verlaten vis- en recreatievijvers (omvorming). Behoud van niet-habitatwaardige oppervlaktewaterlichamen	+	- Helder, matig nutriëntenrijk (niet hypertroof) water met een matige stikstof- en fosforconcentratie en een min of meer neutrale tot matig alkalische pH. - Daarnaast dient inname door invasieve exoten in alle vijvers sterk te worden beperkt - eutrofiëringsindicatoren in alle vijvers < 30 %
3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitriche-Batrachion	+	Bereiken van de goede ecologische toestand in de Kleine Nete, de Kneutersloop en de Koulaak in deelgebied 1; de Larumse Loop, de Mosselgorenloop, de Korte Goorloop, de Strikbendenloop, de Sasloop en de Korte Zeggeloop in deelgebied 2, het Goorneetje in deelgebied 5, de Zwarte Nete, de Desselse Nete en de Voorste Nete in deelgebied 6; de Kleine Nete, de Aa, de Schupleerloop, de Tweede Beek, de Derde Beek en de Graafweidebeek in deelgebied 10 en de Kleine Nete, de Bollaak, de Kleine Beek, de Tappelbeek en de Krekelsebeek in deelgebied 11.	+	- Hooguit matig eutroof water met een lage stikstof- en fosforconcentratie, lage concentratie bestrijdingsmiddelen en lage sedimentvrucht. - Natuurlijke beekstructuur (meandering, afwisseling sedimentfracties, ...) - exoten < 10 % - helofyten < 30 % - drie groeivormen van waterplanten aanwezig - betere ruimtelijke spreiding van piekdebieten - Goede structuurkwaliteit (stroomkuilenpatroon, meandering, ...) en voorkomen van IJsvogel als kwaliteitsindicator.
6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (Molinion caeruleae), subtype Veldrusgraslanden	+	Toename van de bestaande oppervlakte veldrusgrasland van 1 ha tot een totale oppervlakte van 14 ha door omvorming van 13ha rond bestaande relictten. De grootste potenties zijn aanwezig in de deelgebieden 1, 2, 6, 10 en 11. Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (15-25 kg N/ha/j) voor dit habitatype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitatype niet	+	- gelegen in een schraalgraslandcomplex van 30 ha - eutrofiëringsindicatoren < 30 % - verruiging < 10 % - verbossing < 5 % - verzuringsindicatoren < 30 % - verdrogingsindicatoren < 10 % - aantal sleutelsoorten > 9

		habitatwaardig. Bovendien heeft dit habitatype een kortlevende zaadbank zodat er slechts beperkte delen in het gebied kansen bieden voor dit habitatype. De oppervlakte te ontwikkelen grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitatype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van verschillende types natte graslanden (rbbhc, 6510, 6410, ...).		
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	+	Toename van de bestaande oppervlakte van 29 ha tot een oppervlakte van 51ha door omvorming van 22ha rond bestaande relicten. De grootste potenties zijn aanwezig in de deelgebieden 1, 2, 6, 10 en 11. Hiervan is 2-3 ha voorzien als extra leefgebied onder de vorm van oeverzones voor Beekprik.	+	Verbetering van de waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3260. Behoud en versterking van moerasspirearuigtes in bosranden zoals tot doel gesteld voor 91E0. - natuurlijke overstromingsdynamiek. - invasieve exoten < 10 % - bedekking sleutelsoorten > 70 %
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>)	+	Toename van de bestaande oppervlakte van 2 ha tot een totale oppervlakte van 18 hectare door omvorming van 16 ha rond bestaande relicten. De grootste potenties zijn aanwezig in de deelgebieden 10 en 11. Doordat de actuele atmosferische stikstofdepositie de grenswaarde (20 kg N/ha/j) voor dit habitatype overschrijdt, zijn er grote delen van de graslanden met potenties voor dit habitatype niet habitatwaardig. De oppervlakte te ontwikkelen grasland zal wellicht hoger dienen te zijn dan de oppervlakte die strikt genomen voor dit habitatype tot doel wordt gesteld. Dit leidt dan tot een mozaïek van verschillende types natte graslanden (rbbhc, 6510, 6410, ...). Gelegen in een schraalgraslandcomplex zoals geformuleerd bij HT 6410.	+	Verbetering van de waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3260. gelegen in een schraalgraslandcomplex van 75 ha verruigingsindicatoren < 10 % verbossing < 5 % verzuringsindicatoren < 30 % verdrogingsindicatoren < 10 % aantal sleutelsoorten > 9
7140_meso – Basenrijk trilveen	+	Toename van de bestaande oppervlakte van 11 ha tot een oppervlakte van 17 ha door omvorming van 6 ha. De beste mogelijkheden voor de ontwikkeling van dit habitatype liggen in deelgebieden 2, 10 en 11.	+	Bereiken van de goede ecologische toestand van oppervlaktewaterlichamen zoals geformuleerd bij HT 3150. Een voldoende goede waterkwaliteit is nodig om de verlandingsprocessen optimaal te laten verlopen. Een geschikte waterhuishouding, een voldoende aanvoer van grondwater en een beter inwendig beheer leiden hiertoe.

91E0 - Alluviale bossen met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	+	Toename van 176 ha actueel aanwezig tot een totaaloppervlakte van 391 ha met als richtwaarde voor bosuitbreiding 128 ha. Gebieden met grote potenties zijn deelgebieden 1, 2, 6, 10, 11 en 12.	+ Globaal wordt een voldoende tot goede SWI nagestreefd. Belangrijkste doelen zijn het verbeteren van de bestaande kwaliteit door omvorming en invoeren criteria duurzaam bosbeheer: - verhogen van het aandeel dood hout en het aandeel sleutelsoorten. - herstellen of in stand houden van lokale kwel. - natuurlijk overstromingsregime met niet vervuild water. - tegengaan eutrofiëring. Grotendeels open bos, met veel lichtinval en een goed ontwikkelde kruidlaag en veel waterpartijen: 10-15 % van de totale bosoppervlakte bestaat uit open plekken - geleidelijke overgangen bos-ruigte-grasland
---	----------	---	--

Soorten - Rivierlandschap en laagveenmoerassen en moerasvogels in SBZ-H Kleine Nete

<i>Soort</i>	<i>Doel</i>	<i>Populatie doelstelling</i>	<i>Doel</i>	<i>Kwaliteitsdoelstelling</i>
Beekprik	+	Uitbreiding van omvang van de populatie. Uitbreiding van de oppervlakte paaihabitat zoals geformuleerd bij HT 3260 en HT 6430.	+	Bijkomende kwaliteitseisen ten opzichte van het habitatype 3260 inzake BZV, zuurstofgehalte en temperatuur en afwezigheid migratieknelpunten -Aanwezigheid stroomkuilenpatroon met slibbanken en substraat van zand en kiezel -Voldoende stromingsdiversiteit met traag- en snelstromende zones (0-0,9 m/s) -Aangepaste beekruimingen
Bittervoorn	=	De doelstellingen van de Bittervoorn sporen samen met de doelstellingen van habitats 3150 en 3260, zoals hierboven geformuleerd.	+	De doelstellingen voor deze soort sporen samen met de doelstellingen voor 3260, 3150 en de andere vissoorten.
Blauwborst	=	Behoud van de actuele populatie van 40 - 50 broedparen.	+	De verbetering van leefgebied (> 2 ha/broedpaar) voor deze soort spoort grotendeels samen met de doelstellingen voor Roerdomp en Porseleinhoen indien: -Ruig rietland met cyclisch beheer -Moerassige vegetaties met open plekken, slikken, struiken van lager dan 2 m. -Graslanden met veel brede rietkragen en extensieve begrazing -< 30 % struiken per hectare
Bruine kiekendief	=	Behoud van de bestaande pleister- en overwinteringspopulatie. Herstel van 1 broedpaar voor het volledige studiegebied (RP + KN)	+	De verbetering van voldoende broed- en foerageergebied (> 200 ha) voor deze soort spoort samen met de doelstellingen voor HT 6410, HT 6510, HT 3150, Roerdomp en Porseleinhoen indien moerasgebied met veel voedsel in de buurt van open water envochtige weilanden met voldoende prooidieren aanwezig zijn.
Drijvende waterweegbree	+	Herstel van recent verdwenen populaties en gepast beheer van spontaan gevestigde populaties.	+	Verbetering waterkwaliteit zoals geformuleerd bij HT 3130. -afwezigheid van organisch sediment -bestrijden van verwilderde exotische ganzensoorten. -Lichtregime: maximaal 1/3 beschaduwd tot volle zon. -Voldoende windwerking op standplaatsen
Gevlekte witsnuitlibel	+	Uitbreiding van de populatie tot een kernpopulatie van deze soort (> 10 adulten en bewijs voor voortplanting per plas per jaar). Verspreid over het volledige stroomgebied met deelpopulaties in deelgebieden 1, 2, 11 en 12.	+	Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (vennen en verlandingsvegetaties) zoals vermeld bij HT 7140, HT 7230, HT 3130, Verbetering van de kwaliteit in de aanwezige cluster van verlandingsvegetaties (hydrologie, vergrassing, ...), zodat er gevarieerde verlandingsvegetaties (langzame verlanding) ontstaan.

				Instandhouding van 25-50 % open waterzone. Aanwezigheid van > 30 ha geschikt leefgebied per deelpopulatie: -plassen met verlandingsvegetaties (mozaïek van 3130/3150 en 7140_meso). -vennen van het HT 3130 -niet habitatwaardig laagveenmoeras met voldoende open water (o.a. rbbms en rbbmr).
Grote modderkruiper, Kamsalamander	Geen	Deze soort is wel aangemeld maar er zijn geen gegevens die het voorkomen van de soort bewijzen, zelfs niet in het verre verleden. Er worden dus geen doelstellingen geformuleerd. Er worden binnen de natuurcluster wel veel potentiële habitats gecreëerd.	Geen	Deze soort is wel aangemeld maar er zijn geen gegevens die het voorkomen van de soort bewijzen, zelfs niet in het verre verleden. Er worden dus geen doelstellingen geformuleerd. Er worden binnen de natuurcluster wel veel potentiële habitats gecreëerd.
IJsvogel	=	Behoud van de actuele populatie van 5-15 broedparen.	+	De verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (> 4 km/ broedparen) zoals geformuleerd bij HT 3260 en voor de verschillende vissoorten.
Kleine modderkruiper	+	Uitbreiding van omvang van de populatie.	+	verbeteren van de waterkwaliteit tot de basismilieukwaliteitsnormen -verbeteren van de structuurkwaliteit (substraat van zand, stilstaand tot zwak stromend water) -opheffen van migratiekelpunten. -De doelstellingen van de Kleine modderkruiper sporen samen met de doelstellingen van habitat 3260 en 91E0.
Porseleinhoen	+	Uitbreiding van actuele populatie van 1 broedpaar tot 4 à 5 broedparen. Behoud van de bestaande doortrekkende populaties. Dit vereist een extra leefgebied van 41-119 ha.	+	Deze soort spoort samen met de voor HT 6410 en 6510 tot doel gestelde schraallandcomplexen van > 30 ha. Deze oppervlakte is noodzakelijk per broedpaar. Aanwezigheid van > 15 ha zeggen in ondiep water (< 15 cm) en ondiep open water per broedpaar. Natte hooilanden met een op Porseleinhoen afgestemd maairegime (laat in het seizoen).
Rivierdonderpad	+	Uitbreiding van omvang van de populatie.	+	De doelstellingen voor deze soort sporen samen met de doelstellingen voor 3260 en de andere vissoorten. Toename van de oppervlakte paaihabitat zoals geformuleerd bij HT 3260. Verbeteren structuurkwaliteit: bijkomende kwaliteitseisen ten opzichte van het habitattype 3260 inzake BZV, zuurstofgehalte en temperatuur substraat van zand met grind, ijzerzandsteen of grote stenen

				voldoende stromingsdiversiteit met traag- en snelstromende zones (0-0,1 m/s) aanwezigheid van groot dood hout en submerse vegetatie
Rivierprik	+	Uitbreiding van omvang van de populatie en verbinding van deelpopulaties.	+	De doelstellingen voor deze soort sporen samen met de doelstellingen voor 3260 en Beekprik. Uitbreiding van de oppervlakte paaihabitat zoals geformuleerd bij HT 3260 en Beekprik.
Roerdomp	=	Behoud van 1 broedpaar in het SBZ.	+	Uitbreiding van het geschikte broedgebied: 50 ha geschikt rietland per broedpaar. Behoud van de bestaande foerageergebieden, bestaande uit waterriet en moerasvegetaties (rbbmr, rbbmc) en open water (> 30 %) met helder water en een hoog voedselaanbod. Kwaliteitseisen zijn: voldoende hoog waterpeil, rietvegetaties met gevarieerde leeftijdsstructuur, voldoende verlandingsvegetaties en voldoende rust.
Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis	=/+	Instandhouding of - indien mogelijk - groei van de huidige populaties.	+	Deze soorten sporen samen met de doelstellingen voor het habitatype 91E0 en 3150. Toename van het aantal (oude) bomen met holtes en spleten Open water (Grote waterplassen, rivieren en kanalen) met beschutte, vegetatierijke oevers gevarieerde beekvalleien (met vochtige graslanden, ruigtes, perceelsrandbegroeiing, ...) Verbetering van de waterkwaliteit van open water Behoud, herstel en ontwikkeling van lijnvormige kleine landschapselementen (bomenrijen, houtkanten, ...) als vliegroutes Vermijden van lichtpollutie op vliegroutes en jachtplaatsen
Spaanse vlag	=/+	Behoud of uitbreiding van de huidige populatie.	=	Toename van vochtige, bloemrijke, voedselrijke ruigtes en mantelzoom-vegetaties zoals geformuleerd bij HT 6430 en 91E0.
Woudaap	=	Behoud van de bestaande pleister- en overwinteringspopulatie. 1 (mogelijk onregelmatig) broedpaar in het volledige studiegebied (RP + KN).	=	Deze soort spoort samen met de doelstellingen voor Porseleinhoen en Roerdomp.

Prioritaire inspanningen

In samenhang met de hoger beschreven doelstellingen is in het S-IHD-besluit door de Vlaamse Regering een aantal prioritaire inspanningen vastgesteld. Dit is een globale omschrijving van de acties die noodzakelijk zijn voor de realisatie van deze doelstellingen.

<i>Inspanning</i>	<i>Omschrijving Inspanning</i>
PI 1 Herstel van de natuurlijke hydrologie in de vallei van de Kleine Nete en haar infiltratiegebieden	Het herstel van de natuurlijke hydrologie is een essentiële randvoorwaarde voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de tot doel gestelde habitattypes en soorten in het beekdallandschap. Belangrijk hierbij is drainage en infiltratie. De talrijke drainagegrachten in de Kleine Netevallei, die hun functie verloren hebben omdat er geen intensief landbouwgebruik meer is, dienen door de beheerder verondiept of omgelegd te worden. Het belang van infiltratiegebieden zal vergroot worden door het omvormen van naaldhoutbestanden op de landduinen naar inheems loofhout of duinhabitats (zie Prioritaire inspanning 6) waardoor de infiltratiecapaciteit van die landduinen zal verhogen. In de integrale waterbeheerplannen op stroomgebied-, bekken- en deelbekkenniveau zijn al verscheidene acties opgenomen om de natuurlijke overstromingsdynamiek van de Kleine Nete gedeeltelijk te herstellen. Belangrijke projecten in dit verband zijn de hermeandering van de Kleine Nete ter hoogte van het Olens Broek-Langendonk, de realisatie van een overstromingsgebied op de rechteroever van de Kleine Nete ter hoogte van de Hellekens (beiden door de Vlaamse Milieumaatschappij - VMM) en van tijgebonden habitats in deelgebied 11 (door Waterwegen en Zeekanaal - W&Z).
PI 2 Verdere verbetering van de waterkwaliteit, herstel van de natuurlijke beekstructuur en de connectiviteit	Voor het bereiken van een goede staat van instandhouding van de habitattypes en soorten in het beekdallandschap, in de eerste plaats de Europees te beschermen vissoorten, is een verdere verbetering van de waterkwaliteit essentieel. Bij de goedkeuring van de stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde en de Maas op 8 oktober 2010 werden twee trajecten van de Kleine Nete (vanaf de monding van de Aa te Grobbendonk tot de monding van de Desselse Nete te Retie) aangeduid als zogenaamde speerpuntgebieden waarvoor al in 2015 de goede toestand moet worden bereikt. Woningen die ongezuiverd huishoudelijk afvalwater lozen, dienen zo snel mogelijk aangesloten te worden op de riolering of voorzien te worden van een IBA. Overstorten met een belangrijke impact op de waterkwaliteit zullen gesaneerd worden. In het SBZ komen een aantal zeldzame vissoorten voor. Creatie van bijkomend paai- en opgroeihabitat in de zijlopen van de Kleine Nete zal de populaties van Beekprik, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad versterken. Oeverherstel, hermeandering en het aantakken van oude meanders en zijarmen (bv. ter hoogte van de Langendonk te Herentals) verbeteren de beekstructuur en vergroten hun leefgebied. Ook een betere uitwisseling tussen de zomer- en de winterbedding van de waterlopen vergroot de beschikbare habitatoppervlakte voor deze vissoorten. Voor Rivierdonderpad is het bijkomend van belang om voldoende harde substraten in de waterloopbedding van de Kleine Nete, de Zwarte Nete, de Desselse Nete, ... te voorzien. In de waterlopen met Beekprik en Kleine Modderkruiper (Kleine Nete, Zwarte Nete, Desselse Nete, de Molenbeek, de Tappelbeek, de Aa, de Derde beek, ...) dienen ruimingen zoveel mogelijk vermeden te worden. De benedenloop van de Kleine Nete (deelgebied 11) is

onderhevig aan het getij en is bijgevolg belangrijk voor de ontwikkeling van estuariene natuur (1130) en essentieel als paaigebied voor de Fint. Het beheer moet hierop maximaal afgestemd worden.

Vismigratieknelpunten vormen een obstakel voor de verdere kolonisatie van de Kleine Nete en haar bovenlopen door Beekprik, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad. De resterende vismigratieknelpunten zullen verder worden weggewerkt, te beginnen met de meest prioritaire. Op de Kleine Nete is bv. de watermolen van Kasterlee nog een knelpunt.

Bij het realiseren van deze inspanning is de betrokkenheid van alle aangelanden (= eigenaars en gebruikers van percelen langs waterlopen) noodzakelijk. Dit omvat zowel de waterbeheerders, privé-eigenaars, landbouwers, overheden en (natuur)verenigingen.

**PI 3 Reddingsmaatregelen voor
veenhabitats als habitat voor
Gevlekte witsnuitlibel en
Groenknolorchis**

Beide soorten zijn afhankelijk van verlandingsvegetaties en veenhabitats (7140 en 7230). Prioritair moet de kwaliteit van de bestaande veenrelicten verbeteren. Rondom elk veenrelict dient de lokale hydrologie hersteld te worden. Dit vereist dempen of verondiepen van afwateringsgrachten e.d. Boomopslag op en rondom de veenhabitats wordt verwijderd waarbij een open veenmoeras van circa 30 ha ontstaat. Ook nabijgelegen naaldbossen worden omgevormd omdat deze veel grondwater verdampen. Daarnaast dient men de venen te bufferen tegen het inwaaien van nutriënten en tegen aanvoer van nutriënten via grondwater.

Specifiek voor het uiterst zeldzame habitatype 7230 (alkalisch laagveen) en de Groenknolorchis is het complex Sluismeer/Meergoor/Buitengoor te Mol (deelgebied 12), dat doorsneden wordt door het kanaal Dessel-Kwaadmechelen, essentieel. De Gevlekte witsnuitlibel vindt er ook een volwaardig leefgebied. In dit volledige deelgebied dient, op de geschikte plekken, maximaal ingezet worden op de toename van dit habitatype. Om de overlevingskansen van de kwetsbare populatie Groenknolorchis te verbeteren, is het noodzakelijk om de populatie te spreiden over meerdere groeiplaatsen (Adriaens et al. 2008).

De uitbreiding en buffering worden maximaal gerealiseerd op terreinen van het ANB en Natuurpunt. Verbetering van de hydrologie en de grondwaterkwaliteit wordt door alle sectoren gerealiseerd zoals voorzien in het integraal waterbeleid (SGBP Schelde, BBP en DBPPn Netebekken ...).

Rekening houdende met de gevoeligheid van deze habitatypes en soorten, zal deze actie vooral uitgevoerd worden door het ANB of natuurverenigingen. Dit sluit echter niet uit dat ook privé-eigenaars of lokale besturen deze maatregelen kunnen uitvoeren.

**PI 4 Creatie van voldoende grote
kernen droge heide- en
graslandhabitats**

Naast de open plekken in bossen worden ook een aantal kernen droge heide en grasland nagestreefd die groter zijn dan 50 ha en samen met boskernen en kernen natte heide grotere natuurcomplexen vormen

- In deelgebied 13 wordt in Riebos-Blekerheide-Lommel Sahara een kern van meer dan 150 ha nagestreefd voor habitats 2310/ 2330, 4030 en 6230_hn;
- In deelgebied 1 wordt op de Kempense Heuvelrug een kern nagestreefd van meer dan 50 ha voor habitats 2310/ 2330 en 6230_hn. Dit is al goedgekeurd in het Natuurrichtplan;

- In deelgebied 6 wordt in Den Diel een kern nagestreefd van meer dan 50 ha voor habitats 2310/2330, 4030 en 6230_hn;

In deelgebieden 6 en 13 overlappen deze doelstellingen met deze voor Gladde slang.

PI 5 **Creatie van voldoende leefgebied voor Gladde slang, Rugstreeppad en Heikikker**

Duurzame populaties van deze soorten komen enkel voor in voldoende grote heidekernen (ca. 50 ha droge heidehabitats voor Gladde slang en Rugstreeppad, 100 ha vochtige heide en vennen voor Heikikker). Het SBZ moet voor deze soorten een belangrijke verbindingsfunctie kunnen vervullen tussen de kerngebieden voor deze soorten in Antwerpen (Kalmthoutse Heide, Groot Schietveld), Limburg (...) en Nederland. Een toename van het leefgebied van deze soorten in verschillende deelgebieden is vereist. Binnen het SBZ zijn bijkomende ontsnipperingsmaatregelen in functie van heidefauna nodig.

Hiervoor wordt in de gebieden met een belangrijke heideoppervlakte de oppervlakte uitgebreid tot voldoende grote kernen voor deze soorten:

- Kempense Heuvelrug (deelgebied 1), Ronde Put (deelgebied 5), Koemook (deelgebied 6): er wordt in elk van deze deelgebieden gestreefd naar 100 ha leefgebied voor Heikikker. In deze kernen wordt bovendien het herstel van hoogveen (habitattype 7110, 7120) nagestreefd.
- Den Diel (deelgebied 6): er wordt in combinatie met Groesgoor en Harde putten (deelgebied 6) gestreefd naar 50 ha leefgebied voor Gladde slang en Rugstreeppad.
- Lommel Sahara (deelgebied 13): er wordt gestreefd naar een droge heidekern (2310/2330 en 4030) van minstens 150 ha als leefgebied voor Gladde slang. Het gebied is aangeduid als VEN en heeft overwegend een groene bestemming. De plannen voor de realisatie van dit project zijn al in uitwerking, in een samenwerkingsverband tussen de stad Lommel, Sibelco en het Agentschap voor Natuur en Bos.

Maatregelen die genomen dienen te worden in deze gebieden betreffen vooral kwaliteitsverbeteringen en omvormingen. Het efficiënt uitvoeren van deze prioritaire inspanning is vooral mogelijk op grotere aaneengesloten terreinen en zal dus vooral uitgevoerd worden door ANB en terreinbeherende natuurverenigingen. Dit sluit echter niet uit dat ook privé-eigenaars of lokale besturen deze maatregelen kunnen uitvoeren.

PI 6 **Omvorming van niet-habitatwaardig bos naar boshabitats en effectieve bosuitbreiding**

In sommige bossen zal de tot doel gestelde omvorming spontaan verlopen zonder menselijk ingrijpen; elders zal de spontane opslag van inheemse boomsoorten versneld worden door het uitvoeren van dunningen. Voor de bossen beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos of een terreinbeherende vereniging, wordt er van uitgegaan dat op termijn minstens 80% van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste bostype door de uitvoering van beheerplannen. In de private bossen gelegen in het VEN kan door omvorming bijkomend boshabitat gerealiseerd worden door toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer. De belangrijkste omvormingen van naaldbos naar droge boshabitats (9190 en 9120) zullen plaats vinden op de Kempense Heuvelrug (deelgebied 1), in Lommel Sahara (deelgebied 13), de Ronde Put (deelgebied 5), de Luiksgestelse Heide (deelgebied 9) en het militair domein van Grobbendonk (deelgebied 10).

De belangrijkste omvormingen naar alluviaal bos zullen gebeuren in het Olens Broek (deelgebied 1), het Schupleer en omgeving (deelgebied 10) en de vallei van de Kleine Nete tussen Viersel en Lier (deelgebied 11). In de valleien van de Zwarte Nete en de Desselse Nete (deelgebied 6) wordt bostoenname van alluviaal bos voorzien.

In het vogelrichtlijngebied De Ronde Put dienen de bossen optimaal ingericht voor Boomleeuwerik, Nachtzwaluw, Wespandief en Zwarte specht door in openbaar bos de mogelijkheden voor het creëren van open plekken en corridors maximaal te gebruiken.

Deze omvormingen, bosuitbreidingen en beheerwerken zullen gerealiseerd worden door openbare besturen, terreinbeherende verenigingen en landeigenaars in samenwerking met bosgroepen, regionale landschappen, WBE's en landbouwers.

**PI 7 Herstel moerasvogelpopulaties
in De Zegge**

Om de doelstellingen voor moerasvogels als Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel, Roerdomp, Woudaap en Porseleinhoen te realiseren is het herstel van aaneengesloten, open landschappen met vijvers en moerassen noodzakelijk. Hierbij is gepast beheer van (natte) graslanden en ruigtes noodzakelijk om een voldoende oppervlakte open foerageergebied te behouden. Dit omvat een aangepast maai- en /of begrazingsbeheer van onbemeste gras- en rietlanden en zeggenvoetplanten over een voldoende grote oppervlakte.

Hiervoor is de realisatie van een natte natuurkern in De Zegge en de Mosselgoren (deelgebied 2), met 100 à 200 ha volwaardig habitat ten behoeve van Roerdomp, Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel en Porseleinhoen vereist. In een groot deel, eigendom van een natuurvereniging of van het Agentschap Natuur en Bos, zijn de habitats al in goede staat. De Zegge is tevens vogelrichtlijngebied waar het herstel van de populaties van Roerdomp, Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel en Porseleinhoen wordt nagestreefd.

**PI 8 Ontwikkelen van een
moerascomplex in het noorden
van Postel**

Door het realiseren van een bijkomend moerascomplex in het noorden van Postel (SBZ-V Ronde Put) wordt er bijkomend foerageergebied voor Blauwborst, Bruine kiekendief, IJsvogel, Roerdomp en Woudaap gerealiseerd. Deze actie is al voorzien in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos (Anoniem, 2006).

Het stopzetten van de ontwatering doet een moerascomplex van 150 ha (rbbmr, rbbmc, rbbms, ...) ontstaan, aansluitend bij Nederlandse natuurgebieden in het noorden en De Ronde Put (sensu stricto) in het zuiden. Bijkomend broedgebied wordt gerealiseerd langs het Kanaal Dessel-Turnhout-Schoten door optimalisatie van de bestaande plassen en het aanleggen van nieuwe plassen, deels ook bestemd voor viskweek.

Zoals afgesproken bij de afbakening van de gewenste ruimtelijke structuur Neteland en de herbevestiging van landbouwgebied binnen het vogelrichtlijngebied zal een RUP voor dit natuurcomplex de ruimtelijke randvoorwaarden vastleggen. Dit RUP zal opgemaakt worden in samenspraak met alle actoren en conform de gemaakte afspraken. Betrokken actoren zijn vooral het ANB en de aanwezige eigenaars (landbouwers).

**PI 9 Afstemmen van recreatie op de
ecologische waarden**

Anticiperend op de te realiseren herstelmaatregelen en te realiseren natuurkernen dient samen met betrokken actoren nagedacht te worden over een optimale zonering van recreatief medegebruik. Dit is in het bijzonder relevant voor de gewenste heide- en moeraskernen waar verstoringsevoelige habitats en soorten worden beoogd.

Een dergelijke zonering is al uitgewerkt in het Natuurrichtplan Heuvelrug Benedenstrooms en dient verder te worden geconcretiseerd.

Eenzelfde actie dient zich aan voor de omgeving van Lommel-Sahara (deelgebied 13) waar duidelijke keuzes (onder meer kansen voor recreatie in Lommel-Sahara en natuurkern ten noorden van het kanaal) zich in de praktijk dienen te vertalen in een gepaste recreatieve ontsluiting.

Voor weekendverblijven die buiten de zones voor verblijfsrecreatie gelegen zijn, dient een consequent uitdovingsbeleid zich aan, vooral in de deelgebieden 1, 6, 11 en 12. Dikwijls werden hier ook visvijvers aangelegd.

Het realiseren van deze doelstellingen kan gebeuren door het ANB, privé-eigenaars, provincie,...

Together with our clients and the collective knowledge of our 22,000 architects, engineers and other specialists, we co-create solutions that address urbanisation, capture the power of digitalisation, and make our societies more sustainable.

Sweco – Transforming society together